

JAN SZTOLCMAN.

S. 1119

PRÓBA UPORZĄDKOWANIA
nomenklatury ptaków krajowych.

(ODBITKA Z TOMU XXV PAMIĘTNIKA FIZYOGRAFICZNEGO).

WARSZAWA.

DRUKARNIA I LITOGRAFIA p. f. „JAN COTTY”, KAPUCYŃSKA 7.

1918.

*8.9.49
D. 14305
M.P.*

PAMIĘTNIK FIZYOGRAFICZNY

Wydawany z zapomogi Kasy pomocy dla osób pracujących
na polu naukowym imienia D-ra med. Józefa Mianowskiego.

Wychodzi w Warszawie od roku 1881 w postaci dużego tomu z licznymi ilustracjami.

KOMITET REDAKCYJNY STANOWIĄ:

F. Chłapowski, J. Czekanowski, W. Gorczyński, H. Hoyer, B. Hryniewiecki, L. Krzywicki,
W. Kulczyński, K. Kulwieć, K. Kwietniewski, J. Lewiński, E. Loth, E. Majewski, S. Mikła-
szewski, J. Morozewicz, S. Poniatowski, E. Romer, M. Siedlecki, J. Siemiradzki, K. Stolyhwo,
W. Szafer, J. Sztolcman, J. Talko-Hryniewicz, S. J. Thugutt, J. Trzebiński, J. Tur, Z. Wey-
berg, T. Wiśniowski, Z. Wóycicki, R. Zuber.

Redaktor: **K. STOLYHWO.**

Wydawca: **K. KULWIEĆ.**

REGULAMIN REDAKCYI PAMIĘTNIKA FIZYOGRAFICZNEGO.

- 1) Autorowie proszeni są o dołączanie do swych prac streszczenia w języku obcym, oraz o po-
danie tytułu swej pracy w języku francuskim.
- 2) Autorowie otrzymują do 100 odbitek w okładce.
- 3) Korektę I-szą pracy prowadzą i podpisują autorowie, którzy obowiązani są zwrócić redaktoro-
wi wraz z korektą rękopis swej pracy.
- 4) Materiał, przeznaczony do druku, winien być pisany na jednej stronie z pozostawieniem mar-
ginesu i wolnego miejsca przed tytułem do notat redakcyjnych.
- 5) Nazwiska, wyrazy lub zdania, które autor chce mieć wydrukowane czcionkami rozstawionemi,
należy podkreślać linią punktową. Nazwy techniczne, gatunkowe i t. p., które są wyróżniane w druku
kursywą, w rękopisie należy podkreślić linią pojedynczą. Wyrazy lub znaki wyjątkowego znaczenia,
mające być wydrukowane czcionkami grubemi, należy podkreślać linią podwójną.
- 6) Na korekcie autor winien położyć swój podpis oraz wyrazić życzenie co do liczby oddziel-
nych odbitek.
- 7) Do czasu ustalenia pisowni polskiej stosowana będzie w Pamiętniku Fizyograficznym pisownia
Akademii Umiejętności w Krakowie.

Redaktor *Kazimierz Stolyhwo.*

Adres Redakcyi Pamiętnika Fizyograficznego:
Warszawa, ul. Śniadeckich (Kaliksta) 8. Pracownia Antropologiczna Towarzystwa
Naukowego Warszawskiego.

PRENUMERATA PAMIĘTNIKA FIZYOGRAFICZNEGO wynosi Mk. 13, z przesyłką pocz-
tową Mk. 14 i może być wnoszona pod adresem Administracyi: Polskie Towarzystwo
Krajoznawcze, Aleje Jerozolimskie Nr 29 w Warszawie.

Od autora.

S. 1119.

JAN SZTOLCMAN.

Próba uporządkowania nomenklatury ptaków krajowych.

Celem niniejszej pracy jest ujednostajnienie nomenklatury ptaków krajowych — zarówno łacińskiej, jak i polskiej. Co do pierwszej z nich, to przyznać trzeba, że do niedawnych względnie czasów w ornitologii wszechświatowej panował chaos niebывały. Nie będę tu rozbiarał szczegółowo przyczyn powstania jego, a zaznaczę tylko, że początku tego nieładu szukać należy w rozbijaniu bardzo obszernych rodzajów linneuszowskich na mniejsze, ściślej określone i bardziej ze znaczeniem rodzaju (*genus*) zgodne; następnie w tworzeniu nowych nazw gatunkowych w tych świeżo powstałych rodzajach; dalej w jednoczesnym opisywaniu gatunków przez paru lub kilku uczonych, co przy utrudnionym kontakcie przedstawicieli nauki było rzeczą łatwo zrozumiałą; a wreszcie w różnym sposobie zapatrywania ornitologów na przynależność tej lub owej formy do danego rodzaju lub gatunku. Rezultatem tych wielorakich przyczyn było powstanie tak bogatej synonimii niektórych gatunków ornitologicznych, że ta zajmuje nieraz po parę lub kilka stronic w dziełach ptakom poświęconych.

Ażeby dalszemu nieładowi zapobiedz i nomenklaturę zoologiczną od zachwaszczenia uwolnić, zoologowie na międzynarodowych kongresach zoologicznych ustanowili prawo pierwszeństwa (*lex prioritatis*), na mocy którego dana forma winna nosić nazwę rodzajową i gatunkową tego autora, który ją pierwszy ustanowił. Tym sposobem znaczna część form wróciła do dawnych nazw gatunkowych Linneusza i do nazw rodzajowych jego następców, którzy w końcu XVIII-go i w pierwszej części XIX-go stulecia porozbijali wielkie rodzaje linneuszowskie na szereg mniejszych, bardziej rzeczywistości odpowiadających. W ornitologii największą zasługę w tym ostatnim kierunku mają: Gmelin, Pallas, Temminck, Brisson, Savigny, Cuvier, Vieillot, Boie, Kaup, Brehm (ojciec), Bechstein, Koch, Scopoli, Naumann, Leach, Hodgson, Bonaparte i inni.

Prawo pierwszeństwa wkrótce po swem ustanowieniu znalazło poważne zastosowanie w olbrzymim dziele, które wyszło staraniem i nakładem Muzeum Brytańskiego p. t. „Catalogue of the Birds in the British Museum“ (London 1874 — 1895). Jest to

ni mniej, ni więcej, tylko ornitologia powszechna, zawarta w 27 tomach, a opracowana przez uczonych angielskich, niemieckich i włoskich, którzy za punkt wyjścia przyjęli rok 1766, to jest rok pojawienia się XII-go wydania linneuszowskiej „Sistema Naturae“, to znaczy, że dzieła wydane przed tą datą nie były uwzględniane przy stosowaniu prawa pierwszeństwa. Zdawałoby się mogło, że tym sposobem nomenklatura ornitologiczna została ostatecznie uporządkowana. Tymczasem któryś z następnych kongresów zoologicznych (zdaje się, że w Bernie 1904 r.) ustanowił, że za punkt wyjścia brać należy rok 1758, to jest datę X-go wydania „Sistema Naturae“. Posłużyło to za pretekst licznyemu uczonemu, zwłaszcza niemieckiemu, do wyszperania nazw z przed roku 1766 i tym sposobem nomenklatura łacińska ptaków uległa w dość znacznym procencie nowym zmianom i przeróbkom.

W niniejszej pracy przyjąłem nomenklaturę uczonych z British Museum, ażeby jednak dać czytelnikowi pojęcie o stopniu różnic, jakie mogą zachodzić w nazwach ptaków w pracach różnych uczonych, przytaczam w synonimii poszczególnych gatunków nazwy podane w najnowszej pracy niemieckich uczonych, pp. Reichenow'a i Hesse'go¹⁾. Czytelnik może się przekonać, że na 164 podanych przezemnie gatunków, w 44 wypadkach zachodzi różnica w nazwach przyjętych przez uczonych z British Museum oraz przez uczonych niemieckich, to jest blisko 27% ogólnej liczby.

Jeszcze większe odchylenie znajdziemy u tych autorów, którzy przyjęli nomenklaturę trój-nazwiskową (rodzaj, gatunek, podgatunek), jak np. w dziele pp. Harterta, Jourdaina, Ticehursta i Witherby'ego p. t. „Handlist of British Birds“ (London 1912). Według porządku, przyjętego przez nich, tylko te gatunki, w których niema podgatunków, noszą nazwy podwójne (rodzajową i gatunkową); w tych zaś, które się rozbijają na podgatunki, nomenklatura jest trójnazwiskowa, przyczem w formie macierzystej powtarza się nazwa gatunkowa, w innych zaś dodaje się do nazwy gatunkowej — nazwę podgatunkową. Tak np. kowalik typowy będzie miał nazwę *Sitta europaea europaea*, Linn., a jego podgatunki: *Sitta europaea homeyeri*, Hart., *Sitta europaea caesia*, Wolf, *Sitta europaea sztolcmani*, Doman. Ponieważ bardzo często zdarza się (zwłaszcza z gatunkami linneuszowskimi), że nazwy: rodzajowa i gatunkowa są jednobrzmiące, więc przyjmując nomenklaturę potrójną, spotkamy się nierzadko z wszystkimi trzema nazwami jednobrzmiącymi, jak np. *Regulus regulus regulus* lub *Pyrrhula pyrrhula pyrrhula* i wielu innemi. Ten rodzaj nomenklatury adoptował p. Domaniewski w swej pracy p. t. „Krytyczny przegląd avifauny Galicyi“ (Pam. Fizyogr. t. XXIII. 1915 r.), jak również d-r C. E. Hellmayr i A. Laubmann z Monachium („Nomenclator der Vögel Bayerns“. München, 1916).

Muszę wyznać, że mój pogląd na ten sposób oznaczania różnych form świata zwierzęcego jest odmienny i raczej skłonny jestem trzymać się systemu angielskich uczonych z British Museum, którzy używają terminologii podwójnej, a tylko w danym razie zaznaczają istnienie odmian lokalnych, które literami alfabetu greckiego lub nawet potrójnymi nazwami oznaczają. Unika się tym sposobem przeciążania nomenklatury niepotrzebnym balastem, a nauka nic na tem nie cierpi, gdyż istnienie form lokalnych zostaje stwierdzone.

Z kolei przejść muszę do naukowej nomenklatury polskiej, która według mego przekonania powinna w zupełności odpowiadać nomenklaturze łacińskiej, to znaczy, że łacińskim nazwom — rodzajowej i gatunkowej — powinny odpowiadać także nazwy

¹⁾ Reichenow u. Hesse: „Neue Namenliste der Vögel Deutschland“ (Journal für Ornithologie. Heft 3, Juli 1916, pp. 325—371).

polskie, przyczem nazwa rodzajowa winna się pisać przez dużą, a gatunkowa — przez małą literę, po obu zaś umieścić należy skrócone nazwisko autora nazwy gatunkowej.

Potrzebę takiej nomenklatury odczuwali niemal wszyscy nasi autorowie i już nawet Rzączyński w przeważającej liczbie wypadków używa nazw podwójnych. I rzecz dziwna, że ten z naszych ornitologów, któremu z natury rzeczy wypadało uporządkować polską nomenklaturę naukową, tej właśnie pracy zaniedbał. Mówię tu o najznakomitszym naszym ornitologu wszechświatowej sławy, Taczanowskim, którego dzieło klasyczne „Ptaki krajowe“ przez długie lata będzie służyło za podstawową pracę ornitologiczną. Taczanowski, pisząc jeszcze swe pierwsze dzieło („O ptakach drapieżnych Królestwa Polskiego“ Warszawa, 1860), używał nazw podwójnych. Gdy jednak z czasem przerzucił się na pole ornitologii wszechświatowej, zaczął przywiązywać mniejszą wagę do naukowej terminologii polskiej i dlatego w „Ptakach krajowych“ widzimy przy poważnej liczbie gatunków tylko pojedyncze nazwy.

Pragnąc zrobić pierwszy krok na drodze uporządkowania polskiej naukowej nomenklatury ornitologicznej, podjąłem pracę niniejszą nie w myśli jednak ostatecznego decydowania w tej sprawie, gdyż do tego potrzeba albo potężnego autorytetu autora, albo też powagi pierwszorzędnej instytucji naukowej. Traktuję więc pracę moją jako materiały do przyszłych wysiłków na tem polu.

Z załączonej poniżej polskiej synonimii naszych ptaków przekonamy się łatwo, że jest ona zachwaszczona nie mniej, niż łacińska. Z niej też wyciągniemy wniosek, że w rozwoju ornitologii krajowej zaznaczyły się trzy główne epoki: 1-sza od Rzączyńskiego (1745) do Kluka (1775) i Jarockiego (1819); 2-ga do Tyzenhauza (1842 — 1846) i 3-cia do naszych czasów. To też nazwy, przyjęte przez tych czterech autorów, najczęściej się powtarzają. Z natury rzeczy wypada, że Rzączyński, jako ojciec naszej ornitologii, zajmuje pierwsze miejsce w tej seryi.

W adoptowaniu nazw polskich kierowałem się jednocześnie kilkoma względami. O ile możności trzymałem się tu prawa pierwszeństwa, nie we wszystkich jednak wypadkach dawało się ono zastosować. Często nazwy najdawniejsze były niezgodne z istotą rzeczy lub też źle brzmiące, trudne do wymówienia, albo-li- też niewłaściwie skonstruowane. Liczyć się też musiałem z rozpowszechnieniem nazwy danego gatunku wśród autorów, zwłaszcza ostatniej doby, a także wśród plebsu ornitologicznego, to jest wśród ptaszników i preparatorów. Jako ilustrację tego ostatniego wypadku zacytuję przykład następujący: Kulczyk (*Serinus serinus*) według prawa pierwszeństwa powinien nosić nazwę Zieleńczyk nadaną mu przez Kluka. Skoro jednak wszyscy późniejsi autorowie utrzymali nazwę Tyzenhauza Kulczyk, pod którą znają go też ptasznicy i preparatorowie, uważałem za stosowne utrzymać ją w nauce z pominięciem pierwszeństwa dla nazwy Kluka.

Tworzenia nazw nowych, zarówno rodzajowych, jak i gatunkowych, unikałem starannie i tylko w razach koniecznej potrzeby uciekałem się do nich. Zdarzało się to najczęściej z nazwami rodzajowymi, lecz i tutaj posiłkowałem się, o ile możności, nazwami gatunkowymi, użytymi przez moich poprzedników.

Zaznaczyć też muszę, że za punkt wyjścia przy stosowaniu prawa pierwszeństwa przyjąłem oba dzieła Rzączyńskiego (1721 i 1745), gdyż „Myślistwo ptasze“ Cygańskiego, choć starsze (wydane pomiędzy 1580 a 1600 r.), jako nienaukowe, na uwagę nie może być brane. Pomiąłem też zupełnie dzieło Kleina („Stemmata Avium“ Lipsiae, 1759), w którym nazwy są przeważnie wzięte z Rzączyńskiego, lecz częstokroć tak poprzekręcane, że trudno nieraz domyśleć się ich właściwego

brzmienia, jak np.: Jedwa Gniczka — zamiast Jedwabniczka, Sowutsata — zamiast Sowa uszata, Sowa lerna — zamiast Sowa leśna i mnóstwo innych.

Na zakończenie wyrazić muszę moje podziękowanie p. Januszowi Domaniewskiemu, kustoszowi Zakładu zoologicznego Uniwersytetu Warszawskiego za łaskawe dostarczenie mi kilku najważniejszych dzieł do ułożenia poniżej zamieszczonych spisów.

Spis dzieł uwzględnionych w niniejszej pracy z oznaczeniem skrótów nazwisk autorów.

- Janusz Domaniewski (Doman.). „Ptaki Ordynacyi Zamoyskiej“ (Pam. Fiz. t. XXI, str. 95—117).
- J. Domaniewski. „Krytyczny przegląd awifauny Galicyi“. Część I-a. Passeriformes (Pam. Fiz. t. XXIII, 1915, str. 5—83).
- Włodzimierz Dzieduszycki (Dzied.). „Muzeum imienia Dzieduszyckich we Lwowie“. Lwów, 1880.
- F. P. Jarocki (Jar.). „Spis ptaków w Gabinecie Zoologicznym Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu“. Warszawa, 1819.
- X. B. S. Jundziłł (Jundz.). „Zoologia krótko zebrana“. Część II. Ptaki. Wilno, 1807.
- X. K. Kluk (Kluk). „Zwierząt domowych i dzikich osobliwie kraioowych Historji Naturalnej początku i gospodarstwo“. (Nowe wydanie). Warszawa, 1813.
- N. A. Kumelski i S. B. Gorski (Kum. & Gor.). „Zoologia czyli Historja Naturalna zwierząt“. Wilno, 1836.
- „Myślistwo Ptasze“ (M. Pt.). Dzieło XVI wieku, na nowo przedrukowane, z dodaniem przedmowy, objaśnień i przypisów Antoniego Wagi. Warszawa, 1842.
- K. Pietruski (Pietr.). „Historja naturalna i hodowla ptaków zabawnych i użytecznych“. Tom I. Kraków, 1860.
- A. Reichenow u. E. Hesse (Reich. & Hesse). „Neue Namenliste der Vögel Deutschlands“. (Journal für Ornithologie, Heft 3, Juli 1916).
- G. Rzączyński (Rzącz.). „Historia Naturalis Curiosa Regni Poloniae, Mag. Duc. Lithuaniae etc.“ — Sandomiriae, 1721.
- G. Rzączyński. „Auctuarium Historiae Naturalis Regni Poloniae etc.“ Gedani, 1745.
- Jan Sztolcman (Sztolc.). „Ornitologia Łowiecka“. Warszawa, 1905.
- W. Taczanowski (Tacz.). „Ptaki Krajowe“. Kraków, 1882.
- K. Tyzenhauz (Tyz.). „Ornitologia powszechna“. Wilno, 1842.
- A. Waga (Waga). — Patrz „Myślistwo Ptasze“.
- K. hr. Wodzicki (Wodz.). „Systematyczny spis ptaków uważanych w dawnej Ziemi Krakowskiej“. (Bibl. Warsz. t. I. 1850).
- K. hr. Wodzicki. „Wycieczka ornitologiczna w Tatry i Karpaty Galicyjskie na początku Czerwca 1850 r.“ (Leszno, 1851).
- D-r A. Zawadzki (Zaw.). „Fauna der galizisch-bukovinischen Wirbelthiere“. Stuttgart, 1840.

Inne skrócenia.

m. — oznacza *mihi* (nazwa nadana przez autora niniejszej pracy).

Cat. B. Br. M. — znaczy: Catalogue of the Birds in the British Museum. Vol. I—XXVII London 1875—1895).

SEPOWATE (*Vulturidae*).

Rodzaj **Sęp**, Rzącz. (*Gyps*, Savigny).

Sęp płowy, Tyz. (*Gyps fulvus*, Gmelin).

Vultur albo capite (Sęp z głową białą) Rzącz.

Gypaetos leucocephalus (Sęp białogłowy) Jar.

Vultur fulvus (Sęp pospolity) Kum & Gor.

Vultur fulvus (Sęp okrutny) Zaw.

Vultur fulvus (Sęp płowy) Tyz.

Vultur fulvus (Sęp rdzawy) Wodz.

Vultur fulvus (Sęp płowy) Dzied.

Gyps fulvus (Sęp płowy) Tacz.

Gyps fulvus, Dom.

Gyps fulvus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Mnich**, m. (*Vultur*; Briss.).

Mnich kasztanowaty, Tyz. (*Vultur monachus*, Linn.).

Vultur leporarius (Sęp popielaty) Rzącz.

Vultur monachus (Sęp łysogłówny) Kluk.

Vultur cinereus (Sęp popielaty) Jundz.

Vultur cinereus (Sęp rudy) Jar.

Vultur cinereus (Sęp popielaty) Zaw.

Vultur arrianus (Sęp kasztanowaty) Tyz.

Vultur cinereus (Sęp szary) Wodz.

Vultur cinereus (Sęp kasztanowaty) Dzied.

Vultur cinereus (Sęp kasztanowaty) Tacz.

Vultur monachus, Doman.

Vultur monachus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Białosęp**, m. (*Neophron*, Savigny).

Taczanowski, idąc za przykładem Tyzenhauza, nazwał ten rodzaj Ścierwnikiem, lecz Tyzenhauz dał nazwę Ścierwnik amerykańskiemu urubu (*Cathartes*), od którego Białosęp różni się tak dalece, że go nawet w osobnej podrodzynie pomieszczono. Z tego względu pozwoliłem sobie stworzyć osobną nazwę polską dla rodzaju *Neophron*¹⁾.

Białosęp egipski, Jundz. (*Neophron percnopterus*, Linn.).

Vultur percnopterus (Sęp egipski) Jundz.

Vultur percnopterus (Sęp egipski) Kum. & Gor.

Cathartes percnopterus (Ścierwnik biały) Tyz.

Neophron percnopterus (Ścierwnik biały) Dzied.

Neophron percnopterus (Ścierwnik biały) Tacz.

¹⁾ Patrz: Jan Sztolcman „Szkice Ornitologiczne”. Warszawa, 1916.

Już sama nazwa rodzajowa Białosęp wyłącza możliwość użycia gatunkowej nazwy tyzenhauzowskiej biały. Dlatego uważałem za stosowne wrócić do jundziłłowskiej nazwy egipski.

Rodzina SOKOŁOWATE (*Falconidae*).

Rodzaj **Błotniak**, Kum. & Gor. (*Circus*, Lacép.).

Błotniak zbożowy, Tyz. (*Circus cyaneus*, Linn.).

- Falco mixtus* (bez nazwy pol.) Rząd.
- Falco cyaneus* (Sokół błękitny jastrząb) Kluk.
- Falco cyaneus* (Sokół błękitny) Jar.
- Falco cyaneus* (Sokół Błotniak błękitny) Kum. & Gor.
- Falco cyaneus* (Błotniak zbożowy) Tyz.
- Falco pygargus* (Błotniak zbożowy) Wodz.
- Circus cyaneus* (Błotniak zbożowy) Dzed.
- Strigiceps cyaneus* (Błotniak zbożowy) Tacz.
- Circus cyaneus* (Błotniak zbożowy) Sztolc.
- Circus cyaneus*, Doman.
- Circus cyaneus*, Reich. & Hesse.

Cytowana przez Taczanowskiego w synonimii tego gatunku nazwa Rządyczyńskiego: Kania biała (*Milvus albus*) nie zdaje się stosować do Błotniaka zbożowego, Rządyczyński bowiem mówi: „magnitudine similis est Milvo regali“ (Auctuar. p. 395). Natomiast opis jego *Falco mixtus* (loc. cit. p. 378): „pectus cum ventre toto et femoribus plumosis, niveum, crura alta, tibiae graciles, longae, luteae“ zgadza się z cechami Błotniaka błękitnego.

Błotniak popielaty, Jar. (*Circus pygargus*, Linn.).

- Falco pygargus* (errore) (Ołowiasty Sokół) Kluk.
- Falco cineraceus* (Sokół popielaty) Jar.
- Falco cineraceus* (Błotniak popielaty) Tyz.
- Falco cineraceus* (Błotniak łączny) Wodz.
- Circus cinereus* (Błotniak popielaty) Dzed.
- Strigiceps cineraceus* (Błotniak popielaty) Tacz.
- Circus pygargus* (Błotniak popielaty) Sztolc.
- Circus pygargus*, Reich. & Hesse.

Waga uważa Kanię małą burego i białego pióra Cygańskiego za ten gatunek i nazywa go Kobuz zwyczajny (*Falco pygargus*), co ze względu na kolor zdaje się być mylnem.

Błotniak blady, Tacz. (*Circus macrurus*, Gmelin).

- Circus palidus* (errore) (Błotniak blady) Dzed.
- Strigiceps Swainsoni* (Błotniak blady) Tacz.
- Circus macrurus* (Błotniak blady) Sztolc.
- Circus macrourus*, Reich. & Hesse.

Błotniak stawowy, Tacz. (*Circus aeruginosus*, Linn).

- Milvus aeruginosus* (bez naz. pol.) Rżącz.
Falco aeruginosus (Jastrząb pospolity) Kluk.
Falco aeruginosus (Sokół błotny) Jundz.
Falco aeruginosus (Sokół błotny) Jar.
Falco rufus (Sokół Żabojad) Kum. & Gor.
Falco rufus (Sokół Błotniak błotny) Tyz.
Falco rufus (Błotniak trzciny) Wodz.
Circus rufus (Błotniak błotny) Dzied.
Circus rufus (Błotniak stawowy) Tacz.
Circus aeruginosus (Błotniak stawowy) Sztolc.
Circus aeruginosus, Doman.
Circus aeruginosus, Reich. & Hesse.

Według mego zdania mylił się Taczanowski, pomieszczając w synonimii tego gatunku nazwę Sokół wodny Rżaczyńskiego, który taką charakterystykę tego ptaka daje (Auctuar. p. 378): „*Falco palustris* seu *Falco littoralis*, German. Wasser-Falk, Polon. Sokół wodny, *Milvi fere magnitudinae, corpore longiore, rostro adunco, nigricante, cruribus squamosis, caeruleis & digitis simili colore tinctis*. Per dorsum & in capite ex fusco purpurascit, alae longissime et acutae, quarum majores pennae lineis fuscis intersecatur, *venter subalbidus*, oculi lucidissimi. Omnium ignobilissimus est, circa flumina, piscina, paludes degit, *praeceps ex alto in aquas se dejicit, & discussis pectore aquis, pisces rapit*. Spectatur in Prussia et alibi“.

Opis ten najwidoczniej stosuje się do Rybołowa (*Pandion*). Natomiast w temże samem dziele na str. 395 znajdujemy opis, który prawdopodobnie dotyczy Błotniaka stawowego: „*Milvus aeruginosus*, Aldrovandi, Buteone minor, Cornici par, caput ei non adeo grande, rostrum semidigitale, aduncum, oculi mediocres, alae complicate, ad extremam fere caudam pertingentes.

Rodzaj Jastrząb, Rżącz. (*Astur*, Lacép.).

Jastrząb gołębiarz, Wodz. (*Astur palumbarius*, Linn.).

- Jastrząb szarego a białego y lisowatego piora, M. Pt.
Accipiter palumbarius (Jastrząb gołębiow) Rżącz.
Falco palumbarius (Sokół Jastrząbek) Kluk.
Falco palumbarius (Sokół Jastrząb) Jundz.
Falco palumbarius (Sokół Jastrząb) Jar.
Falco palumbarius (Sokół Jastrząb) Kum. & Gor.
Falco palumbarius (Jastrząb gołębiołow) Zaw.
Falco palumbarius (Sokół Jastrząb) Tyz.
Falco palumbarius (Jastrząb pospolity) Waga.
Falco palumbarius (Jastrząb gołębiarz) Wodz.
Astur palumbarius (Jastrząb gołębiarz) Dzied.
Astur palumbarius (Jastrząb) Tacz.
Astur palumbarius (Jastrząb gołębiarz) Sztolc.
Astur palumbarius, Doman.
Astur palumbarius, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Krogulec**, Rzącz. (*Accipiter*, Briss.).**Krogulec zwyczajny**, Waga. (*Accipiter nisus*, Linn.).

Krogulec, M. Pt.

Accipiter fringillarius (Krogulec) Rzącz.*Falco nisus* (Sokół Krogulec) Kluk.*Falco nisus* (Sokół Krogulec) Jundz.*Falco nisus* (Sokół Krogulec) Jar.*Falco nisus* (Sokół Krogulec) Kum. & Gor.*Falco nisus* (Jastrząb Krogulec) Zaw.*Falco nisus* (Sokół Krogulec) Tyz.*Falco nisus* (Krogulec zwyczajny) Waga.*Falco nisus* (Jastrząb Krogulec) Wodz.*Astur nisus* (Jastrząb Krogulec) Dzied.*Accipiter nisus* (Krogulec) Tacz.*Accipiter nisus* (Krogulec zwyczajny) Sztolc.*Accipiter nisus*, Doman.*Accipiter nisus*, Reich. & Hesse.Rodzaj **Myszołów**, Kluk. (*Buteo*, Cuv.).**Myszołów wschodni**, Tacz. (*Buteo desertorum*, Daud.).*Buteo martini* (Myszołów wschodni) Tacz.*Buteo desertorum*, Doman.*Buteo buteo zimmermannae*, Ehmcke (Reich. & Hesse).**Myszołów zwyczajny**, Waga. (*Buteo buteo*, Linn.).*Buteo vulgaris* (Jastrząb myszy) Rzącz.*Vultur percnopterus* (Myszołów) Kluk.*Falco Buteo* (Sokół Myszołów) Jundz.*Falco Buteo* (Sokół Myszołów) Jar.*Falco Buteo* (Sokół Myszołów) Kum. & Gor.*Falco buteo* (Myszołów zwyczajny) Waga.*Falco Buteo* (Sokół Kobuz Myszołów) Tyz.*Falco buteo* (Myszołów właściwy) Wodz.*Buteo vulgaris* (Myszołów pospolity) Dzied.*Buteo vulgaris* (Myszołów) Tacz.*Buteo buteo* (Myszołów zwyczajny) Sztolc.*Buteo buteo*, Doman.*Buteo buteo*, Reich. & Hesse.W katalogach British Museum figuruje jako *Buteo vulgaris*, Leach.

Taczanowski, jak się zdaje, mylnie podaje w synonimii tego gatunku nazwę Kluka: Sokół Raróg, chyba dlatego, że odpowiada jej nazwa łacińska *Falco buteo*. O tym ptaku Kluk powiada (str. 302): „jego pożywieniem są żaby“. Natomiast na str. 301 znajdujemy: „Myszołów (*Vultur percnopterus*) jest ów, który pospolicie lata nisko nad rolami, szukając myszy i żab“. Że go Kluk zaliczył do ro-

dzaju *Vultur*, w tem niema nic dziwnego, skoro w tym samym rodzaju pomieścić rybołowa — *Vultur albiulla* (zapewne *albicilla*?).

Rodzaj **Kosmacz**, m. (*Archibuteo*, Brehm.).

Kosmacz północny, m. (*Archibuteo lagopus*, Gmel.).

- Falco lagopus* (Sokół w łochaty) Jar.
Falco lagopus (Sokół Koniuch) Kum. & Gor.
Falco lagopus (Sokół Kobuz w łochaty) Tyz.
Falco lagopus (Myszołów w łochaty) Wodz.
Buteo lagopus (Myszołów w łochaty) Dzed.
Archibuteo lagopus (Myszołów w łochaty) Tacz.
Archibuteo lagopus (Myszołów północny) Sztolc.
Archibuteo lagopus, Doman.
Archibuteo lagopus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Orzeł**, Rzącz. (*Aquila*, Brisss.).

Orzeł przedni, Rzącz. (*Aquila fulva*, Linn.).

- Aquila quasi aurea s. fulva* (Orzeł przedni) Rzącz.
Aquila simpliciter (Orzeł pospolity) Kluk.
Falco fulvus (Sokół Orzeł kasztanowaty) Jundz.
Aquila fulva (Orzeł kasztanowaty) Jar.
Falco melanaëtus (Sokół Orzeł pospolity) Kum. & Gor.
Falco fulvus (Orzeł zwyczajny) Zaw.
Falco fulvus (Sokół Orzeł przedni) Tyz.
Falco fulvus (Orzeł bielik) Waga.
Falco fulvus (Orzeł przedni, O. płowy) Wodz.
Aquila fulva (Orzeł przedni) Dzed.
Aquila nobilis (Orzeł przedni) Tacz.
Aquila fulva (Orzeł przedni) Sztolcm.

Sharpe (Cat. B. Br. M. I, p. 235) łączy oba gatunki orła (*A. fulva* i *A. chrysaëtus*) w jeden pod nazwą *A. chrysaëtus*; to samo czyni wielu współczesnych ornitologów, a między innymi Reichenow i Hesse. Ja jednak podzielam zdanie większości wschodnio-europejskich uczonych, którzy uważają obie te odmiany za dobrze rozgraniczone gatunki.

Orzeł zys, Waga (*Aquila chrysaëtus*, Linn.).

- Orzeł Zys czarnego a dropiastego piora, M. Pt.
Aquila chrysaëtus (Orzeł przedni) Rzącz.
Aquila aurea (Złoty Orzeł) Kluk.
Falco chrysaëtus (Sokół Orzeł przedni) Jundz.
Aquila Chrysaëtus (errore) (Orzeł przedni) Jar.
Falco Chrysaëtus (Orzeł Birkut) Kum. & Gor.
Falco fulvus ♀ (Orzeł przedni ♀) Tyz.
Falco chrysaëtus (Orzeł zyz) Waga.

Pam. Fyzyogr. — T. XXV. — Zoologia.

Falco chrysaëtos (Orzeł zys, Orzeł Złotogłów) Wodz.
Aquila chrysaëtos (Orzeł zyz) Dzed.
Aquila chrysaëtos (Orzeł zys) Tacz.
Aquila chrysaëtus (Orzeł zys) Sztolcm.
Aquila chrysaëtus, Doman.
Aquila chrysaëtos, Reich. & Hesse.

Utrzymałem wraz z Wodzickim, Taczanowskim i Sitowskim pisownię „Myślistwa ptaszego“ zys, a nie zyz, jak chce Waga, a za nim Dzeduszycki, niema bowiem danych, aby był jaki związek między tą nazwą a słowem zować.

Orzeł cesarski, Tyz. (*Aquila heliaca*, Savigny).

Falco imperialis (Orzeł królewski) Kum. & Gor.
Falco imperialis (Orzeł król) Zaw.
Falco imperialis (Sokół Orzeł cesarski) Tyz.
Falco imperialis (Orzeł mogilnik) Waga.
Falco imperialis (Orzeł królewski) Wodz.
Aquila imperialis (Orzeł cesarski) Tacz.
Aquila heliaca (Orzeł cesarski) Sztolcm.
Aquila heliaca, Reich. & Hesse.

Orzeł orlik, Rzącz. (*Aquila maculata*, Gmel.).

Orlik szarego piora, M. Pt.
Aquila minor, A. *Valeria* (Orzeł mniejszy, Orlik) Rzącz.
Aquila valeria (Orzeł Zaięcchnik) Kluk.
Aquila naevia (Orzeł Mogilnik) Jar.
Falco naevius (Sokół Orzeł krzykliwy) Kum. & Gor.
Falco naevius (Orzeł) Zaw.
Falco naevius (Sokół Orzeł krzykliwy lub plamisty) Tyz.
Falco naevius (Orzeł orlik) Waga.
Falco naevius (Orzeł orlik) Wodz.
Aquila naevia (Orzeł orlik) Diedz.
Aquila naevia (Orlik) Tacz.
Aquila naevia (Orlik pospolity) Sztolcm.
Aquila pomerana (errore), Doman.
Aquila pomarina, Reich. & Hesse.

Nie wiem, na jakiej zasadzie Jarocki (Sp. pt. str. 35) podaje dla tego ptaka nazwę mogilnik, użytą jakoby przez Rzaczyńskiego. Przejrzałem skrupulatnie oba dzieła tego autora i nigdzie podobnej nazwy nie znalazłem. Dzeduszycki (Muz. Dzed. str. 5) prawdopodobnie za Jarockim podaje również nazwę mogilnik, rzekomo przez Rzaczyńskiego przyjętą.

Orzeł dzwonnik, Kluk (*Aquila clanga*, Pall.).

Aquila morphnus s. *clanga* (bez naz. pol.) Rzącz.
Aquila clanga (Sokół Orzeł Dzwonnik) Kluk.

Falco clanga (Orzeł plamisty) Wodz.
Aquila clanga (Orzeł grubodzioby) Tacz.
Aquila clanga (Orlik grubodzioby) Sztolcm.
Aquila maculata, Doman.
Aquila maculata, Reich. & Hesse.

Sharpe (Cat. B. Br. Mus. I, p. 248) uważa formę tę za podgatunek *A. maculata* (*A. naevia* naszych autorów) i oznacza go jako *subsp. b.*

Rodzaj **Orzełek**, m. (*Nisaëtus*, Hodgs.).

Orzełek włoski, Tyz. (*Nisaëtus pennatus*, Gmel.).

Falco pennatus (Orzeł mały) Zaw.
Falco pennatus (Sokół Orzeł włoski) Tyz.
Aquila pennata (Orzeł włoski) Tacz.
Aquila pennata (Orzeł karlik) Sztolcm.

Rodzaj **Krótkoszon**, Tyz. (*Circaëtus*, Vieil.).

Krótkoszon gadożer, Wodz. (*Circaëtus gallicus*, Gmel.).

Aquila brachydactyla (Orzeł pstry) Jar.
Falco brachydactylus (Sokół Orzeł Krótkoszon) Tyz.
Falco brachydactylus (Orzeł gadożer) Wodz.
Circaëtus gallicus (Krótkoszon gadożer) Dzied.
Circaëtus gallicus (Krótkoszon) Tacz.
Circaëtus gallicus (Krótkoszon) Sztolcm.
Circaëtus gallicus, Doman.
Circaëtus gallicus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Łomignat**, Rzącz. (*Haliaëtus*, Savigny).

Łomignat bielik, Tyz. (*Haliaëtus albicillus*, Linn.).

Orzeł bielik, gliniastego a białego piora, M. Pt.
Aquila pygargus, *A. Albicilla*, *Aquilla ossifraga* (Orzeł łomignat) Rzącz.
Aquila pyrargus, *A. ossifraga* (Orzeł białoogłowy i O. łomignat) Kluk.
Falco albicilla, *F. ossifragus* (Sokół Orzeł białoogonowy, S. Orzeł Łomignat) Jundz.
Aquila leucocephala (Orzeł Łomignat) Jar.
Falco albicilla (Sokół Orzeł białoogonowy albo Łomignat) Kum. & Gor.
Falco albicilla (Orzeł białoogon) Zaw.
Falco Albicilla (Sokół Orzeł Bielik) Tyz.
Falco ossifragus (Ostrzyż Łomignat) Waga.
Falco albicilla (Orzeł białoogon) Wodz.
Haliaëtus albicilla (Birkut bielik) Dzied.
Haliaëtus albicilla (Bielik) Tacz.

Haliaëtus albicillus (Orzeł bielik) Sztolcm.

Haliaëtus albicilla, Doman.

Haliaëtus albicilla, Reich. & Hesse.

Rzeczyński, Kluk i Jundziłł popełnili ten sam błąd, co i Linneusz, biorąc młode i stare tego ptaka za dwa różne gatunki (*Aquila pygargus* lub *albicilla* i *A. ossifraga*).

Waga niewłaściwie zastosował do tego rodzaju nazwę Ostrzyż (Ostrzyż łomignat), po pierwsze dlatego, że jest to nazwa cudzoziemska (illyryjska), a powtóre, że Rzeczyński stosuje ją do rybołowa (Pandion).

Rodzaj **Kania**, Rzącz. (*Milvus*, Cuv.).

Kania czarna, Zaw. (*Milvus korschun*, Gmel.).

Milvus niger (bez naz. pol.) Rzącz.

Falco fusco-ater (Sokół ciemno-rudy) Jar.

Falco ater (Kania czarna) Zaw.

Falco ater (Sokół Kania czarna) Tyz.

Falco ater (odmiana ciemna) Wodz.

Milvus ater (Kania czarna) Dzied.

Milvus niger (Kania czarna) Tacz.

Milvus korschun (Kania czarna) Sztolcm.

Milvus korschun, Doman.

Milvus migrans, Reich. & Hesse.

Godnem uwagi jest, że gdy Rzeczyński już odróżniał ten gatunek od Kani wielkiej lub czerwonej, ani Kluk, ani Jundziłł o nim nie wspominają.

Kania czerwona, Zaw. (*Milvus milvus*, Linn.).

Kania wielka burego piora, M. Pt.

Milvus regalis (Kania) Rzącz.

Falco milvus (Sokół Kania) Kluk.

Falco milvus (Sokół Kania) Jundz.

Falco Milvus (Sokół Kania) Kum. & Gor.

Falco milvus (Kania czerwona) Zaw.

Falco Milvus (Sokół Kania) Tyz.

Falco milvus (Kania zwyczajna) Waga.

Falco milvus (Kania rdzawa) Wodz.

Milvus regalis (Kania wielka) Dzied.

Milvus regalis (Kania) Tacz.

Milvus milvus (Kania wielka) Sztolcm.

Milvus milvus, Doman.

Milvus milvus, Reich. & Hesse.

Sharpe (C. B. Br. M. I, p. 319) niewłaściwie użył dla tego gatunku nazwy *Milvus ictinus*, ustanowionej przez Savigny'ego w 1809 roku, gdy Linneusz

(S. N. 1766) nazwał omawiany gatunek *Falco milvus* i ta nazwa na zasadzie prawa pierwszeństwa powinna się utrzymać.

Rodzaj **Pszczółojad** Kluk. (*Pernis*, Cuv.).

Pszczółojad trzmiełojad, Kum. & Gor. (*Pernis apivorus*, Linn.).

- Buteo apivorus* (bez naz. pol.) Rącz.
Falco apivorus (Pszczółoiad) Kluk.
Falco apivorus (Sokół Pszczółoiad) Jundz.
Falco apivorus (Sokół Pszczółojad) Jar.
Falco apivorus (Sokół trzmiełojad) Kum. & Gor.
Falco apivorus (Sokół Kobuz Trzmiełojad) Tyz.
Falco apivorus (Myszolów trzmiełojad) Wodz.
Pernis apivorus (Pszczółojad pospolity) Dzied.
Pernis apivorus (Pszczółojad) Tacz.
Pernis apivorus (Pszczółojad) Sztolcm.
Pernis apivorus (Pszczółojad) Doman.
Pernis apivorus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Sokół**, Rącz. (*Falco*, Linn.).

Sokół wędrowny Tyz. (*Falco communis*, Gmel.).

- Sokół Dziwok czarnego a rabego piora, M. Pt.
Falco (Sokół) Rącz.
Falco vulgaris (Sokół pospolity) Kluk.
Falco communis (Sokół właściwy) Jundz.
Falco peregrinus (Sokół Wędrowiec) Jar.
Falco gentilis (peregrinus) (Sokół właściwy) Kum. & Gor.
Falco peregrinus (Sokół szlachetny) Zaw.
Falco peregrinus (Sokół wędrowny) Tyz.
Falco communis (Sokół dziwok) Waga.
Falco peregrinus (Sokół wędrowny) Wodz.
Falco peregrinus (Sokół wędrowny) Dzied.
Falco peregrinus (Sokół) Tacz.
Falco peregrinus (Sokół wędrowny) Sztolcm.
Falco peregrinus, Doman.
Falco peregrinus, Reich. & Hesse.

Nie wiem, na jakiej zasadzie Taczanowski (Pt. Kr. I, str. 71) w synonimii tego gatunku podaje nazwę Kluka Sokół szlachcic, skoro Kluk między innymi wymienia także Sokoła pospolitego (*Falco vulgaris*). Gmelinowska nazwa *Falco communis* była już znana za Kluka, mógł więc nasz autor użyć przez pomyłkę *vulgaris* zamiast *communis*. Jak widzimy, tej ostatniej nazwy użył Jundziłł. Ze względu, że nazwa wędrowny (Jarockiego Wędrowiec) jest powszechnie przez naszych ornitologów używana, zdecydowałem się ją utrzymać.

Sokół kobus, Rzącz. (*Falco subbuteo*, Linn.).

- Kobiec czarnego a rabego piora, M. Pt.
Falco arborarius (Kobus, Kobiec) Rzącz.
Falco subbuteo (Sokolik Drzewiec albo Sokolik) Kluk.
Falco subbuteo (Sokół Kobuz) Jundz.
Falco subuteo (errore) (Sokół Kubus) Jar.
Falco subbuteo (Sokół Kobuz) Kum. & Gor.
Falco subbuteo (Sokół leśny) Zaw.
Falco subbuteo (Sokół Kobuz) Tyz.
Falco subbuteo (Sokół kobiec) Waga.
Falco subbuteo (Sokół leśny) Wodz.
Falco subbuteo (Sokół kobuz) Dzied.
Hypotriorchis subbuteo (Kobuz) Tacz.
Falco subbuteo (Sokolik kobuz) Sztolcm.
Falco subbuteo, Doman.
Falco subbuteo, Reich. & Hesse.

Nie wiem, dlaczego wszyscy autorowie nasi z wyjątkiem jednego Jarockiego, który (nawiasem mówiąc) omyłkowo podał nazwę Kubus, piszą kobuz przez z, skoro Rzeczyński pisał przez s. Nawet dzisiaj w potocznej mowie wszyscy chętniej mówią w przypadkowaniu: kobusa, kobusem, a nie kobuza, kobuzem. Z tego względu utrzymałem pisownię Rzeczyńskiego.

Sokół drzemlik, Rzącz. (*Falco regulus*, Pall.).

- Drzemlik czarnego a szarego piora, M. Pt.
Smerillus (Drzemlik) Rzącz.
Falco regulus (Sokół Królik) Kluk.
Falco Aesalon (Sokół Drzemlik) Jundz.
Falco caesius (Sokół Drzemlik) Jar.
Falco Aesalon (Sokół Drzemlik) Kum. & Gor.
Falco aesalon (Sokół Drzemlik) Tyz.
Falco aesalon (Sokół drzemlik) Waga.
Falco aesalon (Sokół drzemlik) Wodz.
Falco aesalon (Sokół drzemlik) Dzied.
Aesalon lithofalco (Drzemlik) Tacz.
Falco regulus (Sokolik drzemlik) Sztolcm.
Falco merillus, Doman.
Falco regulus, Reich. & Hesse.

Rodzaj Białożór, Rzącz. (*Hierofalco*, Cuv.).

Za rodzajową użyłem nazwy Rzeczyńskiego Białożór, której autor ten używa dla Białożora śnieżnego (*Hierofalco candicans*, Gmel.).

Białożór norwegijski, Tacz. (*Hierofalco gyrfalco*, Linn.).

- Falco gyrofalco* (Sokół Białożór) Kluk.
Falco Girfalco (Sokół Białożór) Jundz.

Falco islandicus (Sokół Białożór) Jar.
Falco Gyrfalco (Sokół Białożór) Tyz.
Falco gyrfalco (Sokół norwesk) Tacz.
Hierofalco gyrfalco (Sokół norweżki) Sztolcm.

Białożór raróg, Rzącz. (*Hierofalco saker*, Gmel.).

Raróg Polak czarnego a iarzębatego piora, M. Pt.
 Raróg Krzeczot rudego piora, M. Pt.
Accipiter cyanopus (Raróg, Raróg Polak, Raróg Krzeczot) Rzącz.
Falco sacer (Sokół podolski i Sokół polski) Kluk.
Falco lanarius (Sokół Pływacz) Kluk.
Falco sacer (Sokół Raróg) Jundz.
Falco lanarius (Sokół Pływacz) Jar.
Falco lanarius (errore) (Sokół Raróg) Tyz.
Falco lanarius (Sokół krzeczot) Waga.
Falco lanarius (Sokół raróg) Dzied.
Gennaia saker (Raróg) Tacz.
Hierofalco saker (Sokół raróg) Sztolcm.
Hierofalco cherrug, Doman.
Falco cherrug, Reich. & Hesse.

Waga jest zdania, że nazwa Cygańskiego Raróg Polak stosuje się do Białożora śnieżnego (*Hierofalco candicans*), a nazwa Raróg Krzeczot — do Białożora raroga (*Hierofalco saker*). Mnie się zdaje, że obie te nazwy stosują się do raroga, a tylko Cygański wziął dwie różne odmiany indywidualne lub lokalne za dwa gatunki. W samej rzeczy raróg w pierzu wypłowiałem przybiera odcień rudawy, a odmiana azyatycka (*Hierofalco saker hendersoni*), posiada sporo rudziny w upierzeniu. To też Rzeczyński podaje obie nazwy (Raróg Polak i Raróg Krzeczot) jako synonimy swego *Accipiter cyanopus*.

Rodzaj **Dzwonniczek**, Kluk. (*Cerchneis*, Boie.).

Dzwonniczek pustułka, Jundz. (*Cerchneis tinnuncula*, Linn.).

Pustułka żeleżistego a lisowatego piora, M. Pt.
Falco tinnunculus (Dzwonniczek) Kluk.
Falco Tinnunculus (Sokół Pustułka) Jundz.
Falco Tinnunculus (Sokół Pustułka) Jar.
Falco Tinnunculus (Sokół Pustułka) Kum. & Gor.
Falco tinnunculus (Sokół wierzowy — *sic!*) Zaw.
Falco Tinnunculus (Sokół Pustułka) Tyz.
Falco tinnunculus (Sokół pustułka) Waga.
Falco tinnunculus (Sokół wieżowy) Wodz.
Falco tinnunculus (Sokół pustułka) Dzied.
Tinnunculus alaudarius (Pustułka) Tacz.
Cerchneis tinnuncula (Sokolik pustułka) Sztolcm.
Cerchneis tinnunculus, Doman.
Cerchneis tinnunculus, Reich. & Hesse.

Dzwonniczek pustuleczka, Tyz. (*Cerchneis naumanni*, Fleisch.).

- Falco xanthonyx* (Sokół Białoszpon) Jar.
Falco tinnunculoides (Sokół Pustuleczka) Tyz.
Falco tinnunculoides (Sokół pustuleczka) Dzied.
Tinnunculus cenchris (Pustuleczka) Tacz.
Cerchneis naumanni (Sokolik pustuleczka) Sztolcm.
Cerchneis naumanni, Doman.
Cerchneis naumanni, Reich. & Hesse.

Dzwonniczek rdzawonogi, Jar. (*Cerchneis vespertina*, Linn.).

- Falco vespertinus* (Kobusek) Kluk.
Falco rufipes (Sokół Rdzawonóg) Jar.
Falco rufipes (Sokół Kobuzik) Kum. & Gor.
Falco rufipes (Sokół czerwonoóg) Zaw.
Falco rufipes (Sokół Kobuzek) Tyz.
Falco rufipes (Sokół kobczyk) Dzied.
Erythropus vespertinus (Kobczyk) Tacz.
Cerchneis vespertina (Sokolik rdzawonogi) Sztolcm.
Erythropus vespertinus, Doman.
Cerchneis vespertina, Reich. & Hesse.

Rodzaj Rybołów, Tacz. (*Pandion*, Savigny).

Nazwy Rybitw, użytej po raz pierwszy przez Kumelskiego i Gorskiego nie mogłem przyjąć za nazwę rodzajową ze względu na podobieństwo jej do nazwy Rybitwa (*Sterna*) i dlatego przyjąłem nazwę Taczanowskiego—Rybołów.

Rybołów rybitw, Kum. & Gor. (*Pandion haliaëtus*, Linn.).

- Haliaëtos s. Aquila marina* (Orzeł morski) Rządz.
Falco Haliaëtos (Orzeł morski) Jundz.
Falco haliaëtus (Orzeł morski) Jar.
Falco Haliaëtus (Orzeł Rybitw) Kum. & Gor.
Falco haliaëtus (Orzeł rybożar) Zaw.
Falco Haliaëtus (Sokół Orzeł Rybitw) Tyz.
Falco haliaëtus (Orzeł rzeczny) Wodz.
Pandion haliaëtus (Rybołów rzeczny) Dzied.
Pandion haliaëtos (Rybołów) Tacz.
Pandion haliaëtus (Rybołów) Sztolcm.
Pandion haliaëtus (Rybołów) Doman.
Pandion haliaëtus, Reich. & Hesse.

Rodzina PUHACZOWATE (*Bubonidae*).

Rodzina **Puhacz**, Rzącz. (*Bubo*, Cuv.).

Puhacz łązny, Rzącz. (*Bubo bubo*, Linn.).

- Sowa puhacz szarego piora, M. Pt.
Bubo (Puhacz, Sowa łązna) Rzącz.
Strix bubo (Puhacz wielki) Kluk.
Strix Bubo (Sowa Puhacz) Jundz.
Strix bubo (Sowa puhacz) Jar.
Strix Bubo (Sowa Puhacz) Kum. & Gor.
Strix Bubo (Sowa Puhacz właściwy) Tyz.
Strix bubo (Puhacz wyk) Waga.
Strix bubo (Puhacz wielki) Wodz.
Bubo maximus (Puhacz właściwy) Diedz.
Bubo maximus (Puhacz) Tacz.
Bubo ignavus (Puhacz) Sztolcm.
Bubo bubo, Reich. & Hesse.

Sharpe (Cat. B. Br. M. II, p. 14) daje puhaczowi gatunkową nazwę Forstera (*ignavus*), trzymając się jednak prawa pierwszeństwa, należy przywrócić nazwę linneuszowską (*bubo*).

Rodzaj **Syczek**, Tyz. (*Scops*, Savigny).

Przyjąłem za nazwę rodzajową Tyzenhauza Syczek jako najbardziej utartą między nowoczesnymi uczonymi. Nazwa Rzeczyńskiego Sówka stosuje się prawie powszechnie do pójdzki.

Syczek leśniczek, Kluk. (*Scops scops*, Linn.).

- Sowa rogata leśna szarego a rabego piora, M. Pt.
Noctua minor, *Scops* (Sówka) Rzącz.
Strix scops (Leśniczka) Kluk.
Strix Scops (Sowa Sówka) Jundz.
Strix Scops (Sowa Uszatka) Jar.
Strix Scops (Sowa Sówka) Kum. & Gor.
Strix Scops (Sowa Puhacz Syczek) Tyz.
Strix scops (Sówka leśniczka) Waga.
Strix scops (Puhacz puhaczyk) Wodz.
Bubo scops (Puhacz syczek) Diedz.
Ephialtes scops (Syczek) Tacz.
Scops giu (Syczek) Sztolcm.
Otus scops, Reich. & Hesse.

Sharpe (C. B. Br. M. II, p. 47) przyjmuje dla Syczka gatunkową nazwę *Scopoli'ego giu*, lecz według prawa pierwszeństwa należy się tu utrzymać linneuszowską nazwę *scops*. Zresztą Sharpe błąd ten naprawił w późniejszym swem dziele (*Handlist of the Genera and Species of Birds*. — London 1899).

Mylili się Jarocki, Tyzenhauz, Wodzicki, Dzieduszycki i Taczanowski, stosując nazwę Rzączyńskiego Sówka do Pójdźki, gdyż Rzączyński najwyraźniej powiada: „caput ejus teres, instar globuli, plumulis vestitur“. Tak też zrozumieli Jundziłł, Kumelski i Gorski oraz Waga, którzy nazwę Rzączyńskiego zastosowali do rodzaju *Scops*.

Rodzaj **Śnieżka**, m. (*Nyctea*, Linn.).

Śnieżka lapońska, Kluk. (*Nyctea scandiaca*, Linn.).

Sowa białego piora, M. Pt.

Noctua alba et Noctua ex albo et fusco variegata (bez naz. pol.) Rzącz.

Strix scandiaca (Sowa lapońska) Kluk.

Strix nyctaea (errore) (Sowa dzienna) Kluk.

Strix nyctea (Sowa biała) Jundz.

Strix nyctea (Sowa biała) Jar.

Strix Nyctea (Sowa biała) Kum. & Gor.

Ulula nyctea (Sowa biała) Tyz.

Strix nyctea (Pójdźka biała) Waga.

Surnia nyctea (Sowa biała) Tacz.

Nyctea scandiaca (Sowa biała lub śnieżna) Sztolcm.

Nyctea nyctea, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Puszc**, Kluk. (*Surnia*, Dumér.).

Puszc jarzębaty, Tyz. (*Surnia ulula*, Linn.).

Strix ulula (Puszc) Kluk.

Strix nisoria (Sowa jastrzębiasta) Jar.

Strix funerea (Sowa jarzębata) Tyz.

Ulula funerea (Sowa jarzębata) Dzied.

Surnia nisoria (Sowa jarzębata) Tacz.

Surnia ulula (Sowa jarzębata) Sztolcm.

Surnia ulula, Reich. & Hesse.

Linneuszowska nazwa *funerea*, spotykana często w synonimii tego gatunku, a nawet stosowana do niego przez niektórych autorów, należy się podgatunkowi amerykańskiemu, który Sharpe (C. B. Br. M. II, p. 131) jako *subsp. a. Surnia funerea* — oznacza.

Taczanowski niewłaściwie pomieścił w synonimii tego gatunku klukowską nazwę Jastrzębosów, która stosuje się do Sowy błotnej (*Asio accipitrinus*). U Kluka *Strix ulula* nosi polską nazwę Puszc, którą przyjąłem za nazwę rodzajową.

Mylił się Waga w swych komentarzach do „Myślistwa ptaszego“, twierdząc, że nazwy *Strix brachyotus* i *Strix ulula* według rzekomego zdania uczonych stosują się do dwu płci jednego i tego samego gatunku. Linneuszowska nazwa *Strix ulula* stosowała się niewątpliwie do Puszcza jarzębatego.

Rodzaj **Pójdźka**, Waga (*Carine*, Kaup.).

Pójdźka zwyczajna, Waga (*Carine noctua*, Scop.).

- Strix passerina* (Puszczyk) Kluk.
Strix passerina (Sowa najmniejsza) Jundz.
Strix passerina (Sowa sówka) Jar.
Strix passerina (Sowa sówka) Tyz.
Strix passerina (Pójdźka zwyczajna) Waga.
Strix noctua (Sowa sówka) Wodz.
Athene noctua (Sowa pójdźka) Dzed.
Athene noctua (Sówka) Tacz.
Carine noctua (Pójdźka) Sztolcm.
Athene noctua, Doman.
Athene noctua, Reich. & Hesse.

Wszyscy nasi dawniejsi autorowie (Kluk, Jundziłł, Jarocki, Tyzenhauz i Waga) używają dla tego gatunku nazwy gmelinowskiej *passerina*. Niewątpliwie też u Kluka nazwa Puszczyk stosuje się do tego, a nie do innego gatunku. Jeżeli Jundziłł nazywa ten gatunek Sowa najmniejsza, to tylko dla tego, że nie wiedział napewno o istnieniu Karliczki.

Rodzaj **Karliczka**, Jar. (*Glaucidium*, Boie).

Karliczka najmniejsza, Kum. & Gor. *nec.* Jundz. (*Glaucidium passerinum*, Linn.).

- Strix pygmaea* (Sowa karliczka) Jar.
Strix Acadica (Sowa najmniejsza) Kum. & Gor.
Strix acadica (Sowa karliczka) Tyz.
Strix acadica (bez naz. pol.) Waga.
Strix pygmaea (Sowa karliczka) Wodz.
Athene acadica (Sowa karliczka) Dzedz.
Glaucidium passerinum (Sóweczka) Tacz.
Glaucidium passerinum (Sóweczka) Sztolcm.
Glaucidium passerinum, Reich. & Hesse.

Gmelin (S. N. I, p. 296) użył linneuszowskiej nazwy *passerina* na oznaczenie *Carine noctua* i to wprowadziło bałamuctwo, któremu podlegli liczni autorowie zagraniczni, a także i nasi do Tyzenhauza włącznie, co z kolei wprowadziło gmatwaninę w synonimii u Taczanowskiego i Dzeduszyckiego.

Rodzaj **Sowa**, Rzącz. (*Asio*, Briss.).**Sowa uszata**, Rzącz. (*Asio otus*, Linn.).

Sowa mniejsza Puhacz szarego piora, M. Pt.

Noctua aurita (Sowa uszata) Rzącz.

Strix otus (Sówka) Kluk.

Strix otus (Sowa uszata) Jundz.

Strix otus (Sowa uszata) Jar.

Strix otus (Sowa średnia) Kum. & Gor.

Strix Otus (Sowa Puhacz uszaty) Tyz.

Strix otus (bez naz. pol.) Waga.

Bubo otus (Puhacz uszaty) Dzied.

Otus deminuta (Sowa uszata) Tacz.

Asio otus (Sowa uszata) Sztolcm.

Asio otus, Doman.

Asio otus, Reich. & Hesse.

Jundził. (Zool. II, str. 59) podaje nazwę polską Sowa uszata; nie rozumiem więc, dlaczego Taczanowski w synonimii tego gatunku pisze Sowa czubata, Jundz., a Dzieduszycki — Sowa puhacz uszaty, Jundz.

Sowa błotna, Tyz. (*Asio accipitrinus*, Pall.).

Sowa leśna szarego a rabeo piora, M. Pt.

Strix accipitrinus (Jastrzębosów) Kluk.

Strix brachyotus (Sowa krótkoucha) Jar.

Strix brachyotus (Sowa krótkoucha albo krzykliwa) Kum. & Gor.

Strix brachyotus (Sowa Puhacz błotny) Tyz.

Strix ulula (bez naz. pol.) Waga.

Bubo brachyotus (Puhacz błotny) Dzied.

Otus brachyotus (Sowa błotna) Tacz.

Asio accipitrinus (Sowa błotna) Sztolcm.

Asio accipitrinus, Doman.

Asio flammeus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Puszczyk**, Jundz. (*Syrnium*, Savigny).**Puszczyk lelek**, Rzącz. (*Syrnium aluco*, Linn.).

Aluco major (Lelek) Rzącz.

Strix aluco (Lelek) Kluk.

Strix stridula (Zgrzytacz) Kluk.

Strix aluco (Sowa Puszczyk) Jundz.

Strix stridula (Sowa rdzawa) Jundz.

Strix aluco (Sowa Lelek) Jar.

Strix Aluco (Sowa puszczyk) Kum. & Gor.

Strix Aluco (Sowa Puszczyk) Tyz.

Strix aluco et stridula (Puszczyk zwyczajny) Waga.

Strix aluco (Sowa puszczyk) Wodz.
Ulula aluco (Sowa puszczyk) Dzied.
Syrnium aluco (Puszczyk) Tacz.
Syrnium aluco (Puszczyk) Sztolcm.
Syrnium aluco, Doman.
Syrnium aluco, Reich. & Hesse.

Nazwy Rzączyńskiego Lelek nie mogłem użyć do oznaczenia rodzaju, gdyż nasi ornitologowie stosują ją powszechnie do kozodojów; wprowadziłem więc ją jako gatunkową, na rodzajową zaś użyłem nazwy Puszczyk, powszechnie stosowanej przez naszych autorów do *Syrnium aluco*, pomijając niefortunna nazwę Kluka Zgrzytacz.

Puszczyk mszarny, Tyz. (*Syrnium lapponicum*, Retz.).

Strix microphthalmos (Sowa mszarna) Tyz.
Ulula microphthalmos (Sowa mszarna) Dzied.
Syrnium lapponicum (Sowa mszarna) Tacz.
Syrnium lapponicum (Sowa mszarna) Sztolcm.
Syrnium lapponicum, Reich. & Hesse.

Puszczyk uralski, Kluk. (*Syrnium uralense*, Pall.).

Strix uralensis (Sowa uralaska) Kluk.
Strix macroura (Sowa ogoniasta) Jar.
Strix macroura (Sowa długoogonowa) Kum. & Gor.
Strix macroura (Sowa długoogonowa) Tyz.
Strix uralensis (Sowa uralaska) Wodz.
Ulula uralensis (Sowa długoogonowa) Dzied.
Syrnium uralense (Sowa uralaska) Tacz.
Syrnium uralense (Sowa uralaska) Sztolcm.
Syrnium uralense, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Włochatka**, Jar. (*Nyctala*, Brehm.).

Włochatka Tengmalma, Wodz. (*Nyctala tengmalmi*, Gmel.).

Strix Dasypus (Sowa Włochatka) Jar.
Strix Tengmalmi (Sowa mała) Kum. & Gor.
Strix Tengmalmi (Sowa Pójdźka) Tyz.
Strix tengmalmi (bez naz. pol.) Waga.
Strix Tengmalmii (Sowa tengmalma) Wodz.
Ulula dasypus (Sowa włochatka) Dzied.
Ulula dasypus (Sowa włochatka) Tacz.
Nyctala tengmalmi (Sowa włochata) Sztolcm.
Aegolius funereus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Ogniczek**, Kluk. (*Strix*, Linn.).**Ogniczek płomykowaty**, Tyz. (*Strix flammea*, Linn.).

Sowa czerwonego, czarnego y białego piora, M. Pt.

Strix flameata (errore) (bez naz. pol.) Rządz.

Strix flammea (Ogniczek) Kluk.

Strix flammea (Sowa płomienista) Jundz.

Strix flammea (Sowa Puszczyk) Jar.

Strix flammea (Sowa płomienista) Kum. & Gor.

Strix flammea (Sowa płomykowata) Tyz.

Strix flammea (bez naz. pol.) Waga.

Strix flammea (Sowa płomykowata) Wodz.

Strix flammea (Puszczyk płomykowaty) Dzed.

Strix flammea (Sowa płomykowata) Tacz.

Strix flammea (Sowa płomykowata) Sztolcm.

Strix flammea, Doman.

Strix alba guttata, Reich. & Hesse.

Nazwy Rzączyńskiego: *Ulula*, *Strix cinerea*, Puszczyk, Sówka (Auctuar p. 426) nie można stosować do tego gatunku, gdyż opis („gallinae magnitudinae“), temu przeczy i prędzej przypuszczaćby można, że jest tam mowa o Puszczyku mszarnym lub o P. uralskim. Nieślusnie też Jarocki, a za nim Dzeduszycki zastosowali nazwę Rzączyńskiego Puszczyk do Ogniczka płomykowatego. Twierdzenie moje tem jest prawdopodobniejsze, że Rzączyński (loc. c. p. 427) daje opis ptaka pod nazwą *Ulula flameata* i który niewątpliwie odpowiada Ogniczkowi.

Użyłem tyzenhauzowskiej nazwy płomykowaty a nie płomienisty, utworzonej przez Kumelskiego i Gorskiego, jako bardziej odpowiadającej rzeczywistości i będącej dziś w powszechnem użyciu.

Rodzina **KRUKOWATE** (*Corvidae*).Rodzaj **Kruk**, Rządz. (*Corvus*, Linn.).**Kruk właściwy**, Jar. (*Corvus corax*, Linn.).

Kruk czarnego piora, M. Pt.

Corvus niger (Kruk) Rządz.

Corvus corax (Kruk pospolity) Kluk.

Corvus corax (Kruk pospolity) Jundz.

Corvus corax (Kruk właściwy) Jar.

Corvus Corax (Kruk pospolity) Kum. & Gor.

Corvus corax (Kruk pospolity) Zaw.

Corvus corax (Kruk właściwy) Tyz.

Corvus corax (Kruk właściwy) Waga.

Corvus corax (Kruk właściwy) Wodz.

Corvus corax (Kruk właściwy) Dzed.

Corvus corax (Kruk) Tacz.
Corvus corax, Doman.
Corvus corax corax, Doman.
Corvus corax, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Gawron**, Rządz. (*Trypanocorax*, Bp.).

Gawron pospolity, m. (*Trypanocorax frugilegus*, Linn.).

Gawron czarnego piora, M. Pt.
Cornix nigra (Gawron) Rządz.
Corvus frugilegus (Gawron) Kluk.
Corvus frugilegus (Kruk Gawron) Jundz.
Corvus frugilegus (Kruk Gawron) Jar.
Corvus frugilegus (Kruk gawron) Kum. & Gor.
Corvus frugilegus (Kruk) Zaw.
Corvus frugilegus (Kruk Gawron) Tyz.
Corvus frugilegus (Kruk gawron) Waga.
Corvus frugilegus (Kruk gawron) Dzied.
Corvus frugilegus (Gawron) Tacz.
Trypanocorax frugilegus, Doman.
Trypanocorax frugilegus frugilegus, Doman.
Corvus frugilegus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Kawka**, Rządz. (*Coloeus*, Kaup.).

Kawka pospolita, Kluk. (*Coloeus monedula*, Linn.).

Kawka czarnego a siwego piora, M. Pt.
Monedula (Kawka, Kawa) Rządz.
Corvus monedula (Kawka pospolita) Kluk.
Corvus Monedula (Kruk Kawka) Jundz.
Corvus Monedula (Kruk Kawka) Jar.
Corvus Monedula (Kruk Kawka) Kum. & Gor.
Corvus monedula (Kruk kawka) Zaw.
Corvus Monedula (Kruk Kawka) Tyz.
Corvus monedula (Kruk kawka) Waga.
Corvus monedula (Kruk kawka) Wodz.
Corvus monedula (Kruk kawka) Dzied.
Monedula europaea (Kawka) Tacz.
Calaeus (errore) collaris, Doman.
Coloeus monedula collaris, Doman.
Lycos monedula collaris, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Wrona**, Rządz. (*Corone*, Kaup.).

Wrona pospolita, Kluk. (*Corone cornix*, Linn.).

Wrona czarnego a siwego piora, M. Pt.
Cornix cirenea (Wrona) Rządz.

Corvus Cornix (Wrona pospolita) Kluk.
Corvus Cornix (Wrona pospolita) Jundz.
Corvus Cornix (Kruk Wrona) Jar.
Corvus Cornix (Kruk Wrona) Kum. & Gor.
Corvus cornix (Kruk wrona) Zaw.
Corvus Cornix (Kruk Wrona) Tyz.
Corvus cornix (Kruk wrona) Waga.
Corvus cornix (Kruk wrona) Wodz.
Corvus cornix (Kruk wrona) Dzied.
Corvus cornix (Wrona) Tacz.
Corvus cornix, Doman.
Corvus cornix cornix, Doman.
Corvus cornix, Reich. & Hesse.

Wrona czarna, Kluk. (*Corone corone*, Linn.).

Corvus corone (Czarna Wrona) Kluk.
Corvus Corone (Wrona czarna) Jundz.
Corvus Corone (Wrona czarna) Jar.
Corvus Corone (Kruk czarnowron) Kum. & Gor.
Corvus Corone (Kruk Wroniec) Tyz.
Corvus corone (Kruk czarnowron) Waga.
Corvus corone (Kruk czarna wrona) Wodz.
Corvus corone (Czarnowron) Tacz.
Corvus corone corone, Doman.
Corvus corone, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Orzechówka, Jundz. (*Nucifraga*, Briss.).**

Orzechówka właściwa, m. (*Nucifraga caryocatactes*, Linn.).

Nucifraga (Kłesk, Grabołusk) Rącz.
Pica nucifraga (Soyka orzechowa) Kluk.
Corvus caryocatactes (Kruk orzechówka) Jundz.
Caryocatactes vulgaris (Orzechówka pospolita) Jar.
Corvus Caryocatactes (Kruk orzechówka) Kum. & Gor.
Corvus Caryocatactes (Soyka turecka) Zaw.
Nucifraga caryocatactes (Orzechówka stryszek) Tyz.
Corvus caryocatactes (Kostogryz orzechówka) Waga.
Caryocatactes caryocatactes (Sójka orzechówka) Wodz.
Nucifraga caryocatactes (Orzechówka stryszek) Dzied.
Nucifraga caryocatactes (Orzechówka) Tacz.
Nucifraga caryocatactes, Doman.
Nucifraga caryocatactes caryocatactes, Doman.
Nucifraga caryocatactes, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Pica, Rącz. (*Pica*, Briss.).**

Sroka pospolita, Kluk. (*Pica pica*, Linn.).

Sroka czarnego a białego piora, M. Pt.
Pica varia (Sroka) Rącz.

Corvus Pica (Sroka pospolita) Kluk.
Corvus pica (Kruk Sroka) Jundz.
Corvus Pica (Kruk Sroka) Jar.
Corvus Pica (Kruk Sroka) Kum. & Gor.
Corvus pica (Sroka pospolita) Zaw.
Corvus Pica (Kruk Sroka) Tyz.
Corvus pica (Sroka zwyczajna) Waga.
Corvus pica (Kruk sroka) Wodz.
Pica caudata (Sroka zwyczajna) Dzied.
Pica caudata (Sroka) Tacz.
Pica pica, Doman.
Pica pica pica, Doman.
Pica pica, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Sójka**, Rącz. (*Garrulus*, Brisss.).

Sójka żółdziówka, Kluk. (*Garrulus glandarius*, Linn.).

Soyka szarego a białego y błękitnego a czarnego piora, M. Pt.
Pica glandaria (Soyka) Rącz.
Pica glandaria (Soyka Żółdziówka) Kluk.
Corvus glandarius (Kruk Soyka) Jundz.
Garrulus glandarius (Soyka Żółdziówka) Jar.
Corvus glandarius (Kruk sojka) Kum. & Gor.
Corvus glandarius (Soyka pospolita) Zaw.
Corvus glandarius (Kruk sojka) Tyz.
Corvus glandarius (Sójka zwyczajna) Waga.
Garrulus glandarius (Sójka właściwa) Wodz.
Garrulus glandarius (Sójka pospolita) Dzied.
Garrulus glandarius (Sójka) Tacz.
Garrulus glandarius, Doman.
Garrulus glandarius glandarius, Doman.
Garrulus glandarius, Reich. & Hesse.

Rodzina WILGOWATE (*Oriolidae*).

Rodzaj **Wilga**, Kluk. (*Oriolus*, Linn.).

Wilga pospolita, Jundz. (*Oriolus galbula*, Linn.).

Wywielga szarego żółtego a zielonego y białego piora, M. Pt.
Vireo s. Icterus (Wywielga, Żółtaczek) Rącz.
Turdus nitens (Wywielga lub Wilga, Drozd Zielonek) Kluk.
Oriolus Galbula (Wilga pospolita) Jundz.
Oriolus Galbula (Wilga pospolita) Jar.
Oriolus Galbula (Wilga pospolita) Kum. & Gor.

Oriolus galbula (Wilga) Zaw.
Oriolus Galbula (Wilga żółta) Tyz.
Oriolus galbula (Wywielga wilga) Waga.
Oriolus Galbula (Wilga czarno-żółta) Wodz.
Oriolus galbula (Wilga żółta) Dzied.
Oriolus galbula (Wilga) Tacz.
Oriolus galbula, Doman.
Oriolus galbula galbula, Doman.
Oriolus oriolus, Reich. & Hesse.

Taczanowski pomieścił w synonimii wilgi klukowską nazwę Drozd złotnik (*Turdus auratus*), która stosuje się prawdopodobnie do gatunku zachodnio-afrykańskiego (*Oriolus auratus*). Tymczasem u Kluka (Zwierz. dom. i dzik. H. N., str. 283) najwyraźniej znajdujemy: Wywielga lub Wilga, Drozd Zielonek (*Turdus nitens*), której opis zgadza się najzupełniej z naszą wilgą, przyczem autor nadmienia, że ptak ten przylatuje do nas w maju, oraz przytacza inne szczegóły biologiczne.

Rodzina MUCHOŁÓWKOWATE (*Muscicapidae*).

Rodzaj **Muchołówka**, Kluk. (*Muscicapa*, Linn.).

Muchołówka szara, Jar. (*Muscicapa grisola*, Linn.).

Muscipeta (bez naz. pol.) Rącz.
Muscicapa grisola (Muchołówka bręgowata) Kluk.
Muscicapa grisola (Muchołówka szara) Jar.
Muscicapa grisola (Muchołówka szara) Kum. & Gor.
Muscicapa grisola (Muchołówka łaciasta) Zaw.
Muscicapa grisola (Muchołówka szara) Tyz.
Muscicapa grisola (Muchołówka szara) Wodz.
Muscicapa grisola (Muchołówka szara) Dzied.
Muscicapa grisola (Muchołówka szara) Tacz.
Muscicapa grisola, Doman.
Muscicapa striata striata, Doman.
Muscicapa grisola, Reich. & Hesse.

Muchołówka żałobna, Tyz. (*Muscicapa atricapilla*, Linn.).

Muscicapa atricapilla (Muchołówka Czarnogłowa) Kluk.
Muscicapa atricapilla (Muchołówka czarno-głowa) Jar.
Muscicapa luctuosa (Muchołówka czarna) Kum. & Gor.
Muscicapa luctuosa (Muchołówka żałobna) Tyz.
Muscicapa luctuosa (Muchołówka żałobna) Wodz.
Muscicapa luctuosa (Muchołówka żałobna) Dzied.
Muscicapa luctuosa (Muchołówka żałobna) Tacz.
Hedymela atricapilla, Doman.

Hedymela atricapilla atricapilla, Doman.
Muscicapa atricapilla, Reich. & Hesse.

Muchołówka białoszyja, Kum. & Gor. (*Muscicapa collaris*, Bechst.).

Muscicapa albicollis (Muchołówka biało-szyja) Kum. & Gor.
Muscicapa albicollis (Muchołówka białoszyjka) Tyz.
Muscicapa albicollis (Muchołówka białoszyjka) Dziej.
Muscicapa collaris (Muchołówka białoszyja) Tacz.
Hedymela collaris, Doman.
Muscicapa collaris, Reich. & Hesse.

Muchołówka mała, Jar. (*Muscicapa parva*, Bechst.).

Muscicapa parva (Muchołówka mała) Jar.
Muscicapa parva (Muchołówka mała) Zaw.
Muscicapa parva (Muchołówka rdzawka) Tyz.
Muscicapa parva (Muchołówka rdzawka) Dziej.
Muscicapa parva (Muchołówka mała) Tacz.
Siphia parva, Doman.
Siphia parva parva, Doman.
Muscicapa parva, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Pokląskwa**, Waga, (*Pratincola*, Koch.).

Pokląskwa białobrwista, Jar. (*Pratincola rubetra*, Linn.).

Motacilla rubetta (errore) (Pliszka brunatnogardł) Kluk.
Saxicola rubetra (Rudzik biało-brwisty) Jar.
Saxicola rubetra (Kamienniczek średni albo rudzik) Kum. & Gor.
Saxicola rubetra (Podkamionka brunatnogardł) Zaw.
Saxicola rubetra (Opocznik białobrwisty) Tyz.
Motacilla rubetra (Pokląskwa zwyczajna) Waga.
Saxicola rubetra (Podkamionka łączna) Wodz.
Saxicola rubetra (Podkamionka łączna) Dziej.
Pratincola rubetra (Pokląskwa) Tacz.
Pratincola rubetra, Doman.
Pratincola rubetra rubetra, Doman.
Pratincola rubetra, Reich. & Hesse.

Pokląskwa czarnogardlista, Jar. (*Pratincola rubicola*, Linn.).

Saxicola Rubicola (Rudzik czarno-gardlisty) Jar.
Saxicola rubicola (Kamienniczek mały) Kum. & Gor.
Saxicola rupicola (errore) (Podkamionka czarnoszyja) Zaw.
Saxicola rubicola (Opocznik czarnogłowy) Tyz.
Motacilla rubicola (Pokląskwa kłaszcz) Waga.
Saxicola rubicola (Podkamionka czarnogłowa) Wodz.

Saxicola rubicola (Podkamionka czarnoszyja) Dzier.
Pratincola rubicola (Klaskawka) Tacz.
Pratincola torquata rubicola, Doman.
Pratincola rubicola, Reich. & Hesse.

Rodzina DROZDOWATE (*Turdidae*).

Rodzaj **Gajówka**, Tyz. (*Sylvia*, Scop.).

Jakkolwiek większość naszych autorów używa dla rodzaju *Sylvia* polskiej nazwy Pokrzywka lub Pokrzewka, to jednak wolałem utrzymać tyzenhauzowską nazwę Gajówka jako lepiej odpowiadającą obyczajom tych ptaków.

Gajówka jarzębata, Tyz. (*Sylvia nisoria*, Bechst.).

Sylvia nisoria (Pokrzewka jastrzębiata) Jar.
Sylvia nisoria (Piegża szara) Kum. & Gor.
Sylvia nisoria (Pokrzewka rybieoko) Zaw.
Sylvia nisoria (Gajówka jarzębata) Tyz.
Sylvia nisoria (Pokrzywka jagodniczek) Waga.
Sylvia nisoria (Gajówka krogulcowata) Wodz.
Sylvia nisoria (Pokrzywka jarzębata) Dzier.
Curruca nisoria (Pokrzewka jarzębata) Tacz.
Sylvia nisoria, Doman.
Sylvia nisoria nisoria, Doman.
Sylvia nisoria, Reich. & Hesse.

Gajówka popielata, Jar. (*Sylvia sylvia*, Linn.).

Motacilla sylvia (Pliszka Leśniczek) Kluk.
Motacilla cinerea (Pokrzewka popielata) Jar.
Sylvia cinerea (Piegża popielata albo łozówka) Kum. & Gor.
Sylvia cinerea (Pokrzewka ogrodowa) Zaw.
Sylvia cinerea (Gajówka popielata) Tyz.
Sylvia cinerea (Pokrzywka zwyczajna) Waga.
Sylvia cinerea (Gajówka popielata i Gajówka pokrzewka cierniówka) Wodz.
Sylvia cinerea (Szara pokrzywka) Pietr.
Sylvia cinerea (Pokrzywka popielata) Dzier.
Curruca cinerea (Pokrzewka cierniówka) Tacz.
Sylvia sylvia, Doman.
Sylvia communis communis, Doman.
Sylvia communis, Reich. & Hesse.

Gajówka ogrodowa, Kum. & Gor. (*Sylvia hortensis*, Bechst.).

Sylvia hortensis (Pokrzewka szara) Jar.
Sylvia hortensis (Piegża ogrodowa) Kum. & Gor.

Sylvia hortensis (Pokrzywka popielata) Zaw.
Sylvia hortensis (Gajówka ogrodowa) Tyz.
Sylvia ficedula v. hortensis (Pokrzywka figojadka) Waga.
Sylvia hortensis (Gajówka ogrodowa) Wodz.
Sylvia hortensis (Pokrzywka siwa ogrodowa) Pietr.
Sylvia hortensis (Pokrzywka ogrodowa) Dzied.
Curruca hortensis (Pokrzywka ogrodowa) Tacz.
Sylvia simplex, Doman.
Sylvia borin borin, Doman.
Sylvia borin, Reich. & Hesse.

Gajówka piegża, Rzącz. (*Sylvia curruca*, Linn.).

Curruca (Piegża) Rzącz.
Motacilla curruca (errore) (Pliszka Nocośpiew) Kluk.
Sylvia garrula (Pokrzywka piegża) Jar.
Sylvia Curruca (Piegża właściwa) Kum. & Gor.
Sylvia curruca (Pokrzywka mała) Zaw.
Sylvia curruca (Gajówka piegża) Tyz.
Motacilla curruca (Pokrzywka pionka) Waga.
Sylvia curruca (Gajówka piegża) Wodz.
Sylvia garrula (Pokrzywka mała) Pietr.
Sylvia curruca (Pokrzywka piegża) Dzied.
Curruca garrula (Piegża) Tacz.
Sylvia curruca, Doman.
Sylvia curruca curruca, Doman.
Sylvia curruca, Reich. & Hesse.

Gajówka czarnogłowa, Jar. (*Sylvia atricapilla*, Linn.).

Atricapilla (Figojadka) Rzącz.
Motacilla atricapilla (Pliszka czerniec) Kluk.
Sylvia atricapilla (Pokrzywka czarnogłowa) Jar.
Sylvia atricapilla (Piegża czarno-głowa) Kum. & Gor.
Sylvia atricapilla (Pokrzywka czarnogłówka) Zaw.
Sylvia atricapilla (Gajówka czarno-bista) Tyz.
Motacilla atricapilla (Pokrzywka popek) Waga.
Sylvia atricapilla (Gajówka czarnogłówka) Wodz.
Sylvia atricapilla (Pokrzywka czarnogłówka) Pietr.
Sylvia atricapilla (Pokrzywka czarnogłówka) Dzied.
Curruca atricapilla (Pokrzywka czarno-bista) Tacz.
Sylvia atricapilla, Doman.
Sylvia atricapilla atricapilla, Doman.
Sylvia atricapilla, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Świstunka**, Kum. & Gor. (*Phylloscopus*, Boie.).

Świstunka zielonawa, Jar. (*Phylloscopus sibilator*, Bechst.).

- Motacilla sibililla* (Ksykacz) Kluk.
Sylvia Sybilatrix (errore) (Pokrzewka zielonawa) Jar.
Sylvia sibilatrix (Piegża świstunka) Kum. & Gor.
Sylvia sibilatrix (Gajośpiew zielony) Zaw.
Sylvia sibilatrix (Gajówka świstunka) Tyz.
Sylvia sibilatrix (Gajówka świstunka) Wodz.
Sylvia sibilatrix (Gajośpiew zielony) Pietr.
Ficedula sibilatrix (Gajówka świstunka) Diedz.
Phyllopneuste sibilatrix (Świstunka) Tacz.
Phylloscopus sibilator, Doman.
Phylloscopus sibilatrix sibilatrix, Doman.
Phylloscopus sibilator, Reich. & Hesse.

Świstunka piecuszek, Kum. & Gor. (*Phylloscopus trochilus*, Linn.).

- Sylvia Trochilus* (Piegża piecuszek) Kum. & Gor.
Sylvia trochilus (Gajośpiew mały) Zaw.
Sylvia Trochilus (Gajówka pierwiosnka) Tyz.
Sylvia trochilus (Mysikrólik piecuszek) Waga.
Sylvia fitis (Gajówka pierwiosnka) Wodz.
Sylvia fitis (Gajośpiew pierwiosnka) Pietr.
Ficedula trochilus (Gajówka pierwiosnka) Diedz.
Phyllopneuste trochilus (Piecuszek) Tacz.
Phylloscopus trochilus Doman.
Phylloscopus trochilus trochilus, Doman.
Phylloscopus trochilus, Reich. & Hesse.

Taczanowski pomieścił w synonimii tego ptaka *Regulus non cristatus* — Królik nieczubaty Rzączyńskiego, u którego w opisie znajdujemy: „*cru-scula satis longa nigrigant*“, co naprowadzałoby na myśl, że autor ten miał na myśli następny gatunek (*Phylloscopus rufus*). Zdaje się, że ten sam błąd popełnili Kumelski i Gorski, pomieszczając w polskiej synonimii piecuszka nazwę Królik bez czuba.

Uwaga. Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że Taczanowski popełnił błąd, przypisując Świstunce rudawej (*Phylloscopus rufus*) charakterystyczny śpiew *cip - cip - cip - cip*, który słyszeć można przez całe lato, a nawet we wrześniu. Śpiew ten wydaje pierwiosnka czyli piecuszek. Wpadłem na trop tej pomyłki już przed wielu laty, nie ośmieliłem się jednak tego opublikować w mych „Szkicach ornitologicznych“ (Warszawa, 1916) ze względu na autorytet Taczanowskiego. Dopiero w ostatnich czasach, mając w rękę dzieła Kumelskiego i Gorskiego oraz Pietruskiego, przekonałem się, że ci autorowie przypisują wspomniany śpiew piecuszkowi, a nie Świstunce rudawej, której śpiew zbliżony jest raczej do śpiewu Świstunki zielonawej (*Phylloscopus sibilator*).

Świstunka północna, m. (*Phylloscopus borealis*, Blas.).

- Phyllopneuste eversmanni*, Tacz.
Phylloscopus trochilus eversmanni, Doman.
Phylloscopus borealis, Reich. & Hesse.

Świstunka rudawa, Tyz. (*Phylloscopus rufus*, Bechst.).

- Regulus non cristatus* (Królik nieczubaty) Rącz.
Sylvia rufa (Pokrzewka brudna) Jar.
Sylvia rufa (Piegża ruda) Kum. & Gor.
Sylvia rufa (Gajówka rudawa) Tyz.
Sylvia rufa (Gajówka rudawa) Wodz.
Sylvia rufa (Gajośpiew wójcik, Wójcik mały, Gajośpiew rudawy) Pietr.
Fidecula rufa (Gajówka rudawa) Dzed.
Phyllopneuste rufa (Wójcik) Tacz.
Phylloscopus minor, Doman.
Phylloscopus collybita collybita, Dom.
Phylloscopus collybita, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Szczebiotka**, m. (*Hypolais*, Brehm.).

Szczebiotka żółto brzucha, m. (*Hypolais hypolais*, Linn.).

- Motacilla hypolais* (errore) (Pliszka żółtopiers) Kluk.
Sylvia hypolais (errore) (Pokrzewka podżółkła) Jar.
Sylvia Hypolais (Żółta pokrzywka, Gajośpiew szczebiotliwy Kum. & Gor.
Sylvia hypolais (errore) (Gajośpiew żółtopiers) Zaw.
Sylvia hypolais (errore) (Gajówka szczebiotliwa) Tyz.
Sylvia hypolais (Gajówka szczebiotliwa) Wodz.
Ficedula hypolais (Gajówka szczebiotliwa) Dzed.
Hypolais familiaris (Zaganiacz) Tacz.
Hypolais hypolais, Doman.
Hypolais (errore) *icterina*, Doman.
Hypolais (errore) *icterina*, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Trzciniak**, Tacz. (*Acrocephalus*, Naum.)

Trzciniak wierzbownicza, Rącz. (*Acrocephalus aquaticus*, Tem.).

- Salicaria* (Wierzbownicza) Rącz.
Motacilla salicaria (Pliszka Trzcinniczek) Kluk.
Sylvia salicaria (Pokrzewka Krzewniczek) Jar.
Sylvia aquatica (Piegża wodna) Kum. & Gor.
Sylvia salicaria (Gajośpiew wierzbowy) Zaw.
Sylvia aquatica (Gajówka Wodniczek) Tyz.

Motacilla salicaria (Pokrzywka wierzbownicza) Waga.
Sylvia cariceti (Gajówka łączna) Wodz.
Salicaria caricetti (errore) (Trzciniak łączny) Dzed.
Calamodyta aquatica (Wodniczka) Tacz.
Acrocephalus aquaticus, Doman.
Acrocephalus aquaticus, Reich. & Hesse.

Trzciniak rokitniczka, Tyz. (*Acrocephalus phragmitis*, Bechst.).

Motacilla schoenobenus (Słownik sitowiec) Kluk.
Sylvia Phragmitis (Pokrzewka szaro-brwista) Jar.
Sylvia phragmitis (Piegża czerotówka) Kum. & Gor.
Sylvia phragmitis (Gajośpiew szuwarowy) Zaw.
Sylvia phragmitis (Gajówka rokitniczka) Tyz.
Sylvia phragmitis (Gajówka rokitniczka) Wodz.
Salicaria phragmitis (Trzciniak rokitniczka) Dzed.
Calamodyta phragmitis (Rokitniczka) Tacz.
Acrocephalus phragmitis, Doman.
Acrocephalus schoenobenus, Doman.
Acrocephalus schoenobenus, Reich. & Hesse.

Trzciniak drożdówka, Tyz. (*Acrocephalus turdoides*, Meyer.).

Sylvia turdoides (Piegża drozd trzciny) Kum. & Gor.
Sylvia turdoides (Gajówka drożdówka) Tyz.
Sylvia turdoides (Pokrzywka krzyczka) Waga.
Sylvia turdoides (Gajówka drożdżik) Wodz.
Sylvia turdoides (Trzcinniczek drożdowaty) Pietr.
Salicaria turdoides (Trzciniak drożdówka) Dzed.
Calamoherpe turdoides (Trzciniak) Tacz.
Acrocephalus turdoides, Doman.
Acrocephalus arundinaceus arundinaceus, Doman.
Acrocephalus arundinaceus, Reich. & Hesse.

Trzciniak łozówka, Tyz. (*Acrocephalus palustris*, Bechst.).

Sylvia palustris (Pokrzewka błotniczek) Jar.
Sylvia palustris (Piegża błotna) Kum. & Gor.
Sylvia palustris (Gajośpiew błotni — sic!) Zaw.
Sylvia palustris (Gajówka Łozówka) Tyz.
Sylvia palustris (Gajówka błotna) Wodz.
Sylvia palustris (Trzcinniczek błotny) Pietr.
Salicaria palustris (Trzciniak łozówka) Dzed.
Calamoherpe palustris (Łozówka) Tacz.
Acrocephalus palustris, Doman.
Acrocephalus palustris, Reich. & Hesse.

Trzciniak trzcionka, Tyz. (*Acrocephalus streperus*, Vieill.).

- Sylvia arundinacea* (Pokrzewka świegotka) Jar.
Sylvia arundinacea (Piegża trzcinna) Kum. & Gor.
Sylvia arundinacea (Gajośpiew trzciny) Zaw.
Sylvia arundinacea (Gajówka Trzcionka) Tyz.
Sylvia arundinacea (Pokrzywka trzcione) Waga.
Sylvia arundinacea (Gajówka trzcinna) Wodz.
Salicaria arundinacea (Trzciniak szuwarowy) Dzied.
Calamoherpe arundinacea (Trzcionka) Tacz.
Acrocephalus streperus, Doman.
Acrocephalus streperus streperus, Doman.
Acrocephalus streperus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Strumieniówka**, Tacz. (*Locustella*, Kaup.).**Strumieniówka nadrzeczna**, Jar. (*Locustella fluviatilis*, Wolf).

- Sylvia fluviatilis* (Pokrzewka nadrzeczna) Jar.
Sylvia fluviatilis (Piegża rzeczna) Kum. & Gor.
Sylvia fluviatilis (Gajówka strumieniowa) Tyz.
Salicaria fluviatilis (Trzciniak łożowy) Dzied.
Locustella fluviatilis (Strumieniówka) Tacz.
Locustella fluviatilis, Doman.
Locustella fluviatilis, Doman.
Locustella fluviatilis, Reich. & Hesse.

Strumieniówka wierzbówka, Tyz. (*Locustella luscinioides*, Savi).

- Sylvia luscinioides* (Gajówka wierzbówka) Tyz.
Salicaria luscinioides (Trzciniak słowiczek) Dzied.
Locustella luscinioides (Brzęczka) Tacz.
Locustella luscinioides, Doman.
Locustella luscinioides luscinioides, Doman.
Locustella luscinioides Reich. & Hesse.

Strumieniówka świerszczak, Tyz. (*Locustella locustella*, Linn.).

- Sylvia locustella* (Pokrzewka Świerkojad) Jar.
Sylvia locustella (Piegża szeroko-ogonowa) Kum. & Gor.
Sylvia Locustella (Gajówka Świerszczak) Tyz.
Sylvia locustella (Gajówka świerszczak) Wodz.
Salicaria locustella (Trzciniak świerszczyk) Dzied.
Locustella Rayi (Świerszczak) Tacz.
Locustella naevia, Doman.
Locustella naevia naevia, Doman.
Locustella naevia, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Drozd**, Rącz. (*Turdus*, Linn.).

Drozd rdzawoboczny, Jar. (*Turdus iliacus*, Linn.).

- Turdus iliacus* (bez nazwy pol.) Rącz.
Turdus iliacus (Drozd winniczek) Kluk.
Turdus iliacus (Drozd mniejszy) Jundz.
Turdus iliacus (Drozd rdzawo-boczny) Jar.
Turdus iliacus (Drozd mniejszy) Kum. & Gor.
Turdus iliacus (Drozd mały) Zaw.
Turdus iliacus (Drozd rdzawoboczny) Tyz.
Turdus iliacus (Drozd marczok) Waga.
Turdus iliacus (Drozd drozdzik) Wodz.
Turdus iliacus (Drozd winny) Pietr.
Turdus iliacus (Drozd rdzawoboczny) Dzed.
Turdus iliacus (Drozdzik) Tacz.
Turdus iliacus (Drozd rdzawoboczny) Sztolcm.
Hylocichla iliaca, Doman.
Hylocichla musica, Doman.
Turdus musicus, Reich. & Hesse.

Drozd śpiewak, Kum. & Gor. (*Turdus musicus*, Linn.).

- Drost, szarego a liszowatego piora, M. Pt.
Turdus musicus (Drozd) Rącz.
Turdus musicus (Drozd śpiewaczek) Kluk.
Turdus musicus (Drozd paszkot) Jar.
Turdus musicus (Drozd śpiewak) Kum. & Gor.
Turdus musicus (Drozd śpiewak) Zaw.
Turdus musicus (Drozd Śpiewak) Tyz.
Turdus musicus (Drozd lepak) Waga.
Turdus musicus (Drozd śpiewak) Wodz.
Turdus musicus (Drozd śpiewak) Pietr.
Turdus musicus (Drozd śpiewak) Dzed.
Turdus musicus (Drozd) Tacz.
Turdus musicus (Drozd śpiewak) Sztolcm
Hylocichla musica, Doman.
Hylocichla philomela philomela, Doman.
Turdus iliacus, Reich. & Hesse.

Drozd paszkot, Pietr. (*Turdus viscivorus*, Linn.).

- Jemiołucha wielka szarego piora, M. Pt.
Turdus maximus seu viscivorus (Drozd naywiększy, Jemiołucha) Rącz.
Turdus viscivorus (Drozd Jemiołucha) Kluk.
Turdus viscivorus (Drozd wielki) Jundz.
Turdus viscivorus (Drozd duży) Jar.

Turdus viscivorus (Drozd wielki) Kum. & Gor.
Turdus viscivorus (Drozd Paszkot) Zaw.
Turdus viscivorus (Drozd jemiółowy) Tyz.
Turdus viscivorus (Drozd jemiółucha) Waga.
Turdus viscivorus (Drozd paszkot) Wodz.
Turdus viscivorus (Drozd paszkot) Pietr.
Turdus viscivorus (Drozd paszkot) Dzed.
Turdus viscivorus (Paszkot) Tacz.
Turdus viscivorus (Paszkot) Sztolcm.
Turdus viscivorus, Doman.
Turdus viscivorus viscivorus, Doman.
Turdus viscivorus, Reich. & Hesse.

Drozd kwiczoł, Rzącz., (*Turdus pilaris*, Linn.).

Jemiółucha kwiczoł szarego a rabego piora, M. Pt.
Turdus pilaris (Kwiczoł, Drozd szredni) Rzącz.
Turdus pilaris (Drozd Kwiczoł) Kluk.
Turdus pilaris (Drozd Kwiczoł) Jundz.
Turdus pilaris (Drozd Kwiczoł) Jar.
Turdus pilaris (Drozd kwiczoł) Kum. & Gor.
Turdus pilaris (Drozd Kwiczoł) Zaw.
Turdus pilaris (Drozd Kwiczoł) Tyz.
Turdus pilaris (Drozd kwiczoł) Waga.
Turdus pilaris (Drozd kwiczoł) Wodz.
Turdus pilaris (Drozd kwiczoł) Pietr.
Turdus pilaris (Drozd kwiczoł) Dzedz.
Turdus pilaris (Kwiczoł) Tacz.
Turdus pilaris (Kwiczoł) Sztolcm.
Turdus pilaris, Doman.
Turdus pilaris, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Kos**, Rzącz. (*Merula*, Leech).

Kos czarny, Kluk. (*Merula merula*, Linn.).

Kos czarnego piora, M. Pt.
Merula vulgaris s. *Merula nigra* (Kos) Rzącz.
Turdus merula (Drozd czarny) Kluk.
Turdus merula (Drozd Kos) Jundz.
Turdus merula (Drozd Kos) Jar.
Turdus merula (Drozd kos) Kum. & Gor.
Turdus merula (Drozd Kos) Zaw.
Turdus merula (Drozd Kos) Tyz.
Turdus merula (Drozd kos) Waga.
Turdus merula (Drozd kos) Wodz.
Turdus merula (Kos zwyczajny czarny) Pietr.
Turdus merula (Drozd kos) Dzed.

Turdus merula (Kos) Tacz.
Merula merula (Kos) Sztolcm.
Merula merula, Doman.
Merula merula merula, Doman.
Turdus merula, Reich. & Hesse.

Kos obroźny, Tyz. (*Merula torquata*, Linn.).

Merula torquata (bez nazwy pol.) Rząc.
Turdus torquatus (Drozd Obrączka) Kluk.
Turdus torquatus (Drozd biało-pręgi) Jar.
Turdus torquatus (Drozd białobrzecz) Zaw.
Turdus torquatus (Drozd obroźny) Tyz.
Turdus torquatus (Drozd paszkoł) Waga.
Turdus torquatus (Drozd białobrzecz) Wodz.
Turdus torquatus (Drozd czyli kos białobrzecz) Pietr.
Turdus torquatus (Drozd obroźny) Dziej.
Turdus torquatus (Drozd obroźny) Tacz.
Merula torquata (Kos obroźny) Sztolcm.
Turdus torquatus torquatus, Doman.
Turdus torquatus, Reich. & Hesse.

Wodzicki w obu swych pracach (Spis ptaków, str. 355 i Wyc. ornit., str. 47) podaje dla tego ptaka nazwę białobrzecz, a za autora uważa Tyzenhauza, gdy tymczasem ten ostatni autor w swej „Ornitologii powszechnej“ (t. I, str. 228) daje temu gatunkowi nazwę obroźny, przyjętą następnie przez Dziejuszyckiego i Taczanowskiego. Nazwy białobrzecz użył, zdaje się, po raz pierwszy Pietruski.

Rodzaj Słowik, Rząc. (*Erithacus*, Cuv.).

Idąc za przykładem Dziejuszyckiego, który dla rodzaju *Lusciola* użył nazwy Słowik, zastosowałem ją do rodzaju *Erithacus*, który mniej więcej odpowiada dawnemu rodzajowi *Lusciola*.

Słowik rdzawy, Jar. (*Erithacus luscini*, Linn.).

Motacilla luscini (Pliszka słowik) Kluk.
Motacilla luscini (Słowik kasztanowato-popielaty) Jundz.
Sylvia luscini (Pokrzewka Słowik rdzawy) Jar.
Sylvia luscini (Piegża słowik) Kum. & Gor.
Sylvia luscini (Pokrzewka słowik) Zaw.
Sylvia luscini (Gajówka Słowik szary) Tyz.
Motacilla luscini (Pokrzywka słowik) Waga.
Sylvia luscini (Gajówka słowik leśny) Wodz.
Sylvia luscini (Słowik zwyczajny) Pietr.
Lusciola luscini (Słowik właściwy) Dziej.

Lusciola luscinia (Słowik rdzawy) Tacz.
Aedon megarhyncha megarhyncha, Doman.
Erithacus luscinia, Reich. & Hesse.

Słowik szary, Tyz. (*Erithacus philomela*, Bechst.).

Luscinia major (Słowik większy) Rącz.
Sylvia philomela (Pokrzewka Słowik rudy) Jar.
Sylvia philomela (Słowik wielki) Kum. & Gor.
Sylvia philomela (Pokrzewka wyborospiew) Zaw.
Sylvia philomela (Słowik szary) Tyz.
Motacilla philomela (Pokrzywka bekwerek) Waga.
Sylvia philomela (Gajówka słowik ogrodowy) Wodz.
Sylvia philomela (Słowik wielki) Pietr.
Lusciola philomela (Słowik szary) Dzied.
Lusciola philomela (Słowik szary) Tacz.
Aedon luscinia, Doman.
Erithacus philomela, Reich. & Hesse.

Słowik rudzik, Tyz. (*Erithacus rubecula*, Linn.).

Rubecula (Gil) Rącz.
Motacilla rubecula (Pliszka Czerwonogardł) Kluk.
Sylvia rubecula (Pokrzewka rdzawo-garlista) Jar.
Sylvia Rubecula (Piegża malinówka) Kum. & Gor.
Sylvia rubecula (Owadożer czerwonogardł) Zaw.
Sylvia rubecula (Gajówka Rudzik) Tyz.
Motacilla rubecula (Ludarka rudzik) Waga.
Sylvia rubecula (Gajówka rudopierś) Wodz.
Sylvia rubecula (Czerwienka, Rudzik rudopierś) Pietr.
Lusciola rubecula (Słowik rudzik) Dzied.
Erythacus (errore) rubecula (Rudzik) Tacz.
Erithacus rubecula, Doman.
Erithacus rubecula rubecula, Doman.
Erithacus rubecula, Reich. & Hesse.

Rzączyński (Auctuar, p. 418) podaje następujący opis tego gatunku: „*Avis solitaria, rostello nigro, exiguo, gracili, dorso, capite superiore parte alarum et cauda, cinereo obscure flavente. Pectus totum exornat color aurantius ad ferrugineum accedens, venter albus, alarum remiges nigricant, pedes fusc.*“ Widzimy, że opis ten niewątpliwie stosuje się do rudzika. Natomiast na str. 419 tegoż dzieła znajdujemy: „*Rubicilla s. Pyrrhula*, Pol. Popek, Passeris magnitudine, gula pectore et ventre miniacis, rostro brevi ac lato, bituminis instar splendente. Voce fistulam imitatur etiam faemina, et omnes cantus avium canendo et sibilando.“

Widzimy więc, że Taczanowski nie miał racji, pomieszczając w synonimii *Erithacus rubecula* polskiej nazwy Popek Rzączyńskiego, gdyż ta stosuje się do gila, a natomiast nazwa Rzączyńskiego Gil odpowiada rudzikowi.

Słowik podróżniczek, Jar. (*Erithacus cyaneculus*, Wolf).

- Motacilla suecica* (Pliszka Błękitnopiers) Kluk.
Sylvia cyanecula (Pokrzewka Podróżniczek) Jar.
Sylvia suecica (Piegża szwedzka) Kum. & Gor.
Sylvia cyanecula (Owadożer błękitnogardł) Zaw.
Sylvia suecica (Gajówka modra) Tyz.
Motacilla suecica (Ludarka błękitna) Waga.
Sylvia suecica (Gajówka błękitnopiers) Wodz.
Sylvia cyanecula (Jasnomuszka, Pliszka błękitnopiers) Pietr.
Sylvia suecica (Słowik jasnomuszka) Dzed.
Cyanecula leucocyana (Podróżniczek) Tacz.
Cyanecula cyanecula, Doman.
Cyanecula svecica cyanecula, Doman.
Erithacus cyanecula, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Nagórnik**, m. (*Monticola*, Boie).

Na oznaczenie tego rodzaju nie mogłem użyć klukowskiej nazwy Kamienniczek, gdyż tej używają niektórzy nasi uczeni na oznaczenie rodzaju *Saxicola*. Pozwoliłem sobie przeto stworzyć nazwę Nagórnik (Szkice ornitologiczne, str. 53), jako najlepiej odpowiadająca łacińskiej nazwie *Monticola*.

Nagórnik modrak, Jar. (*Monticola cyana*, Linn.).

- Turdus cyanus* (Drozd Błękitek) Kluk.
Turdus cyanus (Drozd Modrak) Jar.
Turdus cyaneus (Drozd siniak) Kum. & Gor.
Turdus cyanus (Drozd Modrak) Tyz.
Turdus cyaneus (Drozd niebieski) Pietr.
Petrocincla cyana (Modrak) Tacz.
Petrophila solitarius solitarius, Doman.
Monticola cyanus, Reich. & Hesse.

Nagórnik skalny, Tyz. (*Monticola saxatilis*, Linn.).

- Turdus saxatilis* (Drozd Kamienniczek) Kluk.
Turdus saxatilis (Drozd rdzawosterny) Jar.
Turdus saxatilis (Drozd kamienny) Zaw.
Turdus saxatilis (Drozd skalny) Tyz.
Turdus saxatilis (Drozd skalny lub rudogon) Wodz.
Turdus saxatilis (Drozd skalny) Pietr.
Turdus saxatilis (Drozd skalny) Dzed.
Petrocincla saxatilis (Drozd skalny) Tacz.
Monticola saxatilis, Doman.
Monticola saxatilis, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Pleszka**, Tyz. (*Ruticilla*, Brehm.).**Pleszka rudogon**, Pietr. (*Ruticilla phoenicurus*, Linn.).

- Motacilla phoenicurus* (Czarnogardł) Kluk.
Sylvia phoenicurus (Pokrzewka czarnousta) Jar.
Sylvia Phoenicurus (Piegża czarnoszyja) Kum. & Gor.
Sylvia phoenicurus (Owadożer czarnogardł) Zaw.
Sylvia phoenicurus (Gajówka Pleszka) Tyz.
Motacilla phoenicurus (Ludarka rutochwast) Waga.
Sylvia phoenicurus (Gajówka rudogon ogrodowa) Wodz.
Sylvia phoenicurus (Rudogonek ogrodowy) Pietr.
Lusciola phoenicurus (Słowik pleszka) Dzied.
Ruticilla phoenicurus (Pleszka) Tacz.
Phoenicurus phoenicurus, Doman.
Phoenicurus phoenicurus phoenicurus, Doman.
Erithacus phoenicurus, Reich. & Hesse.

Nazwa Rzeczyńskiego *Rubicilla* — Czerwony ogonek stosuje się niewątpliwie do *Ruticilla tithys*, gdyż autor ten najwyraźniej mówi: „gula et *pectus* nigricant“, a przy końcu dodaje: „*Ruticilla* mas, quem ego videram, caput habet albo et nigro colore tinctum, *pectus* et *caudam* rubram“. Niesłusznie więc Taczanowski pomieścił nazwę Rzeczyńskiego w synonimii tego gatunku.

Pleszka kopciuszek, Tyz. (*Ruticilla tithys*, Scop.).

- Rubicilla* (Czerwony ogonek) Rzącz.
Motacilla erithacus (Pliszka Czerwonogon) Kluk.
Sylvia Tithys (Pokrzewka podczerniona) Jar.
Sylvia Tithys (Piegża czarno-brzucha) Kum. & Gor.
Sylvia tithys (Pokrzewka rudogon) Zaw.
Sylvia Tithys (Gajówka Kopciuska) Tyz.
Sylvia tithys (Gajówka kopciuska) Wodz.
Sylvia tithys (Rudogonek domowy, kopciuszek) Pietr.
Lusciola tithys (Słowik kopciuszek) Dzied.
Ruticilla tithys (Kopciuszek) Tacz.
Phoenicurus titys, Doman.
Phoenicurus ochruros gibraltariensis, Doman.
Erithacus titys, Reich. & Hesse.

Pisownia nazwy gatunkowej *tithys* jest bardzo rozmaita. Znakomita większość autorów pisze *tithys*; Brehm, Heuglin, Newton, Dresser, Irby, Blanford, Hartert (wraz ze swymi współpracownikami), Domaniewski, Reichenow i Hesse oraz dr. Hellmayr używają pisowni *titys*, Rüppel wreszcie pisze *thitis*, a Finsch — *thytis*. Ja się trzymałem powszechnie używanej pisowni.

Rodzaj **Podkamionka**, Pietr. (*Saxicola*, Bechst.).**Podkamionka białorzytka**, Tyz. (*Saxicola oenanthe*, Linn.).

- Białorzytka białego a szarego piora, M, Pt.
Petronella (bez naz. pol.) Rącz.
Motacilla oenanthe (Pliszka białogardł) Kluk.
Muscicapa cyanaea (errore) (Muchołówka, Kamienniczek, Błękitno-
 grzbiet) Kluk.
Saxicola Oenante (Rudzik siwy) Jar.
Saxicola oenanthe (Kamienniczek popielaty) Kum. & Gor.
Saxicola oenanthe (Podkamionka wielka) Zaw.
Saxicola Oenanthe (Opocznik białorzytka) Tyz.
Motacilla oenanthe (Pokląskwa białorzytka) Waga.
Saxicola oenanthe (Podkamionka popielata) Wodz.
Sylvia oenanthe (Podkamioka białogon) Pietr.
Saxicola oenanthe (Podkamionka wielka) Dzied.
Saxicola oenanthe (Białorzytka) Tacz.
Saxicola oenanthe, Doman.
Saxicola oenanthe oenanthe, Doman.
Saxicola oenanthe, Reich. & Hesse.

Rodzina KURTODROZDOWATE¹⁾ (*Timeliidae*).Rodzaj **Strzyżyk**, Rącz. (*Anorthura*, Renni).**Strzyżyk wołowe-oczko**, Rącz. (*Anorthura troglodytes*, Linn.).

- Strzeż szarego piora, M. Pt.
Passer troglodytes (Strzyżyk, Wołowe oczko, Król Myszy) Rącz.
Motacilla troglodytes (Pliszka Królik pospolity) Kluk.
Sylvia Troglodytes (Pokrzewka Wołowe-oczko) Jar.
Sylvia Troglodytes (Piegża Krzcuszek, wołowe-oczko) Kum. & Gor.
Troglodytes parvulus (Krzciuszek) Zaw.
Troglodytes vulgaris (Strzyżyk wołowe-oczko) Tyz.
Motacilla troglodytes (Strzyżyk wołoczek) Waga.
Troglodytes parvulus (Strzyżyk mysikrólik) Wodz.
Troglodytes vulgaris (Strzyżyk wołowe oczko) Dzied.
Troglodytes parvulus (Strzyżyk) Tacz.,
Anorthura troglodytes, Doman.
Anorthura troglodytes troglodytes, Doman.
Troglodytes troglodytes, Reich. & Hesse.

¹⁾ Tyzenhauz nazwał rodzaj *Timelia* (lub *Timaliu*) Kurtodrozdem.

Taczanowski (Pt. Kr. I, str. 187) niewłaściwie podał w synonimii tego gatunku rzekomo klukowską nazwę Strzyżyk wołowe oczko, gdyż Kluk raz nazywa tego ptaka Pliszka Królik pospolity (str. 39), a drugi raz — Pliszka Królik (str. 255). Również mylnie podał Taczanowski nazwę rzekomo używaną przez Wodzickiego, który nazywa ptaka tego Strzyżyk mysikrólik, a tylko w synonimii podaje wołowe oczko (Syst. spis ptaków, str. 357).

Rodzaj **Pluszcz**, Jar. (*Cinclus*, Bechst.).

Pluszcz wodny, Kluk. (*Cinclus cinclus*, Linn.).

- Sturnus cinclus* (Szpak wodny) Kluk.
Sturnus cinclus (Szpak wodny) Jundz.
Cinclus aquaticus (Pluszcz wodny) Jar.
Cinclus aquaticus (Pluszcz szpak wodny) Kum. & Gor.
Cinclus aquaticus (Pluszcz) Zaw.
Cinclus aquaticus (Pluszcz wodny) Tyz.
Cinclus (Pluszcz) Waga.
Cinclus aquaticus (Pluszcz wodnokos) Wodz.
Cinclus aquaticus (Pluszcz wodny) Pietr.
Cinclus aquaticus (Pluszcz wodny) Dzed.
Cinclus aquaticus (Pluszcz) Tacz.
Cinclus cinclus aquaticus, Doman.
Cinclus cinclus, Reich. & Hesse.

Właściwa nazwa gatunkowa tego ptaka powinna być *Cinclus cinclus*, jak to widzimy u Reichenowa i Hessego. Sharpe jednak (Cat. B. Br. Mus. VI, p. 307) utrzymuje dla niego nazwę Bechsteina *Cinclus aquaticus*.

Rodzaj **Płochacz**, Jar. (*Accentor*, Bechst.).

Płochacz pokrzywnica, Jundz. (*Accentor modularis*, Linn.).

- Motacilla modularis* (Pliszka Pokrzywniczek) Kluk.
Motacilla modularis (Pliszka Pokrzywnica) Jundz.
Accentor modularis (Płochacz Pokrzywnica) Jar.
Accentor modularis (Płochacz pokrzywnica) Kum. & Gor.
Accentor modularis (Płochacz) Zaw.
Accentor modularis (Płochacz pokrzywnica) Tyz.
Accentor modularis (Płochacz popielaty) Wodz.
Sylvia modularis (Marmurek, Płochacz pokrzywnica) Pietr.
Accentor modularis (Płochacz pokrzywnica) Dzed.
Accentor modularis (Pokrzywnica) Tacz.
Tharrhaleus modularis, Doman.
Tharrhaleus modularis modularis, Doman.
Accentor modularis, Reich. & Hesse.
Pam. Fizyogr. T. XXV. — Zoologia.

Płochacz halski, Dzied. (*Accentor collaris*, Scop.).

- Accentor alpinus* (Płochacz alpijski) Jar.
Accentor alpinus (Płochacz alpejski) Kum. & Gor.
Accentor alpinus (Płochacz alpejski) Zaw.
Accentor alpinus (Płochacz alpejski) Tyz.
Accentor alpinus (Płochacz alpejski) Pietr.
Accentor alpinus (Płochacz alpejski) Dzied.
Accentor alpinus (Płochacz halski) Tacz.
Accentor collaris collaris, Doman.
Accentor collaris, Reich. & Hesse.

Zamiast nazwy alpejski woląłem utrzymać nazwę halski jako czysto polską. Nazwy tej użył pierwszy Dzieduszycki w synonimii tego gatunku.

Rodzina SIKOROWATE. (*Paridae*).Rodzaj **Sikora**, Rzącz. (*Parus*, Linn.).**Sikora błękitna**, Jar. (*Parus cyanus*, Pall.).

- Parus cyanus* (Sikora błękitna) Jar.
Parus cyanus (Sikora błękitna) Kum. & Gor.
Parus cyanus (Sikora lazuruwa) Tyz.
Parus cyanus (Sikora lazuruwa) Dzied.
Parus cyanus (Sikora lazuruwa) Tacz.
Cyanistes cyanus cyanus, Doman.
Parus cyanus, Reich. & Hesse.

Sikora modra, Rzącz. (*Parus caeruleus*, Linn.).

- Parus caeruleus* (Sikora modra, Bargiel) Rzącz.
Parus caeruleus (Sikora Sikorka) Kluk.
Parus caeruleus (Sikora modra) Jundz.
Parus caeruleus (Sikora modra) Jar.
Parus caeruleus (Sikora modra) Kum. & Gor.
Parus caeruleus (errore) (Sikora niebieska) Zaw.
Parus caeruleus (Sikora modra) Tyz.
Parus caeruleus (errore) (Sikora bogatka) Waga.
Parus caeruleus (Sikora niebieskawa) Wodz.
Parus caeruleus (Sikora siniczka) Pietr.
Parus caeruleus (Sikora modra) Dzied.
Parus caeruleus (Sikora modra) Tacz.
Cyanistes caeruleus, Doman.
Cyanistes caeruleus caeruleus, Doman.
Parus caeruleus, Reich. & Hesse.

Sikora większa, Jundz. (*Parus major*, Linn.).

Sikora wielka siwego a zielonego piora, M. Pt.

Parus carbonarius (Sikora czarna wielka) Rządz.

Parus major (Sikora) Kluk.

Parus major (Sikora większa) Jundz.

Parus major (Sikora większa) Jar.

Parus major (Sikora pospolita) Kum. & Gor.

Parus major (Sikora wielka) Zaw.

Parus major (Sikora większa) Tyz.

Parus maior (Sikora większa) Waga.

Parus major (Sikora większa) Wodz.

Parus major (Sikora większa) Pietr.

Parus major (Sikora większa) Dziej.

Parus major (Bogatka) Tacz.

Parus major, Doman.

Parus major major, Doman.

Parus major, Reich. & Hesse.

Sikora czubata, Rządz. (*Parus cristatus*, Linn.).

Sikora koziełek szarego a żeleżistego piora, M. Pt.

Parus cristatus (Sikora czubata) Rządz.

Parus cristatus (Sikora czubatka) Kluk.

Parus cristatus (Sikora czubata) Jundz.

Parus cristatus (Sikora czubata) Jar.

Parus cristatus (Sikora czubata) Kum. & Gor.

Parus cristatus (Sikora czubata) Zaw.

Parus cristatus (Sikora czubata) Tyz.

Parus cristatus (Sikora koziełek) Waga.

Parus cristatus (Sikora czubata) Wodz.

Parus cristatus (Sikora czubata) Pietr.

Parus cristatus (Sikora czubata) Dziej.

Parus cristatus (Czubatka) Tacz.

Lophophanes cristatus, Doman.

Lophophanes cristatus cristatus, Doman.

Parus cristatus, Reich. & Hesse.

Sikora sosnówka, Kluk. (*Parus ater*, Linn.).

Parus carbonarius minor (Sikora czarna mniejsza) Rządz.

Parus ater (Sikora sosnówka) Kluk.

Parus ater (Sikora czarna) Jundz.

Parus ater (Sikora czarna) Jar.

Parus ater (Sikora czarna) Kum. & Gor.

Parus ater (Sikora mała) Zaw.

Parus ater (Sikora czarna) Tyz.

Parus ater (Sikora mniejsza) Waga.

Parus ater (Sikora ciemna) Wodz.
Parus ater (Sikora sosnówka) Pietr.
Parus ater (Sikora sosnówka) Dzied.
Parus ater (Sosnówka) Tacz.
Periparus ater, Doman.
Periparus ater ater, Doman.
Parus ater, Reich. & Hesse.

Sikora popielata, Rzącz. (*Parus palustris*, Linn.).

Sikora białego piora, M. Pt.
Parus fuscus (Sikora popielata) Rzącz.
Parus palustris (Sikora Błotniczka) Kluk.
Parus palustris (Sikora trzcinną) Jundz.
Parus palustris (Sikora popielata) Jar.
Parus palustris (Sikora błotna) Kum. & Gor.
Parus palustris (Sikora błotna) Zaw.
Parus palustris (Sikora popielata) Tyz.
Parus palustris (Sikora biała) Waga.
Parus palustris (Sikora czarno-główką) Wodz.
Parus palustris (Sikora makopij) Pietr.
Parus palustris (Sikora popek) Dzied.
Parus palustris (Sikora uboga) Tacz.
Poecile palustris, Doman.
Poecile palustris palustris, Doman.
Parus palustris, Reich. & Hesse.

Sikora północna, Tacz. (*Parus borealis*, Selys-Longch.).

Parus borealis (Sikora północna) Tacz.
Poecile borealis, Doman.
Poecile atricapilla borealis, Doman.
Parus montanus borealis, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Ogoniatka**, m. (*Acredula*, Koch).

Ogoniatka raniuszczyk, Waga (*Acredula caudata*, Linn.).

Sikora mała białego a czerwonego piora, M. Pt.
Parus caudatus (Sikora z długim ogonem) Rzącz.
Parus caudatus (Sikora Ogoniczek) Kluk.
Parus caudatus (Sikora ogoniasta) Jundz.
Parus caudatus (Sikora ogoniasta) Jar.
Parus caudatus (Sikora ogoniasta) Kum. & Gor.
Parus caudatus (Sikora długogon) Zaw.
Parus caudatus (Sikora ogoniasta) Tyz.
Parus caudatus (Sikora raniuszczyk) Waga.
Parus caudatus (Sikora ogoniasta) Wodz.
Parus caudatus (Sikora ogonniczek) Pietr.

Parus caudatus (Sikora ogoniasta) Dzied.

Parus caudatus (Raniuszek) Tacz.

Aegithalus caudatus, Doman.

Aegithalus caudatus caudatus, Doman.

Aegithalos caudatus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Remiz**, Rzącz. (*Aegithalus*, Boie.).

Remiz rzemieślnik, Tyz. (*Aegithalus pendulinus*, Linn.).

Rzemieślnik szarego piora, M. Pt.

Parus nidum suspendens (Remis) Rzącz.

Parus pendulinus (Sikora Remiż) Kluk.

Parus pendulinus (Sikora remiz) Jundz.

Remiz pendulinus (Remiz rdzawy) Jar.

Parus pendulinus (Sikora remiz) Kum. & Gor.

Parus pendulinus (Sikora remiz) Zaw.

Parus pendulinus (Remiz rzemieślnik) Tyz.

Parus pendulinus (Remiz rzemieślnik) Waga.

Parus pendulinus (Sikora remiz) Wodz.

Parus pendulinus (Sikora remiz) Pietr.

Remiz pendulinus (Sikora rzemieślnik) Dzied.

Aegithalus pendulinus (Remiz) Tacz.

Remiza pendulina pendulina, Doman.

Anthoscopus pendulinus, Reich. & Hesse.

Nazwa Remiz, którą nawet wprowadzono do nauki jako rodzajową nazwę łacińską, używaną przez wielu zagranicznych i krajowych ornitologów, pochodzi według Wagi od Rzemieślnik Myśliwa ptaszego przez skrócenie rusińskiego sposobu wymawiania (zapewne remiesnik, remies, remis, remiz). Rzeczyński (Hist. nat. cur., p. 294) pisze Remiz, a tenże sam autor (Auctuar., p. 402) używa pisowni Remis. Kluk zaś pisze Remiż, to znów Remis. Wreszcie Pietruski (Hist. nat., str. 232) podaje jako nazwę, używaną przez ptaszników lwowskich dla Ogoniatki (*Acredula caudata*) — Remiesz.

Rodzaj **Wąsatka**, Jar. (*Panurus*, Koch).

Wąsatka czarnobroda, Zaw. (*Panurus biarmicus*, Linn.).

Parus biarmicus (Sikora Brodaczek) Kluk.

Parus biarmicus (Sikora Wąsatka) Jar.

Parus biarmicus (Sikora wąsatka) Kum. & Gor.

Parus barbatus (Sikora czarnobroda) Zaw.

Parus biarmicus (Sikora Wąsatka) Tyz.

Parus biarmicus (Sikora brodaczka) Pietr.

Parus biarmicus (Sikora wąsatka) Dzied.

Panurus biarmicus (Wąsatka) Tacz.

Panurus biarmicus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Mysikrólik**, Jar. (*Regulus*, Koch).**Mysikrólik czubaty**, Rącz. (*Regulus regulus*, Linn.).

- Regulus cristatus* (Królik czubaty) Rącz.
Motacilla regulus (Królik czubaty) Kluk.
Sylvia regulus (Pokrzewka Mysi-królik) Jar.
Sylvia regulus (Piegża króliczek) Kum. & Gor.
Regulus flavicapillus (Mysikrół) Zaw.
Regulus cristatus (Królik czubaty) Tyz.
Motacilla regulus (Mysikrólik zwyczajny) Waga.
Regulus flavicapillus (Królik żółtogłówka) Wodz.
Sylvia regulus (Królik czubaty) Pietr.
Regulus cristatus (Królik czubaty) Dzied.
Regulus cristatus (Mysikrół) Tacz.
Regulus regulus, Doman.
Regulus regulus regulus, Doman.
Regulus regulus, Reich. & Hesse.

Hans Gadow w tomie VIII-ym Cat. B. Br. Mus. używa nazwy *Regulus cristatus*, Koch, lecz pierwszeństwo ma gatunkowa nazwa *regulus* Linneusza.

Godnem zaznaczenia jest, że gdy Linneusz (1766), i Gmelin (1788) używają nazwy *Motacilla regulus*, a Scopoli (1769), Latham (1790), Bechstein (1802), Meyer i Wolf (1788—1799), Temminck (1820), oraz Jarocki (1819) i Kumelski & Gorski (1836) — nazwy *Sylvia regulus*, Rączyński, idąc za Aldrovandim, już w swoim „Auctuarium“ (1745) stosuje dla tego ptaszka dziś powszechnie używaną nazwę *Regulus cristatus*, ubiegając o 71 lat Kocha (1816), który po raz pierwszy użył jej, tworząc rodzaj *Regulus*.

Mysikrólik zniczek, Tyz. *Regulus ignicapillus*, Tem.).

- Motacilla aurocapilla* (Pliszka złotopiers) Kluk.
Sylvia ignicapilla (Piegża cesarzuk) Kum. & Gor.
Regulus ignicapillus (Królik zniczek) Tyz.
Regulus ignicapillus (Mysikrólik cesarzuk) Waga.
Regulus pyrocephalus (Żłotogłówka ognista) Pietr.
Regulus ignicapillus (Królik zniczek) Dzied.
Regulus ignicapillus (Zniczek) Tacz.
Regulus ignicapillus, Doman.
Regulus ignicapillus ignicapillus, Doman.
Regulus ignicapillus, Reich. & Hesse.

Możliwym jest, że Rączyńskiego *Parus sylvaticus* (Sikora leśna) ten gatunek oznacza (Auctuar., p. 404).

Opis podany przez Kluka (Zw. dom. i dzik., str. 256) niewątpliwie stosuje się do tego gatunku. Ten sam gatunek (*Motacilla aurocapilla*) nazywa Kluk na

str. 39 — Pliszka złotopiers, chociaż ptaszek omawiany nic złotego na piersi nie ma. Kluk zwykle nazwę łacińską tłumaczył na polski dosłownie, powinien być więc nazwać tego ptaszka złotowłosa. Nie wiem, gdzie Kluk wyszperał nazwę *aurocapilla*, gdyż pierwszy użył jej dla *Regulus regulus* Meyer w roku 1822, podczas gdy drugie wydanie dziełka Kluka pojawiło się już w r. 1813.

Rodzina DZIERZBOWATE (*Laniidae*).

Rodzaj **Dzierzba**, Rzącz. (*Lanius*, Linn.).

Dzierzba mniejsza, Rzącz. (*Lanius minor*, Linn.).

- Lanius minor varius* (Srokos mniejszy pstry) Rzącz.
Lanius minor (Dzierzba mniejsza) Jundz.
Lanius minor (Dzierzba czarnoczelną) Jar.
Lanius minor (Serokosz mały) Zaw.
Lanius minor (Dzierzba czarnoczelną) Tyz.
Lanius minor (Srokos zemszczyk) Waga.
Lanius minor (Dzierzba czarnoczelną) Wodz.
Lanius minor (Dzierzba czarnoczelną) Dzed.
Lanius minor (Dzierzba) Tacz.
Lanius minor, Doman.
Lanius minor, Reich. & Hesse.

Rzaczyński pisze srokos, a nie srokosz i Waga utrzymuje tę samą pisownię, twierdząc, że nazwa ta składa się z dwu wyrazów: sroka i kos.

Dzierzba srokosz, Rzącz. (*Lanius excubitor*, Linn.).

- Dzierzba żeleźistego a szarego piora, M. Pt.
Lanius cireneus major (Srokos większy, Dzierzba) Rzącz.
Lanius excubitor (Serokosz pospolity) Kluk.
Lanius Excubitor (Dzierzba Srokosz) Jundz.
Lanius Excubitor (Dzierzba Srokosz) Jar.
Lanius Excubitor (Dzierzba Srokosz) Kum. & Gor.
Lanius excubitor (Serokosz dzierzba) Zaw.
Lanius Excubitor (Dzierzba Srokosz) Tyz.
Lanius excubitor (Srokosz dzierzba) Waga.
Lanius excubitor (Dzierzba wielka) Wodz.
Lanius excubitor (Dzierzba wielka) Pietr.
Lanius excubitor (Dzierzba srokosz) Dzed.
Lanius excubitor (Srokosz) Tacz.
Lanius excubitor, Doman.
Lanius excubitor excubitor, Doman.
Lanius excubitor, Reich. & Hesse.

Dzierzba Homeyera, m. (*Lanius homeyeri*, Cab.).

- Lanius excubitor homeyeri*, Doman.
Lanius excubitor homeyeri, Reich. & Hesse.

Dzierzba rdzawogłowa, Jar. (*Lanius auriculatus*, Müll.).

- Lanius rufus* (Serokosz Czerwieńczyk) Kluk.
Lanius ruficeps (Dzierzba rdzawogłowa) Jar.
Lanius ruficeps (Serokosz rudogłów) Zaw.
Lanius rufus (Dzierzba rdzawokarczysta) Tyz.
Lanius ruficeps (Dzierzba rdzawogłówka) Wodz.
Lanius ruficeps (Dzierzba rudogłowa) Pietr.
Lanius rufus (Dzierzba rdzawokarczysta) Dzed.
Lanius rufus (Dzierzba rudogłowa) Tacz.
Phoneus pomeranus, Doman.
Phoneus senator senator, Doman.
Lanius senator, Reich. & Hesse.

Dzierzba cierniokręt, Jar. (*Lanius collurio*, Linn.).

- Lanius minor rutilus* (Srokos żółtoczerwony) Rządz.
Lanius callurio (errore) (Serokosz Serokoszek) Kluk.
Lanius collurio (Dzierzba wróbel leśny) Jundz.
Lanius Collurio (Dzierzba Cierniokręt) Jar.
Lanius collurio (Dzierzba rdzawa) Kum. & Gor.
Lanius collurio (Serokosz śpiewak) Zaw.
Lanius Collurio (Dzierzba Cierniokręt) Tyz.
Lanius collurio (Srokos irgogoł) Waga.
Lanius collurio (Dzierzba śpiewak) Wodz.
Lanius spinitorques (Dzierzba mała, Srokosz żartowniś) Pietr.
Lanius collurio (Dzierzba cierniokręt) Dzed.
Lanius collurio (Gąsiorek) Tacz.
Enneoctonus collurio, Doman.
Enneoctonus collurio, Doman.
Lanius collurio, Reich. & Hesse.

Rodzina JASKÓŁKOWATE (*Hirundinidae*).**Rodzaj Oknówka, Jundz. (*Chelidon*, Boie).****Oknówka właściwa, Kluk. (*Chelidon urbica*, Linn.).**

- Jaskółka Grzebiółka czarnego y białego piora, M. Pt.
Hirundo agrestis (bez naz. pol.) Rządz.
Hirundo urbica (Jaskółka właściwa) Kluk.
Hirundo urbica (Jaskółka oknówka) Jundz.
Hirundo urbica (Jaskółka oknówka) Jar.

Hirundo urbica (Jaskółka oknówka) Kum. & Gor.
Hirundo urbica (Jaskółka domowa) Zaw.
Hirundo urbica (Jaskółka oknówka) Tyz.
Hirundo urbica (Jaskółka rzechółka) Waga.
Hirundo urbica (Jaskółka oknówka) Wodz.
Hirundo urbica (Jaskółka okienna) Pietr.
Hirundo urbica (Jaskółka oknówka) Dzied.
Chelidon urbica (Oknówka) Tacz.
Chelidonaria urbica, Doman.
Chelidonaria urbica urbica, Doman.
Delichon urbica, Reich. & Hesse.

Waga jest zdania, że dyagnoza Cygańskiego „Jaskółka czarnego y białego piora“ stosuje się do Grzebieluchy (*Cotile riparia*), która jest szarego i czarnego pióra. Dlatego przypuszczam, że mowa tu o oknówce.

Rzeczyński (Hist. nat. cur., p. 283) pomieszał ten gatunek z dymówką, jego bowiem *Hirundo domestica* (cum ventre albo, macula rubra in gutture) jest dymówką, gdy tymczasem jego *Hirundo agrestis* (sive rustica, minor priore, nihil rubedinis habens) jest oknówką.

Rodzaj **Grzebielucha**, Rzącz. (*Cotile*, Boie.).

Grzebielucha brzegówka, Kluk. (*Cotile riparia*, Linn.).

Hirundo riparia (Grzebielucha) Rzącz.
Hirundo riparia (Jaskółka Brzegówka) Kluk.
Hirundo riparia (Jaskółka brzegówka) Jundz.
Hirundo riparia (Jaskółka Grzebielucha) Jar.
Hirundo riparia (Jaskółka brzegówka, grzebielucha) Kum. & Gor.
Hirundo riparia (Jaskółka podbrzerzek — *stc!*) Zaw.
Hirundo riparia (Jaskółka brzegówka) Tyz.
Hirundo riparia (Jaskółka grzebiółka) Waga.
Hirundo riparia (Jaskółka brzegówka) Wodz.
Hirundo riparia (Jaskółka brzegówka) Pietr.
Hirundo riparia (Jaskółka brzegówka) Dzied.
Cotyle riparia (Grzebółka) Tacz.
Clivicola riparia, Doman.
Clivicola riparia riparia, Doman.
Riparia riparia, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Jaskółka**, Rzącz. (*Hirundo*, Linn.).

Jaskółka dymówka, Kluk. (*Hirundo rustica*, Linn.).

Jaskółka białego a czerwonego piora, M. Pt.
Hirundo domestica (bez naz. pol.) Rzącz.
Hirundo rustica (Jaskółka Dymówka) Kluk.

Pam. Fyzyogr. — T. XXV. — Zoologia.

Hirundo rustica (Jaskółka dymówka) Jundz.
Hirundo rustica (Jaskółka Dymówka) Jar.
Hirundo rustica (Jaskółka dymówka) Kum. & Gor.
Hirundo rustica (Jaskółka łastówka) Zaw.
Hirundo rustica (Jaskółka dymówka) Tyz.
Hirundo rustica (Jaskółka dymówka) Waga.
Hirundo rustica (Jaskółka dymówka) Wodz.
Hirundo rustica (Jaskółka dymówka) Pietr.
Hirundo rustica (Jaskółka dymówka) Dzed.
Hirundo rustica (Dymówka) Tacz.
Hirundo rustica, Doman.
Hirundo rustica rustica, Doman.
Hirundo rustica, Reich. & Hesse.

Tyzenhauz, a za nim Dzeduszycki mylnie podali Jundziłła za autora nazwy dymówka, gdyż pierwszy użył jej Kluk (Zwierz. dom. i dzik., str. 40).

Rodzina JEMIOŁUCHOWATE (*Ampelidae*).

Rodzaj **Jemiołucha**, Kluk. (*Ampelis*, Linn.).

Mylił się Tyzenhauz, podając Rzączyńskiego za autora nazwy Jemiołucha, gdyż Rzączyński nazwę tę stosował do paszkota, a jemiołuchę nazwał jedwabniczką. Prawdopodobnie, idąc za Rzączyńskim nazwał też Pietruski paszkota — jemiołuchą. Nazwy zaś Jemiołucha dla rodzaju *Ampelis* użył po raz pierwszy Kluk i jego też za autora tejże uważać należy.

Jemiołucha jedwabniczka, Rącz. (*Ampelis garrulus*, Linn.).

Jemiołucha Czubak szarego a gliniastego piora, M. Pt.
Turdus (Jedwabniczka) Rącz.
Turdus ampelis garrulus (Jemiołuszka jedwabny ogon) Kluk.
Ampelis Garrulus (Jemiołucha pospolita) Jundz.
Bombycivora garrula (Jemiołucha pospolita) Jar.
Ampelis Garrulus (Jemiołucha pospolita) Kum. & Gor.
Bombycilla garrulus (Jedwabnik jemiołucha) Zaw.
Bombycilla garrula (Jemiołucha jedwabniczka) Tyz.
Ampelis garrulus (Czubak jemiołuszka) Waga.
Bombycilla garrula (Jemiołucha jedwabniczka) Wodz.
Bombycilla garrula (Jemiołucha jedwabniczka) Dzed.
Bombycilla garrula (Jemiołucha) Tacz.
Ampelis garrulus, Doman.
Ampelis garrulus garrulus, Doman.
Bombycilla garrula, Reich. & Hesse.

Rodzina PLISZKOWATE (*Motacillidae*).

Rodzaj **Pliszka**, Rzącz. (*Motacilla*, Linn.).

Pliszka biała, Rzącz. (*Motacilla alba*, Linn.).

- Pliszka białego a szarego piora, M. Pt.
Motacilla alba (Pliszka, Trzęsiogonek biały) Rzącz.
Motacilla alba (Pliszka biała) Kluk.
Motacilla alba (Pliszka biała) Jundz.
Motacilla alba (Pliszka biała) Jar.
Motacilla alba (Pliszka siwa) Kum. & Gor.
Motacilla alba (Pliszka biała) Zaw.
Motacilla alba (Pliszka biała) Tyz.
Motacilla alba (Pliszka siwa) Waga.
Motacilla alba (Pliszka siwa) Wodz.
Motacilla alba (Pliszka biała) Dzied.
Motacilla alba (Pliszka siwa) Tacz.
Motacilla alba, Doman.
Motacilla alba alba, Doman.
Motacilla alba, Reich. & Hesse.

Pliszka górską, Wodz. (*Motacilla boarula*, Linn.).

- Pliszka żelazistego a żółtego piora, M. Pt.
Motacilla boarula (Pliszka Wołowniczek) Kluk.
Motacilla sulphurea (Pliszka Pasterka) Jar.
Motacilla sulphurea (Pliszka siarczysta) Zaw.
Motacilla Boarula (Pliszka Wolarka) Tyz.
Motacilla boarula (Pliszka wojka) Waga.
Motacilla sulphurea (Pliszka górską) Wodz.
Motacilla boarula (Pliszka wolarka) Dzied.
Motacilla boarula (Pliszka górską) Tacz.
Motacilla boarula boarula, Doman.
Motacilla boarula, Reich. & Hesse.

Sharpe (Cat. B. Br. Mus., p. 497) przyjmuje dla tego gatunku nazwę gatunkową *melanope*, nadaną przez Pallasą w roku 1776, gdy Linneusz nazwał go *boarula* w roku 1771.

Pliszka żółtawa, Tyz. (*Motacilla campestris*, Pall.).

- Motacilla campestris* (Pliszka Słowik lamaiceński) Kluk.
Motacilla flaveola (Pliszka żółtawa) Tyz.
Motacilla flaveola (Pliszka żółtawa) Tacz.
Budytes rayi, Reich. & Hesse.

Pliszka żółta, Rzącz. (*Motacilla flava*, Linn.).

Pliszka zielonego piora, M. Pt.
Motacilla flava (Pliszka żółta) Rzącz.
Motacilla flava (Pliszka żółta) Kluk.
Motacilla flava (Pliszka żółta) Jundz.
Motacilla flava (Pliszka żółta) Jar.
Motacilla flava (Pliszka żółta) Kum. & Gor.
Motacilla flava (Pliszka zwyczajna) Zaw.
Motacilla flava (Pliszka żółta) Tyz.
Motacilla flava (Pliszka żółta) Waga.
Motacilla flava (Pliszka żółta) Wodz.
Motacilla flava (Pliszka żółta) Dzed.
Motacilla flava (Pliszka żółta) Tacz.
Motacilla flava, Doman.
Motacilla flava flava, Doman.
Budytes flavus, Reich. & Hesse.

Tyzenhauz, a za nim Wodzicki i Dzeduszycki mylnie podają Kluka za autora gatunkowej nazwy żółta dla *Motacilla flava*, gdyż pierwszy użył tej nazwy Rzeczyński (Auctuar., p. 396). Prawdopodobnie wspomniani autorowie mieli w ręku tylko pierwsze dzieło Rzeczyńskiego (Hist. nat. cur.), w którym autor ten wspomina tylko o rodzaju Pliszka, nie wymieniając bynajmniej obu najpospolitszych u nas gatunków.

Rodzaj **Świergotek**, Jar. (*Anthus*, Bechst.).

Świergotek drzewny, Jar. (*Anthus trivialis*, Linn.).

Alauda trivialis (Skowronek Śmieciucha) Kluk.
Anthus arboreus (Świergotek drzewny) Jar.
Anthus arboreus (Świergotek leśny) Kum. & Gor.
Anthus arboreus (Świergotek leśny) Zaw.
Anthus arboreus (Świergotek drzewny) Tyz.
Anthus arboreus (Piszczyk żdzieblik) Waga.
Anthus arboreus (Świergotek leśny) Wodz.
Alauda trivialis (Psnerka, Świergotek drzewny) Pietr.
Anthus arboreus (Świergotek drzewny) Dzed.
Pipastes arboreus (Świergotek drzewny) Tacz.
Anthus trivialis, Doman.
Anthus trivialis trivialis, Doman.
Anthus trivialis, Reich. & Hesse.

Taczanowski podał mylnie w synonimii tego gatunku klukowską nazwę drzewiec, która stosuje się do Lerki borowej (*Lullula arborea*). Nadto Kluk mieści drzewca w rodzaju Skowronek, a nie Pliszka. Do gatunku *Anthus trivialis* autor ten dostosował nazwę Śmieciucha, gdy właściwą Śmieciuchę nazywa Dzierlatką.

Świergotek polny, Jar. (*Anthus campestris*, Linn.).

- Alauda campestris* (Skowronek Polowiec) Kluk.
Anthus campestris (Świergotek polny) Jar.
Anthus campestris (Świergotek polny) Zaw.
Anthus rufescens (Świergotek rudawy) Tyz.
Anthus campestris (Świergotek polny) Pietr.
Anthus campestris (Świergotek polny) Dzied.
Agrodroma campestris (Świergotek rudawy) Tacz.
Anthus campestris, Doman.
Anthus campestris campestris, Doman.
Anthus campestris, Reich. & Hesse.

Z synonimii tego gatunku, podanej przez Taczanowskiego, wypadłoby, że Kluk mięcił go jak i poprzedzający gatunek w rodzaju Pliszka; tymczasem autor ten za przykładem Linneusza lokował go w rodzaju Skowronek.

Świergotek łąkowy, Jar. (*Anthus pratensis*, Linn.).

- Stoparola* (Żdźbło) Rącz.
Alauda pratensis (Skowronek Kośnik) Kluk.
Anthus pratensis (Świergotek łączny) Jar.
Anthus pratensis (Świergotek łąkowy) Kum. & Gor.
Anthus pratensis (Świergotek łąkowy) Zaw.
Anthus pratensis (Świergotek łączny) Tyz.
Anthus pratensis (Świergotek łączny) Wodz.
Anthus pratensis (Świergotek łączny) Pietr.
Anthus pratensis (Świergotek łączny) Dzied.
Anthus pratensis (Świergotek łąkowy) Tacz.
Anthus pratensis, Doman.
Anthus pratensis, Reich. & Hesse.

Świergotek rdzawogardlisty, Tyz. (*Anthus cervinus*, Pall.).

- Anthus rufogularis* (Świergotek rdzawogardlisty) Tyz.
Anthus rufogularis (Świergotek rdzawogardlisty) Tacz.
Anthus cervinus, Reich. & Hesse.

Świergotek siwerniak, Wodz. (*Anthus spinoletta*, Linn.).

- Alauda spinoletta* (errore) (Skowronek Włoch) Kluk.
Anthus aquaticus (Świergotek nadwodny) Jar.
Anthus aquaticus (Świergotek polny) Kum. & Gor.
Anthus aquaticus (Świergotek wodny) Zaw.
Anthus aquaticus (Świergotek nadwodny) Tyz.
Anthus aquaticus (Świergotek siwerniak) Wodz.
Anthus aquaticus (Świergotek siwerniak) Dzied.
Anthus aquaticus (Siwerniak) Dzied.

Anthus aquaticus (Siwerniak) Tacz.
Anthus spinoletta spinoletta, Doman.
Anthus spinoletta, Reich. & Hesse.

Nazwę gatunkową Jarockiego nadwodny pominąłem jako niewłaściwą, słusznie bowiem czyni uwagę Wodzicki, że ptaszek ten spotyka się często zdala od wody. Przyjąłem natomiast nazwę siwerniak, używaną przez górali tatrzańskich, a użytą po raz pierwszy przez Wodzickiego, następnie zaś przez Dzieduszyckiego (omyłkowo siewarnik) i przez Taczanowskiego.

Rodzina WRÓBLOWATE (*Fringillidae*).

Rodzaj **Dzwoniec**, Rzącz. (*Chloris*, Cuv.).

Dzwoniec zieleńczyk, Kluk. (*Chloris chloris*, Linn.).

Dzwoniec szarego a żółtego piora, M. Pt.
Linaria viridis (Dzwoniec, Konopka) Rzącz.
Loxica (errore) *chloris* (Ziarnoiad Zielonczyk) Kluk.
Fringilla flaveola (Dzwoniec, Zięba, Żółtaczek) Kluk.
Loxia chloris (Gil Dzwoniec) Jundz.
Coccothraustes chloris (Grubodziób Dzwoniec) Jar.
Fringilla chloris (Zięba Dzwoniec) Kum. & Gor.
Fringilla chloris (Ziarnojad dzwoniec) Zaw.
Fringilla Chloris (Łuszczak Dzwoniec) Tyz.
Loxia chloris (Grabołusk dzwoniec) Waga.
Fringila chloris (Łuszczak dzwoniec) Wodz.
Fringilla chloris (Dzwoniec) Pietr.
Fringilla chloris (Łuszczak dzwoniec) Dzed.
Chlorospiza chloris (Dzwoniec) Tacz.
Ligurinus chloris, Doman.
Ligurinus chloris chloris, Doman.
Chloris chloris, Reich. & Hesse.

Kluk w spisie ptaków (str. 42) podaje nazwę *Loxica* (zapewne *Loxia*?) *chloris* — Ziarnoiad Zielonczyk, na str. 259 zaś przytacza opis jakoby krajowego ptaszka, którego nazywa Dzwoniec, Zięba, Żółtaczek (*Fringilla flaveola*). Ponieważ Kluk niewątpliwie cytował nazwy linneuszowskie, zaznaczyć muszę, że Linneusza *Fringilla flaveola* stosuje się do ptaszka południowo-amerykańskiego z rodzaju *Sycalis*. Widocznem więc jest, że nasz ornitolog pobałamucił w tym wypadku.

Rodzaj **Gróbodziób**, Kluk. (*Coccothraustes*, Briss.).

Grubodziób zwyczajny, Waga (*Coccothraustes coccothraustes*, Linn.).
Loxica (errore) *coccothraustes* (Ziarnoiad grubodziób) Kluk.
Coccothraustes vulgaris (Grubodziób grubonos) Jar.

Fringilla Coccothraustes (Zięba pestkogryz) Kum. & Gor.
Fringilla coccothraustes (Ziarnojad klęsk) Zaw.
Fringilla coccothraustes (Łuszczak Grubodziób) Tyz.
Loxia coccothraustes (Grabołusk zwyczajny) Waga.
Coccothraustes vulgaris (Pestkojad klęsk) Wodz.
Loxia coccothraustes (Grubodziób klęsk) Pietr.
Coccothraustes vulgaris (Grubodziób kostohryz) Dzied.
Coccothraustes vulgaris (Grabołusk) Tacz.
Coccothraustes coccothraustes, Doman.
Coccothraustes coccothraustes coccothraustes, Doman.
Coccothraustes coccothraustes, Reich. & Hesse.

Większość naszych autorów (Zawadzki, Waga, Wodzicki, Pietruski i Taczanowski) niewłaściwie zastosowała klęsk i grabołusk Rzączyńskiego do Grubodzioba, gdyż Rzączyński nazwy te stosował do Orzechówki (*Nucifraga* — Klęsk, Grabołusk, Rącz.).

Rodzaj **Zięba**, Rącz. (*Fringilla*, Linn.)

Zięba pospolita, Jundz. (*Fringilla coelebs*, Linn.).

Zięba szarego a czerwonego piora, M. Pt.
Fringilla (Zięba) Rącz.
Fringilla caelebs (errore) (Zięba czubata) Kluk.
Fringilla caelebs (errore) (Zięba pospolita) Jundz.
Fringilla coelebs (Zięba ogrodowa) Jar.
Fringilla coelebs (Zięba pospolita) Kum. & Gor.
Fringilla coelebs (Zięba prosta) Zaw.
Fringilla coelebs (Łuszczak zięba) Tyz.
Fringilla coelebs (Zięba zwyczajna) Waga.
Fringilla coelebs (Łuszczak zięba) Wodz.
Fringilla coelebs (Zięba zwyczajna) Pietr.
Fringilla coelebs (Łuszczak zięba) Dzied.
Fringilla coelebs (Zięba) Tacz.
Fringilla coelebs, Doman.
Fringilla coelebs coelebs, Doman.
Fringilla coelebs, Reich. & Hesse.

Zięba jer, Zaw. (*Fringilla montifringilla*, Linn.).

Ier szarego a ielowatego piora, M. Pt.
Passer campestris (I) Rącz.
Fringilla montifringilla (Zięba sosnówka) Kluk.
Fringilla montifringilla (Zięba Sosnówka) Jar.
Fringilla montifringilla (Zięba bukówka) Kum. & Gor.
Fringilla montifringilla (Zięba ir) Zaw.
Fringilla montifringilla (Zięba jér) Tyz.
Fringilla montifringilla (Zięba jér) Waga.

Fringilla montifringilla (Zięba jer) Wodz.
Fringilla montifringilla (Zięba ir) Pietr.
Fringilla montifringilla (Łuszczak jer) Dzied.
Fringilla montifringilla (Jér) Tacz.
Fringilla montifringilla, Doman.
Fringilla montifringilla, Reich. & Hesse.

Rzeczyński (Hist. nat. cur., p. 291) nadaje nazwę Ir (*Passer campestris*, jakimś ptaszku, o którym tylko mówi: „vix dignoscibilis a Passere domestico nobis Ir, facile implicat se laqueo in autumnno.“ Jest to prawdopodobnie *Fr. montifringilla*.

Kluk (Zwierz. dom., str. 325) daje opis ptaszka (*Fringilla autumnalis* — Zięba bukówka) najzupełniej odpowiadający jerowi. Zkąd autor ten wziął nazwę *autumnalis* — trudno dociec, gdyż w całej rodzinie *Fringillidae* nazwy tej nie spotykamy nawet w synonimii.

Cygański używa pisowni jer, Rzeczyński — ir; niektórzy z późniejszych autorów piszą jér przez *e* pochylone. Użyłem pisowni jer, a nie ir, jako dawniejszej i bardziej utartej.

Rodzaj **Szczygieł**, Rzącz. (*Carduelis*, Briss.).

Szczygieł pospolity, Pietr. (*Carduelis carduelis*, Linn.).

Szczygieł szarego białego a żółtego piora, M. Pt.
Carduelis s. Astragalinus (Szczygieł) Rzącz.
Fringilla carduelis (Zięba Szczygieł) Kluk.
Fringilla Carduelis (Zięba Szczygieł) Jundz.
Fringilla Carduelis (Zięba Szczygieł) Jar.
Fringilla Carduelis (Zięba Szczygieł) Kum. & Gor.
Fringilla carduelis (Zięba szczygieł) Zaw.
Fringilla Carduelis (Zięba Szczygieł) Tyz.
Fringilla carduellis (Konopniczek szczygieł) Waga.
Fringilla carduelis (Łuszczak szczygieł) Wodz.
Fringilla carduelis (Szczygieł pospolity) Pietr.
Fringilla carduelis (Łuszczak szczygieł) Dzied.
Carduelis elegans (Szczygieł) Tacz.
Carduelis carduelis, Doman.
Carduelis carduelis carduelis, Doman.
Carduelis carduelis, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Czyż**, Rzącz. (*Chrysomitris*, Boie).

Czyż pospolity, Kluk. (*Chrysomitris spinus*, Linn.).

Czyż szarego i zielonego piora, M. Pt.
Spinus s. Ligurinus (Cyz) Rzącz.
Pipra vulgaris (Czyż pospolity) Kluk.
Fringila Spinus (Zięba Czyż) Jar.

Fringilla Spinus (Zięba Czyż) Kum. & Gor.
Fringilla spinus (Zięba czysz — sic!) Zaw.
Fringilla Spinus (Łuszczak Czyż) Tyz.
Fringilla spinus (Czyż pospolity) Waga.
Fringilla spinus (Łuszczak czyż) Wodz.
Fringilla spinus (Czyż) Pietr.
Fringilla spinus (Łuszczak czyż) Dzied.
Chrysomitris spinus (Czyż) Tacz.
Spinus spinus, Doman.
Chrysomitris spinus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Czeczotka**, Rzącz. (*Acanthis*, Bechst.).

Czeczotka żółtodzioba, Kluk. (*Acanthis flavirostris*, Linn.).

Fringilla flavirostris (Zięba Żółtodziób) Kluk.
Fringilla flavirostris (Zięba Żółtodziób) Jundz.
Fringilla montium (Łuszczak Górniczek) Tyz.
Fringilla flavirostris (Konopniczek rzepołuch) Waga.
Fringilla flavirostris (Makolągwa górską) Pietr.
Fringilla montium (Łuszczak górniczek) Dzied.
Linota flavirostris (Rzepołuch) Tacz.
Linaria flavirostris flavirostris, Doman.
Acanthis flavirostris, Reich. & Hesse.

Czeczotka makolągwa, Rzącz. (*Acanthis cannabina*, Linn.).

Makolągwa szarego a czerwonego piora, M. Pt.
Linaria rubra (Makolągwa) Rzącz.
Fringilla cannabina (Makolągwa, Zięba Konopniczek) Kluk.
Fringilla Linota (Zięba Makolągwa) Jundz.
Fringilla cannabina (Zięba Makolągwa) Jar.
Fringilla cannabina (Zięba makolągwa) Kum. & Gor.
Fringilla cannabina (Zięba makolągwa) Zaw.
Fringilla cannabina et Linota (Łuszczak Makolągwa) Tyz.
Fringilla cannabina (Konopniczek makolągwa) Waga.
Fringilla cannabina (Łuszczak makolągwa) Wodz.
Fringilla cannabina (Makolągwa zwyczajna) Pietr.
Fringilla cannabina (Łuszczak makolągwa) Dzied.
Linota cannabina (Makolągwa) Tacz.
Linaria cannabina, Doman.
Linaria cannabina cannabina, Doman.
Acanthis cannabina, Reich. & Hesse.

Czeczotka Inianka, Kluk. (*Acanthis linaria*, Linn.).

Czeczotka szarego piora, M. Pt.
Salus (Czeczotka) Rzącz.

Fringilla flammea (Zięba Płomyk) Kluk.
Fringilla linaria (Zięba Lnianka) Kluk.
Fringilla Linaria (Zięba Czeczotka) Jundz.
Fringilla linaria (Zięba Czeczotka) Jar.
Fringilla linaria (Zięba czeczotka) Kum. & Gor.
Fringilla linaria (Zięba czeczotka) Zaw.
Fringilla linaria (Łuszczak czeczotka) Tyz.
Fringilla linaria (Konopniczek czeczotka) Waga.
Fringilla linaria (Łuszczak czeczotka) Wodz.
Acanthis linaria (Czeczotka) Pietr.
Fringilla linaria (Łuszczak czeczotka) Dziej.
Acanthis linaria (Czeczotka) Tacz.
Linaria linaria, Doman.
Linaria linaria linaria, Doman.
Acanthis linaria, Reich. & Hesse.

Czeczotka długodzioba, Tacz. (*Acanthis holboelli*, Brehm.).

Acanthis Holboelli (Czeczotka długodzioba) Tacz.
Linaria linaria holboelli, Doman.
Acanthis linaria holboelli, Reich. & Hesse.

Czeczotka północna Tyz. (*Acanthis exilipes*, Coues).

Fringilla borealis (Łuszczak północny) Tyz.
Acanthis canescens (Czeczotka blada) Tacz.
Linaria hornemanni exilipes, Doman.
Acanthis hornemanni exilipes, Reich. & Hesse.

Taczanowski (Pt. Kr., str. 428) nazywa ten gatunek *Acanthis canescens*; tymczasem Sharpe (C. B. Br. M., pp. 246, 254 et 257) nazwy tej, nadanej przez Goulda, nie uznaje i mieści ją tylko w synonimach *A. linaria*, *A. exilipes* i *A. hornemanni*. Taczanowski miał widocznie na myśli ten ostatni gatunek, lecz *A. hornemanni*, Holb. spotyka się tylko na Islandyi oraz w Ameryce północnej. Dlatego sądzę, że dla ptaków, spotykanych u nas, właściwą nazwą będzie *A. exilipes* i za taką uważa je p. Domaniewski, który wszelako wraz z Harterttem i Reichenowem uważa tę odmianę za podgatunek *A. hornemanni*, a nie za samodzielny gatunek.

Rodzaj Wróbel, Rzącz. (*Passer*, Briss.).

Wróbel mazurek, Rzącz. (*Passer montanus*, Linn.).

Wrobel leśny szarego a czerwonego piora, M. Pt.
Passer torquatus, s. *Passer campestris*, *Passer sylvaticus* (Wróbel leśny,
 polny, Mazurek) Rzącz.
Passer montanus (Wróbel górny) Rzącz.
Fringilla montana (Wróbel leśny) Kluk.
Fringilla montana (Zięba Mazurek) Jundz.

- Fringilla montana* (Zięba mazurek albo Wróbel leśny) Kum. & Gor.
Fringilla campestris (Zięba mazurek) Zaw.
Fringilla montana (Łuszczak Mazurek) Tyz.
Fringilla montana (Wróbel mazurek) Waga.
Fringilla montana (Łuszczak wróbel polny) Wodz.
Fringilla montana (Wróbel mazurek) Pietr.
Passer montanus (Wróbel mazurek) Dzed.
Passer montanus (Mazurek) Tacz.
Passer montanus, Doman.
Passer montanus montanus, Doman.
Passer montanus, Reich. & Hesse.

Opis podany przez Rzączyńskiego pod nazwą *Passer torquatus* — Wróbel leśny, polny, Mazurek (Auctuar., p. 405) nie zdaje się odpowiadać temu gatunkowi, gdyż autor ten mówi: „collum ambit circulus albus... hieme avolat”: a nadto nienależy wzmianki o czarnej krawatce. Nadto Rzączyński, którego nazwy łacińskie odpowiadają przeważnie nazwom linneuszowskim, podaje w temże dziele na stronie 406 opis ptaka pod nazwą *Passer montanus* — Wróbel górny. Opis ten najzupełniej odpowiada mazurkowi z wyjątkiem jednego szczegółu („femina... mentum nigra macula caret“). Właściwie więc gatunkowi temu należałaby się nazwa górny (a raczej górski), zachowałem jednak nazwę mazurek jako powszechnie przyjętą przez naszych autorów.

Rzączyński w pierwszym swem dziele (Hist. nat. cur., p. 291) cytuje gatunki: *Passer sylvestris* (Mazurek) i *Passer campestris* (I).

Wróbel domowy, Rącz. (*Passer domesticus*, Linn.).

- Wrobel browarny szarego piora, M. Pt.
Passer domesticus (Wróbel domowy) Rącz.
Fringilla domestica (Wróbel pospolity) Kluk.
Fringilla domestica (Zięba Wróbel) Jundz.
Fringilla domestica (Zięba Wróbel) Jar.
Fringilla domestica (Zięba wróbel) Kum. & Gor.
Fringilla domestica (Zięba wróbel) Zaw.
Fringilla domestica (Łuszczak Wróbel) Tyz.
Fringilla domestica (Wróbel domowy) Waga.
Fringilla domestica (Łuszczak wróbel domowy) Wodz.
Fringilla domestica (Wróbel domowy) Pietr.
Passer domesticus (Wróbel domowy) Dzed.
Passer domesticus (Wróbel) Tacz.
Passer domesticus, Doman.
Passer domesticus domesticus, Doman.
Passer domesticus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Kulczyk**, Tyz. (*Serinus*, Koch.).

Właściwie należałaby się tu nazwa klukowska Zieleńczyk, lecz podobnej nazwy tegoż autora użyłem na oznaczenie dzwońca. A zresztą nazwa Kulczyk jest powszechnie używaną przez nowszych naszych autorów.

Kulczyk południowy, Tyz. (*Serinus serinus*, Linn.).

- Fringilla serinus* (Zięba Zieleńczyk) Kluk.
Fringilla serinus (Łuszczak Kulczyk) Tyz.
Fringilla serinus (Czyż kulczyk) Waga.
Fringilla serinus (Girlic) Pietr.
Fringilla serinus (Łuszczak kulczyk) Dzed.
Dryospiza serinus (Kulczyk) Tacz.
Serinus serinus (Kulczyk) Doman.
Serinus canaria serinus, Doman.
Serinus canarius germanicus (Laubmann) Reich. & Hesse.

Rodzaj **Dziwonia, Tyz. (*Carpodacus*, Kaup).**

Dziwonia czerwona Tyz. (*Carpodacus erythrinus*, Pall.).

- Pyrrhula erythrina* (Gil dziwoni) Tyz.
Loxia erythrina (Dębonosek ziewonia) Waga.
Loxia erythrina (Gil karmazynowy) Pietr.
Pyrrhula erythrina (Gil dziwoni) Dzed.
Carpodacus erythrinus (Dziwonia) Tacz.
Carpodacus erythrinus erythrinus, Doman.
Carpodacus erythrinus, Reich. & Hesse.

Tyzenhauz (Orn. powsz. II, str. 92) mówi, że niektórzy strzelcy i ptasznicy nazywają ptaka tego Dzwoncem czerwonym i dlatego użyłem nazwy czerwony jako gatunkowej, a za autora jej podałem Tyzenhauza.

Rodzaj **Krzywonos, Rzącz. (*Loxia*, Linn.).**

Krzywonos krzyżodziób, Kum. & Gor. (*Loxia curvirostra*, Linn.).

- Krzywonos szarego a iłowatego y żółtego y czerwonego
 piora, M. Pt.
Loxia (Krzywonos) Rzącz.
Loxica (errore) *curvirostra* (Ziarnoiad Krzywodziób) Kluk.
Loxia curvirostra (Grubodziób Krzywodziób) Jundz.
Loxia curvirostra (Krzywonos długo-szczęki) Jar.
Crucirostra curvirostris (Krzyżodziób krzywodziób) Kum. & Gor.
Loxia curvirostra (Ziarnojad krzywodziób) Zaw.
Loxia curvirostra (Krzyżodziób Krzywodziób) Tyz.
Loxia curvirostra (Krzywonos zwyczajny) Waga.
Loxia curvirostra (Krzyżodziób mniejszy) Wodz.
Loxia curvirostra (Krzywodziób mały) Pietr.
Loxia curvirostra (Krzyżodziób krzywodziób) Dzed.
Loxia curvirostra (Krzyżodziób świerkowy) Tacz.

Loxia curvirostra, Doman.

Loxia curvirostra curvirostra (Krzyżodziób świerkowy) Doman.

Loxia curvirostra, Reich. & Hesse.

Krzywonos sosnowy, Pietr. (*Loxia pytiopsittacus*, Borkh.).

Loxia pytiopsittacus (Krzywonos krótko-szczęki) Jar.

Crucirostra pytiopsittacus (Krzyżodziób papużka) Kum. & Gor.

Loxia pytiopsittacus (Krzywodziób) Zaw.

Loxia pytiopsittacus (Krzyżodziób papużka) Tyz.

Loxia pitiopsittacus (Krzyżodziób mniejszy) Wodz.

Loxia pitiopsittacus (Krzywodziób wielki sosnowy) Pietr.

Loxia pythiopsittacus (Krzyżodziób papużka) Dzed.

Loxia pitiopsittacus (Krzyżodziób sosnowy) Tacz.

Loxia pitiopsittacus, Doman.

Loxia curvirostra pytiopsittacus, Reich. & Hesse.

Sharpe nie uznaje Krzywonosa sosnowego za samodzielny gatunek i mieści go tylko w synonimii poprzedniego. Reichenow & Hesse zaś uważają go tylko za podgatunek Krzywonosa krzyżodzioba.

Krzywonos dwupręgowy, Tacz. (*Loxia bifasciata*, Brehm).

Loxia leucoptera (Krzyżodziób białoskrzydły) Tyz.

Loxia leucoptera (Krzyżodziób białoskrzydlny) Wodz.

Loxia leucoptera (Krzywodziób białoskrzydlny) Pietr.

Loxia bifasciata (Krzyżodziób dwupręgowy) Dzed.

Loxia bifasciata (Krzyżodziób dwupręgowy) Tacz.

Loxia leucoptera bifasciata, Doman.

Loxia leucoptera bifasciata, Reich. & Hesse.

Hartert, Domaniewski, Reichenow i Hesse uważają tę formę za podgatunek Krzywonosa białoskrzydłego (*Loxia leucoptera*), pochodzącego z północnej Ameryki.

Rodzaj **Gil**, Kluk. (*Pyrrhula*, Briss.).

Gil właściwy, Tyz. (*Pyrrhula pyrrhula*, Linn.).

Giel szarego a czerwonego a czarnego piora, M. Pt.

Rubicilla s. Pyrrhula (Popek) Rzącz.

Loxia pyrrhula (Ziarnoiad Gil) Kluk.

Loxia Pyrrhula (Grubodziób Gil) Jundz.

Pyrrhula rubra (Gil pospolity) Jar.

Pyrrhula vulgaris (Łuszczak Gil) Kum. & Gor.

Fringilla pyrrhula (Ziarnojad Gil) Zaw.

Pyrrhula vulgaris (Gil właściwy) Tyz.

Loxia pyrrhula (Gil zwyczajny) Waga.

Pyrrhula vulgaris (Gil właściwy) Wodz.

Pyrrhula vulgaris (Gil zwyczajny, Ziarnojad gil właściwy) Pietr.
Pyrrhula vulgaris (Gil właściwy) Dzied.
Pyrrhula coccinea (Gil północny) Tacz.
Pyrrhula pyrrhula, Doman.
Pyrrhula pyrrhula pyrrhula, Doman.
Pyrrhula pyrrhula, Reich. & Hesse.

P. Domaniewski (Pam. Fiz. XXI, str. 116) w synonimii tego gatunku niewłaściwie pomieścił Taczanowskiego *Pyrrhulla rubicilla*, gdyż ten ostatni autor dla *Pyrrhula pyrrhula* podaje nazwę *Pyrrhula coccinea*, a jego *Pyrrhula rubicilla* jest to następny gatunek (*Pyrrhula europaea*).

Gil zachodni, m. (*Pyrrhula europaea*, Vieill.).

Pyrrhula rubicilla (Gil) Tacz.
Pyrrhula pyrrhula europaea, Doman.
Pyrrhula pyrrhula europaea, Reich. & Hesse.

Hartet, Domaniewski, Reichenow i Hesse uważają tę formę za podgatunek *Pyrrhula pyrrhula*, a nie za samodzielny gatunek.

Zdaje się, że Taczanowski niewłaściwie zastosował do tego gatunku nazwę Pallasa *rubicilla*, która jest synonimem *Pyrrhula pyrrhula*.

Nazwę gatunkową zachodni dałem temu gatunkowi ze względu, że jest on pospolitym na zachodzie Europy (w Anglii, Francji i t. d.).

Rodzaj **Łuszczak**, Kluk. (*Pinicola*, Vieil.).

Łuszczak klęsk, Kum. & Gor. (*Pinicola enucleator*, Linn.).

Loxia (errore) *enucleator* (Ziarnoiad Łuszczak) Linn.
Corythus enucleator (Łuszczak Grabołusk) Jar.
Pyrrhula enucleator (Łuszczak klęsk) Kum. & Gor.
Fringilla enucleator (Zięba ziarnojad) Zaw.
Pyrrhula enucleator (Gil Klęsk) Tyz.
Loxia enucleator (Dębonosek klęsk) Waga).
Pyrrhula enucleator (Gil klęsk) Dzied.
Corythus enucleator (Łuskowiec) Tacz.
Pinicola enucleator, Doman.
Pinicola enucleator enucleator, Doman.
Pinicola enucleator, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Poświerka**, Jundz. (*Emberiza*, Briss).

Poświerka potrzos, Rącz. (*Emberiza schoeniclus*, Linn.).

Wrobl trzciny szarego piora, M. Pt.
Passer arundinarius (Wróbel trzciny, Potrzos) Rącz.
Emberiza schoeniclus (Trznadel Wróbel trzciny) Kluk.

Emberiza Schoeniculus (errore) (Poświerka Sitówka) Jar.
Emberiza Schoeniclus (Poświerka sitówka, Popek) Kum. & Gor.
Emberiza schoeniclus (Poświerek trzciny) Zaw.
Emberiza Schoeniclus (Poświerka Potrzos) Tyz.
Emberiza schoeniclus (Poświerka potrzos) Waga.
Emberiza schoeniclus (Poświerka trzcinnna) Wodz.
Emberiza schoeniclus (Wróbel trzciny) Pietr.
Emberiza schoeniclus (Poświerka potrzos) Dzied.
Emberiza schoeniclus (Potrzos) Tacz.
Emberiza schoeniclus, Doman.
Emberiza schoeniclus schoeniclus, Doman.
Emberiza schoeniclus, Reich. & Hesse.

Poświerka trznadel, Rzącz. (*Emberiza citrinella*, Linn.).

Trznadel szarego a żółtego piora, M. Pt.
Passer flavescens (Trznadel) Rzącz.
Emberiza citrinella (Trznadel) Kluk.
Emberiza citrinella (Poświerka Trznadel) Jundz.
Emberiza Citrinella (Poświerka Styrnal) Jar.
Emberiza Citrinella (Poświerka trznadel) Kum. & Gor.
Emberiza citrinella (Poświerka żółtobrzuszek) Zaw.
Emberiza citrinella (Poświerka trznadel) Tyz.
Emberiza citrinella (Poświerka trznadel) Waga.
Emberiza citrinella (Poświerka trznadel) Wodz.
Emberiza citrinella (Trznadel żółtobrzuszek, Poświerka trznadel) Pietr.
Emberiza citrinella (Poświerka trznadel) Dzied.
Emberiza citrinella (Trznadel) Tacz.
Emberiza citrinella, Doman.
Emberiza citrinella citrinella, Doman.
Emberiza citrinella, Reich. & Hesse.

Poświerka ortolan, Jundz. (*Emberiza hortulana*, Linn.).

Hortulanus (Ogroniczek) Rzącz.
Emberiza hortulana (Trznadel Ogroniczek) Kluk.
Emberiza Hortulana (Poświerka Ortolan) Jundz.
Emberiza hortulana (Poświerka Ortolan) Jar.
Emberiza hortulana (Poświerka ogroniczek) Zaw.
Emberiza hortulana (Poświerka ogroniczek) Tyz.
Emberiza hortulana (Poświerka ortolan) Waga.
Emberiza hortulana (Ortolan) Tacz.
Emberiza hortulana, Doman.
Emberiza hortulana, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Potrzeszcz**, Tacz. (*Miliaria*, Brehm.).**Potrzeszcz prosowy**, Tyz. (*Miliaria miliaria*, Linn.).*Emberiza miliaris* (errore) (Trznadel Poświerka) Kluk.*Emberiza Miliaria* (Poświerka trznadel) Jar.*Emberiza miliaria* (Poświerka szara) Kum. & Gor.*Emberiza miliaria* (Poświerka siwa) Zaw.*Emberiza miliaria* (Poświerka prosowa) Tyz.*Emberiza miliaria* (Poświerka potrest) Waga.*Emberiza miliaria* (Poświerka łączna v. siwa) Wodz.*Emberiza miliaria* (Podrest, Poświerka siwa) Pietr.*Emberiza miliaria* (Poświerka potrzeszcz) Dziej.*Emberiza miliaria* (Potrzeszcz) Tacz.*Miliaria miliaria*, Doman.*Miliaria calandra calandra*, Doman.*Emberiza calandra*, Reich. & Hesse.

Waga (M. Pt., str. 138) powiada, że nazwy potrest używa się na oznaczenie *Miliaria miliaria*, chociaż sam przyznaje w dalszym ciągu, że potrest Cygańskiego stosuje się do innego ptaszka, zapewne do piegży (*Sylvia curruca*). W samej rzeczy, Cygański mówi, że potrest jest to ptaszek mały, powtórę „chowa się w lesie“, a po trzecie „robaczki leśne są jego pokarmem“. Możliwym jest wszelako, że w niektórych okolicach kraju lud używa nazwy potrest na oznaczenie potrzeszcza i na to zdaje się wskazywać nazwa podrest, użyta przez Pietruskiego, który chętnie stosował nazwy gminne.

Rodzaj **Śnieguła**, Rzącz. (*Plectrophenax*, Stejneger).**Śnieguła zimowa**, m. (*Plectrophenax nivalis*, Linn.).

Śnieguła żeleźistego a białego piora, M. Pt.

Nivalis avis (Śnieguła, Śnieżniczka) Rzącz.*Emberiza nivalis* (Trznadel Śnieguła) Kluk.*Emberiza nivalis* (Trznadel Śnieguła) Jundz.*Emberiza nivalis* (Poświerka Śnieguła) Jar.*Emberiza nivalis* (Poświerka śnieguła) Kum. & Gor.*Emberiza nivalis* (Poświerka Śnieguła) Tyz.*Emberiza nivalis* (Poświerka śnieguła) Waga.*Emberiza nivalis* (Poświerka śnieguła) Wodz.*Emberiza nivalis* (Trznadel czyli Poświerka śnieguła) Pietr.*Emberiza nivalis* (Poświerka śnieguła) Dziej.*Plectrophanes nivalis* (Śnieguła) Tacz.*Plectrophenax nivalis*, Doman.*Plectrophenax nivalis nivalis*, Doman.*Passerina nivalis*, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Szpończyk**, m. (*Calcarius*, Linn.).

Szpończyk lapoński, Kluk. (*Calcarius lapponicus*, Linn.).

- Fringilla lapponica* (Zięba Lappońska) Kluk.
Emberiza calcarata (Poświerka skowronkoszpon) Jar.
Emberiza calcarata (Poświerka skowronkoszpon) Tyz.
Plectrophanes calcaratus (Poświerka szponiasta) Tacz.
Calcarius lapponicus lapponicus, Doman.
Calcarius lapponicus, Reich. & Hesse.

Pozwoliłem sobie stworzyć dla rodzaju *Calcarius* polską nazwę Szpończyk, gdyż Jarockiego nazwa Skowronkoszpon jest trudna do wymawiania i niemiła brzmiająca.

Rodzina **SZPAKOWATE** (*Sturnidae*).

Rodzaj **Szpak**, Rzącz. (*Sturnus*, Linn.).

Szpak skorzec, Rzącz. (*Sturnus vulgaris*, Linn.).

- Szpak czarnego a iarzębatego piora, M. Pt.
 Szpak co go Skorcem zową szarego a pstrego piora, M. Pt.
Sturnus (Szpak, Skorzec) Rzącz.
Sturnus vulgaris (Szpak pospolity) Kluk.
Sturnus vulgaris (Szpak pospolity) Jundz.
Sturnus varius (Szpak pstry) Jar.
Sturnus vulgaris (Szpak pospolity) Kum. & Gor.
Sturnus vulgaris (Szpak prosty) Zaw.
Sturnus varius (Szpak skorzec) Tyz.
Sturnus vulgaris (Szpak skorzec) Waga.
Sturnus vulgaris (Szpak skorzec) Wodz.
Sturnus vulgaris (Szpak) Pietr.
Sturnus varius (Szpak skorzec) Dzed.
Sturnus varius (Szpak) Tacz.
Sturnus vulgaris, Doman.
Sturnus vulgaris vulgaris, Doman.
Sturnus vulgaris, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Pasterz**, Tyz. (*Pastor*, Temm.).

Pasterz różowy, Jar. (*Pastor roseus*, Linn.).

- Turdus roseus* (Drozd Różyczka) Kluk.
Turdus roseus (Drozd różowy) Jar.

Pam. Fیزیogr. T. XXV. — Zoologia.

Turdus roseus (Drozd różowy) Kum. & Gor.
Pastor roseus (Pasterz różowy) Tyz.
Pastor roseus (Gwarek różowy) Wodz.
Pastor roseus (Pasterz różowy) Dzied.
Pastor roseus (Pasterz) Tacz.
Pastor roseus, Doman.
Pastor roseus, Reich. & Hesse.

Rodzina SKOWRONKOWATE (*Alaudidae*).

Rodzaj **Górnicek**, Kluk. (*Otocorys*, Bp.).

Górnicek rogaty m. (*Otocorys alpestris*, Linn.).

Alauda alpestris (Skowronek Górnicek) Kluk.
Alauda alpestris (Skowronek Górnicek) Jar.
Alauda alpestris (Skowronek północny) Zaw.
Alauda alpestris (Skowronek Górnicek) Tyz.
Alauda alpestris (Dzierlatka przeciotka) Waga.
Alauda alpestris (Skowronek alpejski lub północny) Pietr.
Alauda alpestris (Skowronek górnicek) Dzied.
Otocorys alpestris (Górnicek) Tacz.
Otocorys alpestris, Doman.
Otocorys alpestris alpestris, Doman.
Eremophila alpestris flava, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Kalandra**, Kluk. (*Melanocorypha*, Boie.).

Kalandra suliszka, Waga (*Melanocorypha calandra*, Linn.).

Alauda calandra (Skowronek Kalandra) Kluk.
Alauda calandra (Skowronek Kalandra) Jar.
Alauda calandra (Skowronek kalandra) Zaw.
Alauda Calandra (Skowronek Kalandra) Tyz.
Alauda calandra (Dzierlatka suliszka) Waga.
Alauda calandra (Skowronek Kalandra) Pietr.
Melanocorypha calandra (Kalandra) Tacz.
Melanocorypha calandra calandra, Doman.
Melanocorypha calandra, Reich. & Hesse.

Kalandra białoskrzydła, Tacz. (*Melanocorypha sibirica*, Gml.).

Alauda sibirica (Skowronek białoskrzydły) Dzied.
Melanocorypha sibirica (Skowronek białoskrzydły) Tacz.

Pterocorys sibirica, Doman.

Melanocorypha sibirica, Reich. & Hesse.

Dzieduszycki (Muz. im. Dzied., str. 82) mylnie podaje Tyzenhauza za autora nazwy białoskrzydły, gdyż w dziele Tyzenhauza niema żadnej wzmianki o tym gatunku.

Kalandra czarna, Tyz. (*Melanocorypha yeltonensis*, Forst.).

Alauda tartarica (Skowronek Tatar) Kluk.

Alauda tatarica (Skowronek czarny) Tyz.

Alauda tatarica (Skowronek czarny) Dzied.

Melanocorypha tatarica (Skowronek czarny) Tacz.

Saxilauda yeltonensis, Doman.

Melanocorypha yeltoniensis, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Skowronek**, Rzącz. (*Alauda*, Linn.).

Skowronek rolny, Tyz. (*Alauda arvensis*, Linn.).

Skowronek szarego piora, M. Pt.

Alauda (Skowronek) Rzącz.

Alauda arvensis (Skowronek Rolnik) Kluk.

Alauda arvensis (Skowronek pospolity) Jundz.

Alauda arvensis (Skowronek pospolity) Jar.

Alauda arvensis (Skowronek pospolity) Kum. & Gor.

Alauda arvensis (Skowronek rolnik) Zaw.

Alauda arvensis (Skowronek rolny) Tyz.

Alauda arvensis (Dzierlatka skowronek) Waga.

Alauda arvensis (Skowronek rolny) Wodz.

Alauda arvensis (Skowronek rolny) Pietr.

Alauda arvensis (Skowronek rolny) Dzied.

Alauda arvensis (Skowronek) Tacz.

Alauda arvensis, Doman.

Alauda arvensis arvensis, Doman.

Alauda arvensis, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Skowrończyk**, m. (*Calandrella*, Kaup).

Skowrończyk krótkopalcowy, Tyz. (*Calandrella brachydactyla*, Leisl.).

Alauda brachydactyla (Skowronek krótkopalcowy) Tyz.

Calandrella brachydactyla (Skowronek krótkopalcowy) Tacz.

Calandrella brachydactyla, Doman.

Calandrella brachydactyla, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Dzierlatka**, Rzącz. (*Galerita*, Boie).**Dzierlatka śmieciucha**, Kluk. (*Galerita cristata*, Linn.).

Dzierlatka szarego piora, M. Pt.

Alauda cristata (Dzierlatka) Rzącz.

Alauda cristata (Skowronek Dzierlatka) Kluk.

Alauda trivialis (Skowronek Śmieciucha) Kluk.

Alauda cristata (Skowronek Dzierlatka) Jundz.

Alauda cristata (Skowronek Dzierlatka) Jar.

Alauda cristata (Skowronek Dzierlatka, Śmieciucha, Pośmieciucha) Kum. & Gor.

Alauda cristata (Skowronek śmieciucha) Zaw.

Alauda cristata (Skowronek Dzierlatka) Tyz.

Alauda cristata (Dzierlatka śmieciuch) Waga.

Alauda cristata (Skowronek dzierlatka) Wodz.

Alauda cristata (Skowronek pośmiecieszka, Dzierlatka) Pietr.

Alauda cristata (Skowronek dzierlatka) Dzed.

Galerita cristata (Dzierlatka) Tacz.

Galerida cristata, Doman.

Galerida cristata cristata, Doman.

Galerida cristata, Reich. & Hesse.

Kluk (Zwierz. dom. i dzik. H. N., str. 36) w spisie gatunków rodzaju Skowronek podaje *Alauda trivialis* (Skowronek Śmieciucha) i *Alauda cristata* (Skowronek Dzierlatka). Niema wątpliwości, że nazwa *Alauda trivialis* stosuje się tutaj do Świergotka drzewnego (*Anthus trivialis*), którego linneuszowska nazwa jest *Alauda trivialis*. Tymczasem Kluk (tamże, str. 240) pod nazwą Skowronek Śmieciucha (*Alauda trivialis*) daje najniewątплиwszy opis dzierlatki. Z tego względu jego uważać należy za autora gatunkowej nazwy śmieciucha.

Rodzaj **Lerka**, Rzącz. (*Lullula*, Kaup.).**Lerka borowa**, Rzącz. (*Lullula arborea*, Linn.).

Ledwuchna szarego a czerwonego piora. Lerka, Borowy skowronek, M. Pt.

Alauda Pineti (Lerka, Ledwuchna, Skowronek borowy) Rzącz.

Alauda arborea (Skowronek Drzewiec) Kluk.

Alauda nemorosa (Skowronek Leśniaczek) Jar.

Alauda arborea (Skowronek leśny) Kum. & Gor.

Alauda arborea (Skowronek drzewiec) Zaw.

Alauda arborea et nemorosa (Skowronek borowy) Tyz.

Alauda arborea (Dzierlatka ledwuchna) Waga.

Alauda arborea (Skowronek firle) Wodz.

Alauda arborea (Skowronek firlej, Skowronek leśny) Pietr.

Alauda arborea (Skowronek borowy) Dzied.

Alauda nemorosa (Lerka) Tacz.

Lullula arborea, Doman.

Lullula arborea, Reich. & Hesse.

Dzieduszycki i Taczanowski mylnie podają w synonimii tego gatunku nazwę Wodzickiego firlej, gdyż autor ten w obu swych pracach najwyraźniej pisze firle, a tylko Pietruski używa firlej.

Rodzaj **Pełzacz**, Jundz. (*Certhia*, Linn.).

Pełzacz zaskórnik, Tyz. (*Certhia familiaris*, Linn.).

Zaskórnik popielastego, szarego a czerwonego piora, M. Pt
Scandulaca arborum (bez nazwy pol.) Rącz.

Certhia familiaris (Kowalik drzewny) Kluk.

Certhia familiaris (Pełzacz drzewny) Jundz.

Certhia familiaris (Pełzacz drzewny) Jar.

Certhia familiaris (Pełzacz drzewny) Kum. & Gor.

Certhia familiaris (Pełzacz zaskórnik) Tyz.

Certhia familiaris (Kowalik zaskórnik) Waga.

Certhia familiaris (Pełzacz zaskórnik) Wodz.

Certhia familiaris (Pełzacz zaskórnik) Dzied.

Certhia familiaris (Pełzacz) Tacz.

Certhia familiaris, Doman.

Certhia familiaris, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Pomurnik**, Jar. (*Tichodroma*, Illiger).

Pomurnik mentel, Dzied. (*Tichodroma muraria*, Linn.).

Picus murarius (Dzięcioł murowy) Rącz.

Certhia muraria (Kowalik murowy) Kluk.

Certhia muraria (Pełzacz murowy) Jundz.

Tichodroma erythroptera (Pomórnik (*sic*) różowoskrzydły) Jar.

Certhia muraria (Pełzacz pomórnik — *sic!*) Kum. & Gor.

Tichodroma phoenicoptera (Pomórnik (*sic*) murowy) Zaw.

Tichodroma phoenicoptera (Pomórnik (*sic*) czerwonoskrzydły) Tyz.

Tichodroma phoenicoptera (Pomurnik mentel) Dzied.

Tichodroma muraria (Pomurnik) Tacz.

Tichodroma muraria, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Kowalik**, Jundz. (*Sitta*, Linn.).

Kowalik bargieł, Tyz. (*Sitta caesia*, Mey. & Wolf).

Picus subcaeruleus (Dzięcioł modrawy) Rącz.

Sitta europaea (Sikorożoń europejski) Kluk.

- Sitta europaea* (Kowalik pospolity) Jundz.
Sitta caesia (Kowalik europejski) Jar.
Sitta europaea (Kowalik pospolity) Kum. & Gor.
Sitta europaea (Kowalik pospolity) Zaw.
Sitta europaea (Bargieł kowalik) Tyz.
Sitta europaea (Bargieł zwyczajny) Waga.
Sitta europaea (Bargieł kowalik) Wodz.
Sitta europaea (Bargieł kowalik) Dzied.
Sitta caesia (Kowalik) Tacz.
Sitta homeyeri (partim), Doman.
Sitta caesia, Reich. & Hesse.

Rodzina DUDKOWATE (*Upupidae*).

Rodzaj **Dudek**, Rącz. (*Upupa*, Linn.).

Dudek pospolity, Kluk. (*Upupa epops*, Linn.).

- Dudek szarego a gliniastego y czerwonego piora, M. Pt.
Upupa (Dudek, u Kaszubów Hupka) Rącz.
Upupa epops (Dudek pospolity) Kluk.
Upupa Epops (Dudek pospolity) Jundz.
Upupa Epops (Dudek pospolity) Jar.
Upupa Epops (Dudek pospolity) Kum. & Gor.
Upupa epops (Dudek czubaty) Zaw.
Upupa Epops (Dudek właściwy) Tyz.
Upupa epops (Dudek zwyczajny) Waga.
Upupa epops (Dudek właściwy) Wodz.
Upupa epops (Dudek właściwy) Dzied.
Upupa epops (Dudek) Tacz.
Upupa epops, Doman.
Upupa epops, Reich. & Hesse.

Rodzina JERZYKOWATE (*Cypselidae*).

Rodzaj **Jerzyk**, Rącz. (*Micropus*, Mey. & Wolff).

Jerzyk murowy, Jar. (*Micropus apus*, Linn.).

- Apus*, *Hirundo Templorum* (Jerzyk) Rącz.
Hirundo apus (Jaskółka Grzechółka) Kluk.
Hirundo Apus (Jaskółka Grzechółka) Jundz.
Cypselus Apus (Jerzyk murowy) Jar.
Hirundo Apus (Jerzyk Grzechółka) Kum. & Gor.
Cypselus apus (Jerzyk — sic!) Zaw.
Cypselus murarius (Jerzyk murowy) Tyz.

Hirundo apus (Jerzyk zwyczajny) Waga.
Cypselus apus (Jerzyk murowy) Wodz.
Cypselus apus (Jerzyk murowy) Pietr.
Cypselus murarius (Jerzyk murowy) Dzed.
Cypselus murarius (Jerzyk) Tacz.
Cypselus apus, Doman.
Cypselus apus, Reich. & Hesse.

Rodzina KOZODOJOWATE (*Caprimulgidae*).

Rodzaj **Kozodój**, Rzącz. (*Caprimulgus*, Linn.).

Kozodój lelek, Jundz. (*Caprimulgus europaeus*, Linn.).

Lelek moręgowatego piora, M. Pt.
Caprimulgus (Kozodoy) Rzącz.
Hirundo caprimulgus europaeus (Jaskółka Ślepowron) Kluk.
Caprimulgus europaeus (Lelek pospolity) Jundz.
Caprimulgus europaeus (Kozodoy pospolity) Jar.
Caprimulgus europaeus (Lelek pospolity) Kum. & Gor.
Caprimulgus europaeus (Kozodój) Zaw.
Caprimulgus europaeus (Kozodój Lelek) Tyz.
Caprimulgus europaeus (Kozodój lelek) Waga.
Caprimulgus europaeus (Kozodój lelek) Wodz.
Caprimulgus europaeus (Kozodój lelek) Dzed.
Caprimulgus europaeus (Lelek) Tacz.
Caprimulgus europaeus, Doman.
Caprimulgus europaeus, Reich. & Hesse.

Rodzina KRASKOWATE (*Coraciidae*).

Rodzaj **Kraska**, Rzącz. (*Coracias*, Linn.).

Kraska gwarliwa, Tyz. (*Coracias garrulus*, Linn.).

Kraska szarego a błękitnego piora, M. Pt.
Cornix caerulea (Kraska) Rzącz.
Pica argentoratensis (Soyka Kraska) Kluk.
Coracias garrula (Kraska pospolita) Jundz.
Coracias garrula (Kraska pospolita) Jar.
Coracias Garrula (Kraska pospolita) Kum. & Gor.
Coracias garrulus (Kraska) Zaw.
Coracias garrula (Kraska gwarliwa) Tyz.
Coracias garrula (Kraska gwarliwa) Wodz.

Coracias garrula (K r a s k a g w a r l i w a) Dzied.
Coracias garrula (K r a s k a) Tacz.
Coracias garrulus, Doman.
Coracias garrulus, Reich. & Hesse.

Rodzina ŻOŁNOWATE (*Meropidae*).

Rodzaj **Żoła**, Rzącz. (*Merops*, Linn.).

Rzeczyński (Auctuar., p. 393—394) podaje opis dwu Żoła: Ż. żółtawej (*Merops flavescens*) i Ż. szarej (*Merops rufus*), żaden jednak z tych opisów nie może się stosować do Żoły szczurka. Nie mniej jednak przy drugim ze wspomnianych gatunków (*M. rufus*) dodaje „etiam Apiastri vocatur a Servio.“. W dalszym ciągu podaje opis Żoły z Gesnera: „lingua ejus longa et gracilis est, rostrum nigrum, oblongum et falcis instar inflexum, quasi triangulum, cauda prorsus caerulea, ultra alas inflexa, crura brevia, pars sub rostro et pectore pulchre flava, avis ut plurimum volans.“ Opis więc ten z wyjątkiem języka może doskonale stosować się do Żoły szczurka. Niezrozumiałem jest przeto dla mnie, dlaczego Rzeczyński (loc. c., IX, par. CIX, p. 430) pod tytułem: „Aves quorum nomina polonica tantum audiuntur, Latina vocabula qualia ab Ornithologis accepere, est mihi incognitum“ — podaje opis ptaka pod nazwą Szczurek, który niewątpliwie stosuje się do Żoły, w czym utwierdza mnie jeszcze ta okoliczność, że Ukraińcy nadają temu ptakowi nazwy: szczur, szczurka, szczurek. Przypuszczać tylko można wraz z Tyzenhauzem, że Rzeczyński nigdy Żoły w rękę nie miał, a brał tylko jej opisy od innych autorów.

Uwagi powyższe zrobiłem dlatego, że u nas dość powszechnie stosuje się nazwę żoła do trzech gatunków naszych wielkich dzięciołów (czarnego i dwu zielonych), a błąd ten popełnił też i Cygański w swem „Myśliwstwie Ptaszem“, w czym skorygował go Waga w wydaniu z r. 1842. Skoro zaś nazwy Żoła używali dla rodzaju *Merops* wszyscy nasi autorowie, począwszy od Rzeczyńskiego (z wyjątkiem tylko Kluka i Zawadzkiego), przeto przyjąć ją możemy za nazwę rodzajową.

Żoła szczurek, Rzącz. (*Merops apiaster*, Linn.).

Merops (Żoła) Rzącz.

Szczurek, Rzącz.

Merops apiaster (Pszczółojad) Kluk.

Merops apiaster (Żoła pospolita) Jundz.

Merops Apiaster (Żoła pospolita) Jar.

Merops Apiaster (Żoła właściwa) Kum. & Gor.

Merops apiaster (Żoła pszczółojad) Zaw.

Merops Apiaster (Żoła właściwa) Tyz.

Merops apiaster (Żoła zwyczajna) Waga.

Merops apiaster (Żoła właściwa) Dzied.

Merops apiaster (Żoła) Tacz.

Merops apiaster, Reich. & Hesse.

Rodzina ZIMORODKOWATE (*Alcedinidae*).Rodzaj **Rybojad**, m. (*Ceryle*, Boie).**Rybojad srokaty**, Tyz. (*Ceryle rudis*, Linn.).*Alcedo rudis* (Zimorodek pstrokaty) Kluk.*Alcedo rudis* (Zimorodek srokaty) Tyz.*Ceryle rudis* ¹⁾ (Zimorodek srokaty) Tacz.Rodzaj **Zimorodek**, Rzącz. (*Alcedo*, Linn.).**Zimorodek europejski**, Kluk. (*Alcedo isplda*, Linn.).*Isplda seu Alcyon fluviatilis, Alcyon rtparta, Alcedo, Plombina, Avis S. Martiae vulgo Regis piscator* (Zimorodek rzeczny) Rzącz.*Alcedo hisplda* (errore) (Zimorodek europejski) Kluk.*Alcedo Isplda* (Zimorodek pospolity) Jundz.*Alcedo Isplda* (Zimorodek pospolity) Jar.*Alcedo Isplda* (Zimorodek zwyczajny) Kum. & Gor.*Alcedo isplda* (Zimorodek błękitny) Zaw.*Alcedo Isplda* (Zimorodek europejski) Tyz.*Alcedo isplda* (Zimorodek zwyczajny) Waga.*Alcedo isplda* (Zimorodek europejski) Wodz.*Alcedo isplda* (Zimorodek europejski) Dzied.*Alcedo isplda* (Zimorodek) Tacz.*Alcedo isplda*, Doman.*Alcedo isplda*, Reich & Hesse.Rodzina DZIĘCIOŁOWATE (*Picidae*).Rodzaj **Mrówczarz**, m. (*Gecinus* Boie).**Mrówczarz zielony**, Rzącz. (*Gecinus viridis* Linn.).*Picus viridis seu Picus Martius* (Dzięcioł zielony) Rzącz.*Picus viridis* (Zielona Żoźna) Kluk.*Picus viridis* (Dzięcioł zielony) Jundz.*Picus viridis* (Dzięcioł zielony) Jar.

¹⁾ W „Ptakach krajowych“ Taczanowskiego (t. I, str. 173) przez pomyłkę wydrukowano *Cyryle*.

Picus viridis (Dzięcioł zielony) Kum. & Gor.
Picus viridis (Żoła zielona) Zaw.
Picus viridis (Dzięcioł zielony) Tyz.
Picus viridis (Dzięcioł zielony) Waga.
Picus viridis (Dzięcioł zielony) Wodz.
Picus viridis (Dzięcioł zielony) Dziej.
Gecinus viridis (Dzięcioł zielony) Tacz.
Gecinus viridis, Doman.
Picus viridis, Reich & Hesse.

Mrówczarz zielonosiwy, Jar. (*Gecinus canus*, Gmel.).

Picus viridicanus (Dzięcioł zielono-siwy) Jar.
Picus canus (Żoła zielonosiwa) Zaw.
Picus canus (Dzięcioł zielono-siwy) Tyz.
Picus canus (Dzięcioł pszczołojad) Wodz.
Picus canus (Dzięcioł zielono-siwy) Dziej.
Gecinus canus (Dzięcioł zielonosiwy) Tacz.
Gecinus canus, Doman.
Picus canus viridicanus, Reich. & Hesse.

Rodzaj Dzięcioł, Rzącz. (*Dendrocopus*, Koch.).

Polska nazwa Dzięcioł odpowiada łacińskiej *Picus*. Tymczasem według angielskich uczonych z naszych dzięciołów tylko jeden Dzięcioł czarny został zaliczony do rodzaju *Picus*, gdy wszystkie gatunki najpospolitsze, jak Dzięcioł pstry, Dzięcioł mały i Dzięcioł biało-grzbiety wliczone zostały do rodzaju *Dendrocopus*, dla którego należałoby stworzyć polską nazwę. Aby nie pozabawiać naszych najbardziej znanych gatunków ich nazwy rodzajowej powszechnie używanej, wolałem polską nazwę Dzięcioł zastosować do rodzaju *Dendrocopus*, a dla rodzaju *Picus* stworzyć nazwę Turkot.

Dzięcioł pstry, Rzącz. (*Dendrocopus major*, Linn.).

Dzięcioł wielki czarnego a białego piora, M. Pt.
Picus varius major (Dzięcioł pstry większy) Rzącz.
Picus major (Dzięcioł większy) Kluk.
Picus major (Dzięcioł większy) Jundz.
Picus major (Dzięcioł większy) Jar.
Picus major (Dzięcioł pstry) Kum. & Gor.
Picus major (Żoła dzięcioł wielki) Zaw.
Picus major (Dzięcioł pstry większy) Tyz.
Picus maior (Dzięcioł większy) Waga.
Picus major (Dzięcioł pstry większy) Wodz.
Picus major (Dzięcioł pstry większy) Dziej.
Picus major (Dzięcioł) Tacz.
Dendrocopus major, Doman.
Dendrocopus major pinetorum, Reich. & Hesse.

Widzimy z powyższej synonimii, że najbardziej utartą nazwą gatunkową jest nazwa pstry większy, nie utrzymałem jej wszelako, aby nie wprowadzać nazwy potrójnej.

Dzięcioł mały, Kluk. (*Dendrocopus minor*, Linn.).

Dzięcioł Świerczyk czarnego a czerwonego a białego piora, M. Pt.

Picus varius minor (Dzięcioł pstry mniejszy) Rząd.

Picus minor (Dzięcioł mały) Kluk.

Picus minor (Dzięcioł mały) Jar.

Picus minor (Dzięcioł mały) Kum. & Gor.

Picus minor (Dzięcioł pstry mały) Tyz.

Picus minor (Dzięcioł świerczyk) Waga.

Picus minor (Dzięcioł pstry mały) Dziedz.

Picus minor (Dzięciołek) Tacz.

Dendrocopus minor, Doman.

Dendrocopus minor, Reich. & Hesse.

Dzięcioł biało-grzbietny, Jar. (*Dendrocopus leuconotus*, Bechst.).

Picus leuconotus (Dzięcioł biało-grzbietny) Jar.

Picus leuconotus (Dzięcioł biało-grzbietny) Tyz.

Picus leuconotus (Dzięcioł biało-grzbietny) Wodz.

Picus leuconotus (Dzięcioł biało-grzbietny) Dziedz.

Picus leuconotus (Dzięcioł biało-grzbietny) Tacz.

Dendrocopus leuconotus, Doman.

Dendrocopus leucotos, (errore), Reich. & Hesse.

Dzieduszycki mylnie podał Taczanowskiego za autora gatunkowej nazwy biało-grzbietny, gdyż pierwszy użył jej Jarocki, jak to widać z powyższej synonimii.

Rodzaj **Dzięciolak**, m. (*Picoides*, Lacép.).

Dzięciolak trójpalczasty, Jar. (*Picoides tridactylus*, Linn.).

- *Picus tridactylus* (Dzięcioł trójpalczasty) Jar.
- Picus tridactylus* (Dzięcioł trzypalcowy) Kum. & Gor.
- Picus tridactylus* (Dzięcioł trójpalczasty) Tyz.
- Picus tridactylus* (Dzięcioł trójpalczasty) Wodz.
- Picus tridactylus* (Dzięcioł trójpalczasty) Dziedz.
- Apternus tridactylus* (Dzięcioł trójpalczasty) Tacz.
- Picoides tridactylus*, Reich. & Hasse.

Rodzaj **Cieśla**, Rząd. (*Dendrocoptes*, Cab. & Heine).

Właściwie możnaby nazwać ten rodzaj Drwalem (δενδρεον = drzewo, κοπτω = rąbię), użyłem jednak starodawnej nazwy Cieśla, gdyż Rządzyński (Hist. nat.

p. 293) mówi: „Multiplices pici apud nos dantur, omnes cieśle, hoc est fabri lignarii appellati, ob arborum verberatione“.

Cieśla średni, Jundz. (*Dendrocoptes medius*, Linn.).

- Picus medius* (Dzięcioł biały) Kluk.
Picus medius (Dzięcioł średni) Jundz.
Picus medius (Dzięcioł średni) Jar.
Picus medius (Dzięcioł średni) Kum. & Gor.
Picus medius (Dzięcioł mniejszy — *sic!*) Zaw.
Picus medius (Dzięcioł pstry średni) Tyz.
Picus medius (Dzięcioł pstry średni) Wodz.
Picus medius (Dzięcioł pstry średni) Dzied.
Picus medius (Dzięcioł średni) Tacz.
Dendrocopus medius, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Turkot**, m. (*Picus*, Linn.).

Turkot czarny, Kluk. (*Picus martius*, Linn.).

- Żołna czarnego piora, M. Pt.
Picus maximus (Dzięcioł największy) Rącz.
Picus martius (errore) (Żołna czarna pospolita) Rącz.
Picus martius (Dzięcioł czarny) Jundz.
Picus Martius (Dzięcioł czarny) Kum. & Gor.
Picus martius (Żołna czarna) Zaw.
Picus martius (Dzięcioł czarny) Tyz.
Picus martius (Dzięcioł czarny) Waga.
Picus martius (Dzięcioł czarny) Wodz.
Picus martius (Dzięcioł czarny) Dzied.
Dryocopus martius (Dzięcioł czarny) Tacz.
Picus martius, Doman.
Dryocopus martius, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Krętogłów**, Rącz. (*Iynx*, Linn.).

Krętogłów pospolity, Jundz (*Iynx torquilla*, Linn.).

- Torquilla* (Krętogłów) Rącz.
Picus torquilla (Żołna krętogłów) Kluk.
Junx Torquilla (Krętogłów pospolity) Jundz.
Yunx Torquilla (Krętogłów pospolity) Jar.
Yunx Torquilla (Krętogłów zwyczajny) Kum. & Gor.
Iynx torquilla (Krętogłów długojęzyk) Zaw.
Yunx Torquilla (Krętogłów szaropstry) Tyz.
Yunx torquilla (Wągłów krętogłów) Waga.
Yunx torquilla (Krętogłów europejski) Wodz.
Junx torquilla (Krętogłów szary pstry) Dzied.

Junx torquilla (Krętogłów) Tacz.
Iynx torquilla, Doman.
Iynx torquilla, Reich. & Hesse.

Rodzina KUKUŁKOWATE (*Cuculidae*).

Rodzaj **Kukułka**, (*Cuculus*, Linn.).

Kukułka pospolita, Kluk. (*Cuculus canorus*, Linn.).

Gzegzołka szarego a rabego piora, M. Pt.
Cuculus (Kukułka, kukawka, gzegzołka) Rzącz.
Cuculus canorus (Kukułka pospolita) Kluk.
Cuculus canorus (Kukułka pospolita) Jundz.
Cuculus canorus (Kukułka pospolita) Jar.
Cuculus canorus (Kukułka pospolita) Kum. & Gor.
Cuculus canorus (Kukułka właściwa) Tyz.
Cuculus canorus (Kukułka gzegzołka) Waga.
Cuculus canorus (Kukułka właściwa) Wodz.
Cuculus canorus (Kukułka zazula) Diedz.
Cuculus canorus (Kukułka) Tacz.
Cuculus canorus, Doman.
Cuculus canorus, Reich. & Hesse.

Rodzina GOŁĘBIOWATE (*Columbidae*).

Rodzaj **Gołąb**, Rzącz. (*Columba*, Linn.).

Gołąb siniak, Jundz. (*Columba oenas*, Linn.).

Gołąb mały siwego piora, M. Pt.
Columba agrestis s. *saxatilis* (Gołąb dziki, siny) Rzącz.
Palumbus minor (Grzywacz mniejszy) Rzącz.
(Bez naz. łac.) (Hukacz) Kluk.
Columba Oenas (Gołąb Siniak) Jundz.
Columba Oenas (Gołąb Siniak) Jar.
Columba Oenas (Gołąb siniak) Kum. & Gor.
Columba Oenas (Gołąb hurkot) Zaw.
Columba Oenas (Gołąb siniak) Tyz.
Columba oenas (Gołąb siniak) Waga.
Columba oenas (Gołąb siniak) Wodz.
Columba oenas (Gołąb siniak) Diedz.
Columba oenas (Siniak) Tacz.
Columba oenas (Siniak) Sztolcm.
Columba oenas, Doman.
Columba oenas, Reich. & Hesse.

Rzączyński (Hist. nat. p. 276) podaje nazwę *saxatilis*, która stosuje się do zachodnio-europejskiego gołębia (*Columba livia*). Jeżeli podałem tę nazwę i za nią idącą nazwę polską (Gołąb dziki, śiny) to tylko dlatego, że Rzączyński umieścił w synonimii nazwę *Vinago*, którą Brisson używał dla siniaka. Rzecz dziwna, że Kluk nie podaje powszechnie znanej w jego czasach nazwy linneuszowskiej *oenas*, a tylko na str. 294 swego dzieła, mówiąc o grzywaczu, wspomina, że istnieje u nas inny gatunek — mniejszy — grzywacza, zwanego przez prosty lud hukaczem.

Gołąb grzywacz, Rącz. (*Columba palumbus*, Linn.).

Gołąb Grzywacz śiwego piora, M. Pt.
Palumbus major s. torquatus (Grzywacz) Rącz.
Columba palumbus (Gołąb Grzywacz) Kluk.
Columba Palumbus (Gołąb Grzywacz) Jundz.
Columba Palumbus (Gołąb Grzywacz) Jar.
Columba Palumbus (Gołąb Grzywacz) Kum. & Gor.
Columba palumbus (Gołąb grzywacz) Zaw.
Columba Palumbus (Gołąb Grzywacz) Tyz.
Columba palumbus (Gołąb grzywacz) Waga.
Columba palumbus (Gołąb grzywacz) Wodz.
Columba palumbus (Gołąb grzywacz) Dzied.
Columba palumbus (Grzywacz) Tacz.
Columba palumbus (Grzywacz) Sztolcm.
Columba palumbus, Doman.
Columba palumbus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Turkawka**, Rącz. (*Turtur*, Selby).

Turkawka właściwa, m. (*Turtur turtur*, Linn.).

Columba livia s. Palumbus minor (Turkawka) Rącz.
Columba turtur (Gołąb Turkawka) Kluk.
Columba Turtur (Gołąb Turkawka) Jundz.
Columba Turtur (Gołąb Turkawka) Jar.
Columba Turtur (Gołąb Turkawka) Kum. & Gor.
Columba turtur (Turkawka) Zaw.
Columba Turtur (Gołąb Turkawka) Tyz.
Columba turiur (Gołąb turkawka) Waga.
Columba turtur (Gołąb turkawka) Wodz.
Columba turtur (Gołąb turkawka) Dzied.
Turtur aurita (Turkawka) Tacz.
Turtur turtur (Turkawka) Sztolcm.
Turtur turtur, Doman.
Turtur turtur, Reich. & Hesse.

Wszyscy autorowie, poczynając od Jarockiego, podają Kluka jako autora nazwy Turkawka. Jakkolwiek Rzączyński pobałamucił z nazwami łacińskimi i dla Turkawki (którą nazywa Trukawką), podał łacińską nazwę *Columba livia* s. *Palumbus minor*, to jednak niema wątpliwości, że miał on na myśli naszą Turkawkę, a nie gołębia skalnego (*Columba livia*) i dlatego jego uważać należy za autora nazwy Turkawka. Zwracam uwagę, że autor ten w drugim swem dziele (Auctuar. p. 401) nazwę łacińską *Palumbus minor* zastosował niewątpliwie do sinia-ka, którego nazywa Grzywacz mniejszy („collum pronum et ad latera ex subviridi purpurascit“).

Rodzina STEPÓWKOWATE (*Pteroclididae*).

Rodzaj **Pustynn timer**, Tyz. (*Syrrhapt es*, Illiger).

Pustynn timer Pallas a, Tyz. (*Syrrhapt es paradoxus*, Pall.).

- Tetrao paradoxa*, (Kura m ięsz ana) Kluk.
Syrrhapt es Pallasii (Pustynn timer Pallas a) Tyz.
Syrrhapt es Pallasii (Pustynn timer Pallas a) Dzied.
Syrrhapt es paradoxus (Pustynn timer) Tacz.
Syrrhapt es paradoxus, Reich. & Hesse.

Rodzina GŁUSZCOWATE (*Tetraonidae*).

Rodzaj **Pardwa**, Kluk. (*Lagopus*, Briss.).

Pardwa właściwa, Tyz. (*Lagopus lagopus*, Linn.).

- Perdix alba* (Kuropatwa śnieżniczka) Rącz.
Tetrao lagopus (Kura pardwa) Kluk.
Tetrao Lagopus (Głuszec Pardwa) Jundz.
Tetrao Lagopus (Głuszec Pardwa) Jar.
Tetrao Saliceti (Głuszec Pardwa pospolita) Kum. & Gor.
Tetrao Saliceti (Głuszec Pardwa właściwa) Tyz.
Tetrao saliceti (Pardwa litewska) Waga.
Tetrao saliceti (Głuszec pardwa właściwa) Dzied.
Lagopus albus (Pardwa) Tacz.
Lagopus lagopus (Pardwa) Sztolcm.
Lagopus lagopus, Reich. & Hesse.

Za autora nazwy rodzajowej Pardwa uważać należy Kluka, gdyż Cygański i Rzączyński używali jej na oznaczenie strepeta (*Tetrax tetrax*).

Rodzaj **Cietrzew**, Rzącz. (*Lyrurus*, Swains.).**Cietrzew lirowaty**, m. (*Lyrurus tetrrix*), Linn.).

Cietrzew Głuszcak czarnego a białego a szarego pióra, M. Pt.

Tetrao minor (Cietrzew) Rzącz.

Tetrao tetrrix (Kura Cietrzew) Kluk.

Tetrao Tetrrix (Głuszcak Cietrzew) Jundz.

Tetrao Tetrrix (Głuszcak Cietrzew) Jar.

Tetrao Tetrrix (Głuszcak Cietrzew) Kum. & Gor.

Tetrao tetrrix (Kniejotek cietrzew) Zaw.

Tetrao Tetrrix (Głuszcak Cietrzew) Tyz.

Tetrao tetrrix (Głuszcak Cietrzew) Waga.

Tetrao tetrrix (Kniejotek Cietrzew) Wodz.

Tetrao tetrrix (Głuszcak cietrzew) Dzed.

Tetrao tetrrix (Cietrzew) Tacz.

Lyrurus tetrrix (Cietrzew) Sztolc.

Lyrurus tetrrix, Doman.

Lyrurus tetrrix, Reich. & Hesse.

Waga w swych komentarzach dziwi się, dlaczego Cygański zastosował do cietrzewia nazwę Cietrzew Głuszcak. I w samej rzeczy trudno przypuścić, aby temu autorowi nieznanym był głuszcak właściwy. A jednak nie ulega wątpliwości, że Cygański miał tu na myśli cietrzewia; świadczy o tem zaraz pierwszy ustęp w opisie łowów na tego ptaka: „Naprzód gdy obaczysz gdzie w pole wychodzą...”, jak również sposób polowania z „cieniami“ czyli z kukłami, który się jedynie na cietrzewie praktykuje.

Rodzaj **Głuszcak**, Rzącz. (*Tetrao*, Linn.).**Głuszcak pospolity**, Jundz. (*Tetrao urogallus*, Linn.).

Urogallus major (Głuszcak) Rzącz.

Tetrao urogallus (Kura głuszcak) Kluk.

Tetrao Urogallus (Głuszcak pospolity) Jundz.

Tetrao Urogallus (Głuszcak właściwy) Jar.

Tetrao Urogallus (Głuszcak pospolity) Kum. & Gor.

Tetrao urogallus (Kniejotek Głuszcak) Zaw.

Tetrao Urogallus (Głuszcak właściwy) Tyz.

Tetrao urogallus (Głuszcak właściwy) Waga.

Tetrao urogallus (Kniejotek głuszcak) Wodz.

Tetrao urogallus (Głuszcak właściwy) Dzed.

Tetrao urogallus (Głuszcak) Tacz.

Tetrao urogallus (Głuszcak) Sztolc.

Tetrao urogallus, Doman.

Tetrao urogallus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Jarząbek**, Rzącz. (*Tetrastes*, Keys. & Blas.).

Jarząbek właściwy, m. (*Tetrastes bonasia*, Linn.).

Jarząbek szarego a białego piora, M. Pt.
Attagen s. Gallina Corylorum, Bonosa (errore) (Jarząbek) Rzącz.
Tetrao bonasia (Kura Jarząbek) Kluk.
Tetrao Bonasia (Głuszec Jarząbek) Jundz.
Tetrao Bonasia (Głuszec Jarząbek) Jar.
Tetrao Bonasia (Głuszec Jarząbek) Kum. & Gor.
Tetrao bonasia (Kniejotek jarząbek) Zaw.
Tetrao Bonasia (Głuszec Jarząbek) Tyz.
Tetrao bonasia (Głuszec jarząbek) Waga.
Tetrao bonasia (Kniejotek jarząbek) Wodz.
Tetrao bonasia (Głuszec jarząbek) Dzied.
Bonasia betulina (Jarząbek) Tacz.
Tetrastes bonasia (Jarząbek) Sztolcm.
Tetrastes bonasia, Doman.
Bonasa bonasia, Reich. & Hesse.

Rodzina **BAŻANTOWATE** (*Phasianidae*).

Rodzaj **Kuropatwa**, Rzącz. (*Perdix*, Briss.).

Kuropatwa właściwa, Jar. (*Perdix perdix*, Linn.).

Kuropatwa wielka szarego a szarego piora, M. Pt.
Kuropatwa Kamionka szarego a szarego piora, M. Pt.
Perdix cinerea s. campestris (Kuropatwa) Rzącz.
Tetrao perdix (Kuropatwa pospolita) Kluk.
Tetrao Perdix (Głuszec Kuropatwa pospolita) Jundz.
Perdix cinerea (Kuropatwa właściwa) Jar.
Tetrao Perdix (Głuszec Kuropatwa pospolita) Kum. & Gor.
Perdix cinerea (Kuropatwa pospolita) Zaw.
Perdix cinerea (Kuropatwa właściwa) Tyz.
Perdix cinerea (Kuropatwa zwyczajna) Waga.
Perdix cinerea (Kuropatwa szara lub pospolita) Wodz.
Perdix cinerea (Kuropatwa właściwa) Dzied.
Perdix cinerea (Kuropatwa) Tacz.
Perdix perdix (Kuropatwa właściwa lub szara) Sztolcm.
Perdix perdix, Doman.
Perdix perdix, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Przepiórka**, Rzącz. (*Coturnix*, Moehring).**Przepiórka właściwa**, Tyz. (*Coturnix coturnix*, Linn.).

- Przepiórka szarego piora, M. Pt.
Coturnix s. Quiscula Quisquila (Przepiórka) Rzącz.
Tetrao coturnix (Przepiórka pospolita) Kluk.
Tetrao Coturnix (Głuszczyk Przepiórka) Jundz.
Perdix Coturnix (Kuropatwa Przepiórka) Jar.
Tetrao Coturnix (Głuszczyk Przepiórka) Kum. & Gor.
Perdix coturnix (Kuropatwa przepiórka) Zaw.
Perdix Coturnix (Kuropatwa Przepiórka właściwa) Tyz.
Tetrao coturnix (Przepiórka zwyczajna) Waga.
Perdix coturnix (Kuropatwa przepiórka) Wodz.
Perdix coturnix (Kuropatwa przepiórka) Dzied.
Coturnix dactylisonans (Przepiórka) Tacz.
Coturnix coturnix (Przepiórka) Sztolcm.
Coturnix coturnix, Doman.
Coturnix coturnix, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Bażant**, Rzącz. (*Phasianus*, Linn.).**Bażant właściwy**, Jundz. (*Phasianus colchicus*, Linn.).

- Phasianus* (Bażant) Rzącz.
Phasianus colchicus (Kura Bażant) Kluk.
Phasianus colchicus (Bażant właściwy) Jundz.
Phasianus marginatus (Bażant pstry) Jar.
Phasianus colchicus (Bażant właściwy) Kum. & Gor.
Phasianus colchicus (Bażant właściwy) Tyz.
Phasianus colchicus (Bażant zwyczajny) Waga.
Phasianus colchicus (Bażant kolchijski) Sztolcm.
Phasianus colchicus, Reich. & Hesse.

Bażant mongolski, Sztolcm. (*Phasianus mongolicus*, Brandt).

- Phasianus mongolicus* (Bażant mongolski) Sztolcm. Ornit. łow., str. 75.

Bażant obroźny Tyz. (*Phasianus torquatus*, Gmel.).

- Phasianus torquatus* (Bażant obroźny) Tyz.
Phasianus torquatus (Bażant mandżurski) Sztolcm.

Bażant barwisty, Tyz. (*Phasianus versicolor*, V.).

- Phasianus versicolor* (Bażant barwisty) Tyz.
Phasianus versicolor (Bażant różnobarwny) Sztolcm.

Bażant czczony, Tyz. (*Phasianus reevesi*, J. E. Gray).

Phasianus veneratus (Bażant czczony) Tyz.

Phasianus Reevesi (Bażant królewski) Sztolcm.

Rodzina WODNIKOWATE (*Rallidae*).

Rodzaj **Wodnik**, Kluk. (*Rallus*, Linn.).

Wodnik zielonawy, Jar. (*Rallus aquaticus*, Linn.).

Chróściel burego piora, M. Pt.

Rallus aquaticus (Chruściel Wodnik wielki) Kluk.

Rallus aquaticus (Chruściel wodny) Jundz.

Rallus aquaticus (Wodnik zielonawy) Jar.

Rallus aquaticus (Chróściel pospolity) Kum. & Gor.

Rallus aquaticus (Chróściel wodnik) Tyz.

Rallus aquaticus (Chróściel wodny) Waga.

Rallus aquaticus (Chróściel wodny) Wodz.

Rallus aquaticus (Wodnik właściwy) Dzed.

Rallus aquaticus (Wodnik) Tacz.

Rallus aquaticus (Wodnik) Sztolcm.

Rallus aquaticus, Doman.

Rallus aquaticus, Reich, & Hesse.

Rodzaj **Chróściel**, Rzącz. (*Crex*, Bechst.).

Chróściel derkacz, Rzącz. (*Crex crex*, Linn.).

Chróściel szarego a lisowtego piora, M. Pt.

Ortygometra (Chróściel, Derkacz, Kasper) Rzącz.

Rallus rex (errore) (Chruściel Derkacz) Kluk.

Rallus Crex (Chruściel pospolity) Jundz.

Crex pratensis (Chruściel łączny) Jar.

Crex pratensis (Derkacz pospolity) Kum. & Gor.

Crex pratensis (Chróściel derkacz) Zaw.

Rallus Crex (Chróściel Derkacz właściwy) Tyz.

Rallus crex (Chróściel derkacz) Waga.

Rallus crex (Chróściel łączny) Wodz.

Crex pratensis (Chróściel derkacz) Dzed.

Crex pratensis (Chróściel) Tacz.

Crex crex (Chróściel lub derkacz) Sztolcm.

Crex crex, Doman.

Crex crex, Reich, & Hesse.

Rodzaj **Kureczka**, Dzied. (*Porzana*, Vieill.).

Kureczka nakrapiana, Wodz. (*Porzana porzana*, Linn.).

Rallus porzana (Chruścieł Wodnik mały) Kluk.
Rallus porzana (Chruścieł najmniejszy) Jundz.
Gallinula Porzana (Kurka Kokoszka) Jar.
Gallinula Porzana (Kurka średnia) Kum. & Gor.
Rallus Porzana (Chruścieł Kurka wodna) Tyz.
Gallinula porzana (Kurka nakrapiana) Wodz.
Gallinula porzana (Kurka kureczka) Dzied.
Ortygometra porzana (Kurka wodna) Tacz.
Porzana porzana (Kureczka) Sztolcm.
Porzana porzana, Doman.
Ortygometra porzana, Reich. & Hesse.

Kureczka zielonka, Tyz. (*Porzana pusilla*, Pall.).

Gallinula pusilla (Kurka mała) Jar.
Gallinula pusilla (Kurka najmniejsza) Kum. & Gor.
Rallus pusillus (Chruścieł Kurka zielonka) Tyz.
Gallinula pusilla (Kurka zielonka) Wodz.
Gallinula pusilla (Kurka zielonka) Dzied.
Ortygometra pusilla (Zielonka) Tacz.
Porzana intermedia (Zielonka) Sztolcm.
Zapornia parva, Doman.
Ortygometra pusilla, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Kurka**, Jundz. (*Gallinula*, Briss.).

Kurka wodna, Jundz. (*Gallinula chloropus*, Linn.).

Gallinula melampus (Kokoszka) Rząc.
Fulica chloropus (Łyska Zielononóżka) Kluk.
Fulica chloropus (Kurka wodna) Jundz.
Gallinula chloropus (Kurka wodna) Jar.
Gallinula chloropus (Kurka zielononoga) Kum. & Gor.
Gallinula chloropus (Kokoszka zielononoga) Tyz.
Fulica chloropus (Kokoszka wodna) Waga.
Gallinula chloropus (Kokoszka wodna, pospolita) Wodz.
Gallinula chloropus (Kurka kokoszka) Dzied.
Gallinula chloropus (Kokoszka wodna) Tacz.
Gallinula chloropus (Kurka wodna) Sztolcm.
Gallinula chloropus, Doman.
Gallinula chloropus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Łyska**, Rzącz. (*Fulica*, Linn.).**Łyska czarna**, Kluk. (*Fulica atra*, Linn.).

Kaczka Lyśnica czarnego piora, M. Pt.

Fulica minor (Łyska) Rzącz.*Fulica atra* (Kokoszka czarna) Kluk.*Fulica atra* (Łyska pospolita) Jundz.*Fulica atra* (Łyska czarna) Jar.*Fulica atra* (Łyska pospolita) Kum. & Gor.*Fulica atra* (Łyska czarna) Tyz.*Fulica atra* (Łyska zwyczajna) Waga.*Fulica atra* (Łyska czarna) Wodz.*Fulica atra* (Łyska czarna) Dzied.*Fulica atra* (Łyska) Tacz.*Fulica atra* (Łyska) Sztolcm.*Fulica atra*, Doman.*Fulica atra*, Reich. & Hesse.Rodzina **ŻÓRAWIOWATE** (*Gruidae*).Rodzaj **Żóraw**, Rzącz. (*Grus*, Pall).**Żóraw pospolity**, Kluk, (*Grus grus*, Linn.).

Zoraw śiwego piora, M. Pt.

Grus (Żóraw) Rzącz.*Grus nostras* (Żóraw pospolity) Kluk.*Ardea Grus* (Czapla Żóraw) Jundz.*Grus cinerea* (Żóraw popielaty) Jar.*Grus cinerea* (Żóraw pospolity) Kum. & Gor.*Grus cirenea* (Żóraw popielaty czyli pospolity) Tyz.*Ardea grus* (Żóraw zwyczajny) Waga.*Grus cirenea* (Żóraw pospolity) Wodz.*Grus cirenea* (Żóraw pospolity) Dzied.*Grus cirenea* (Żóraw) Tacz.*Grus grus* (Żóraw pospolity) Sztolcm.*Grus grus*, Doman.*Grus grus*, Reich. & Hesse.Rodzaj **Panna**, Kluk. (*Anthropoides*, Vieill.).**Panna stepowa**, Kum. & Gor. (*Anthropoides virgo*, Linn.).*Grus virgo* (Numidyjska Panna) Kluk.*Ardea virgo* (Czapla okazała) Jundz.

- Grus Virgo* (Żóraw Panna) Jar.
Grus Virgo (Żóraw stepowy) Kum. & Gor.
Grus Virgo (Żóraw stepowy) Tyz.
Anthropoides virgo (Żóraw stepowy) Tacz.
Anthropoides virgo (Żóraw stepowy) Sztolcm.

Rodzina DROPIOWATE (*Otididae*).

Rodzaj **Drop**, Kluk. (*Otis*, Linn.).

Drop pospolity, Kluk. (*Otis tarda*, Linn.).

- Drop Wąsacz popielastego a dropiastego piora, M. Pt.
Otis s. Tarda (Drop) Rządz.
Otis Tarda (Drop pospolity) Kluk.
Otis tarda (Drop pospolity) Jundz.
Otis Tarda (Drop właściwy) Jar.
Otis Tarda (Drop pospolity) Kum. & Gor.
Otis tarda (Drop wielki) Zaw.
Otis tarda (Drop brodacz) Tyz.
Otis tarda (Drop Wąsacz) Waga.
Otis tarda (Drop wielki) Wodz.
Otis tarda (Drop brodacz) Dzed.
Otis tarda (Drop) Tacz.
Otis tarda (Drop) Sztolcm.
Otis tarda, Doman.
Otis tarda, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Strepet**, Tyz. (*Tetrax*, Leach.).

Strepet kamionek, Waga (*Tetrax tetrax*, Linn.).

- Drop Kamionek popielastego a dropiastego piora, M. Pt.
Perdix sylvestris (Pardwa) Rządz.
Tarda nana (Drop Karzeł) Kluk.
Otis Tetrax (Drop mniejszy) Jundz.
Otis Tetrax (Drop mniejszy) Jar.
Otis Tetrax (Drop mniejszy) Kum. & Gor.
Otis Tetrax (Drop Strepet) Tyz.
Otis tetrax (Drop kamionek) Waga.
Otis tetrax (Drop karzełek) Wodz.
Otis tetrax (Drop strepet) Dzed.
Otis tetrax (Strepet) Tacz.
Tetrax tetrax (Strepet) Sztolcm.
Otis tetrax, Reich. & Hesse.

Nie ulega wątpliwości, że Rzeczyński pod nazwą *Perdix sylvestris* — Pardwa miał na myśli strepeta, mówi bowiem: „Avis habens in dorso alisque partibus corporis plumas similes plumis Tardae, magnitudo ejus est Tetracis feminae... versatur numerose in Podoliae campis latepatentibus, in Volhinia... in Russia rubra... in Ukraina.” Niemniej musiał autor ten mieszać go z pardwą właściwą, gdyż w opisie mówi: „supra oculos macula rubra... In Palatinatu Novogrodensi Perdix sylvestris eadem datur coloris albi.” Nic w tem dziwnego, bowiem dotychczas w wielu okolicach Podola i Ukrainy strepeta nazywają pardwą.

Rodzina KULONOWATE (*Oedictnemidae*).

Rodzaj **Kulon**, Tyz. (*Oedictnemus*, Temm.).

Kulon właściwy, Tyz. (*Oedictnemus oedictnemus*, Linn.).

- Charadrius oedictnemus* (Czajka Grubonóg) Kluk.
Charadrius Oedictnemus (Siewka Grubonóg) Jar.
Oedictnemus crepitans (Grubopiętek europejski) Kum. & Gor.
Oedictnemus crepitans (Kulon właściwy) Tyz.
Charadrius oedictnemus (Kulon zwyczajny) Waga.
Oedictnemus crepitans (Grubopiętek europejski) Dzed.
Oedictnemus crepitans (Kulon) Tacz.
Oedictnemus oedictnemus (Kulon piaskowy) Sztolcm.
Oedictnemus oedictnemus, Doman.
Oedictnemus oedictnemus, Reich. & Hesse.

Rodzina BIEGACZOWATE (*Cursoriidae*).

Rodzaj **Żwirowiec**, Tyz. (*Glareola*, Briss.).

Żwirowiec obroźny, Tyz. (*Glareola pratincola*, Linn.).

- Hirundo pratincola* (Jaskółka łąkowa) Kluk.
Glareola torquata (Piaskowiec płowo-garlisty) Jar.
Pratincola austriaca (Piaskowiec europejski) Kum. & Gor.
Glareola torquata (Piaskowiec — *sic!*) Zaw.
Glareola torquata (Żwirowiec obroźny) Tyz.
Glareola torquata (Żwirowiec obroźny) Dzed.
Glareola torquata (Żwirowiec obroźny) Tacz.
Glareola pratincola (Żwirowiec obroźny) Sztolcm.
Glareola pratincola, Reich. & Hesse.

Rodzina SIEWKOWATE (*Charadriidae*).Rodzaj **Kamusznik**, Tyz. (*Arenaria*, Briss.).**Kamusznik zwrotek**, Kum. & Gor. (*Arenaria interpres*, Linn.).

- Tringa interpres* (Biegus Tłumacz) Kluk.
Strepsilas interpres (Zwrotnik właściwy) Jar.
Strepsilas interpres (Zwrotek tłumacz) Kum. & Gor.
Strepsilas interpres (Kamusznik zwrotek) Tyz.
Strepsilas interpres (Kamusznik zwrotek) Dzed.
Strepsilas interpres (Kamusznik) Tacz.
Arenaria interpres (Kamusznik) Sztolcm.
Arenaria interpres, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Ostrygojad**, Kluk. (*Haematopus*, Linn.).**Ostrygojad czerwonoński**, Jundz. (*Haematopus ostralegus*, Linn.).

- Haematopus ostralegus* (Ostrygojad) Kluk.
Haematopus Ostralegus (Ostrygojad czerwonoński) Jundz.
Haematopus Ostralegus (Ostrygojad czerwonoński) Jar.
Haematopus Ostralegus (Ostrygojad czerwonoński) Kum. & Gor.
Haematopus ostralegus (Ostrygojad srokaty) Tyz.
Haematopus ostralegus (Ostrygojad) Tacz.
Haematopus ostralegus (Ostrygojad) Sztolcm.
Haematopus ostralegus, Reich. & Hesse.

Kluk pisze Ostrygojad, a nie Ostrogojad jak podaje Taczanowski w swej synonimii (Pt. Kr. II, str. 99).

Rodzaj **Czajka**, Rzącz. (*Vanellus*, Briss.).**Czajka właściwa**, Tyz. (*Vanellus vanellus*, Linn.).

- Czajka żeleźistego y białego piora, M. Pt.
Vanellus (Czajka) Rzącz.
Charadrius vociferus (Czajka krzykacz) Kluk.
Fringa Vanellus (Biegus Czajka) Jundz.
Vanellus cristatus (Czajka czubata) Jar.
Vanellus cristatus (Czajka pospolita) Kum. & Gor.
Vanellus cristatus (Czajka właściwa) Tyz.
Tringa vanellus (Czajka pospolita) Waga.
Charadrius vanellus (Siewka czajka) Wodz.
Vanellus cristatus (Czajka właściwa) Dzed.

Vanellus cristatus (Czajka) Tacz.
Vanellus vanellus (Czajka właściwa) Sztolcm.
Vanellus vanellus, Doman.
Vanellus vanellus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Kieptuszka**, m. (*Chaetusia*, Bp.).

Kieptuszka towarzyska, Tyz. (*Chaetusia gregaria*, Pall.).

Charadrius gregarius (Czajka Towarzysz) Kluk.
Vanellus gregarius (Czajka towarzyska) Tyz.
Chettusia (errore) *gregaria* (Czajka towarzyska) Tacz.
Chaetusia gregaria (Czajka towarzyska) Sztolcm.

Rodzaj **Siewnica**, Tyz. (*Squatarola*, Leach).

Siewnica czarnobrzucha, Kum. & Gor. (*Squatarola helvetica*, Linn.).

Vanellus melanogaster (Czajka czarnobrzucha) Kum. & Gor.
Vanellus melanogaster (Czajka siewnica) Tyz.
Charadrius squatarola (Siewka północna) Wodz.
Charadrius squatarola (Siewka siewnica) Dzed.
Squatarola helvetica (Siewnica) Tacz.
Squatarola helvetica (Siewnica) Dzed.
Squatarola helvetica, Doman.
Squatarola squatarola, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Siewka**, Rzącz. (*Charadrius*, Linn.).

Siewka słońnik, Kluk. (*Charadrius pluvialis*, Linn.).

Siewka, M. Pt.
Avicula (Siewka, Siewniczka, Siewka) Rzącz.
Charadrius pluvialis (Czajka Słońnik) Kluk.
Charadrius pluvialis (Siewka pospolita) Jundz.
Charadrius auratus (Siewka Dżdżownik) Jar.
Charadrius pluvialis (Siewka pospolita) Kum. & Gor.
Charadrius auratus (Siewka złota) Zaw.
Charadrius pluvialis (Dżdżownik siewka) Tyz.
Charadrius pluvialis (Siewka zwyczajna) Waga.
Charadrius auratus (Siewka złocista) Wodz.
Charadrius pluvialis (Siewka złota) Dzed.
Charadrius pluvialis (Siewka) Tacz.
Charadrius pluvialis (Siewka pospolita) Sztolcm.
Charadrius pluvialis, Doman.
Charadrius apricarius, Reich. & Hesse.

Siewka azjatycka, Tacz. (*Charadrius dominicus*, Müll.).

- Charadrius apricarius* (Czayka Złotozieleniec) Kluk.
Charadrius dominicus (Czayka Domińczyk) Kluk.
Charadrius virginicus (Dżdżownik fladrowany) Tyz.
Charadrius fulvus (Siewka azjatycka) Tacz.
Charadrius dominicus (Siewka azjatycka) Sztolcm.
Charadrius dominicus fulvus, Reich. & Hesse.

Rodzaj Mornel, Kluk. (*Eudromias*, Brehm.).**Mornel dwupręgowy, m.** (*Eudromias morinellus*, Linn.).

- Charadrius morinellus* (Czayka Mornel) Kluk.
Charadrius Morinellus (Siewka Mornel) Jar.
Charadrius Morinellus (Siewka sybirska) Kum. & Gor.
Charadrius morinellus (Kulik żartowniś) Zaw.
Charadrius morinellus et sibiricus (Dżdżownik górny) Tyz.
Charadrius morinellus (Siewka górna) Dzied.
Charadrius morinellus (Mornel) Tacz.
Eudromias morinellus (Mornel) Sztolcm.
Eudromias morinellus, Doman.
Charadrius morinellus, Reich. & Hesse.

Rodzaj Sieweczka, m. (*Aegialitis*, Boie).**Sieweczka obroźna, Tyz.** (*Aegialitis hiaticola*, Linn.).

- Charadrius s. Hiaticula* (Żółtaczek) Rącz.
Charadrius hiaticula (Czayka Ładowiec) Kluk.
Charadrius Hiaticula (Siewka Żółtodziób) Jar.
Charadrius Hiaticula (Siewka białoszyja) Kum. & Gor.
Charadrius Hiaticula (Dżdżownik obroźny) Tyz.
Charadrius hiaticula (Siewka piszczyk) Waga.
Charadrius hiaticula (Siewka ispówka) Dzied.
Hiaticula annulata (Siewka obroźna) Tacz.
Aegialitis hiaticola (Sieweczka obroźna) Sztolcm.
Aegialitis hiaticola, Doman.
Charadrius hiaticula, Reich. & Hesse.

Sieweczka rzeczna, Tyz. (*Aegialitis dubia*, Scop.).

- Charadrius minor* (Siewka mniejsza) Jar.
Charadrius minor (Sieweczka najmniejsza) Kum. & Gor.
Charadrius minor (Dżdżownik rzeczny) Tyz.
Charadrius fluviatilis (Siewka rzeczna) Wodz.
Charadrius minor (Siewka rzeczna) Dzied.
Hiaticula minor (Siewka rzeczna) Tacz.

Aegialitis dubia (Sieweczka rzeczna) Sztolcm.

Aegialitis dubia, Doman.

Charadrius dubius, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Szczudłak**, Tyz. (*Himantopus*, Briss.).

Szczudłak czarnoskrzydły, Jar. (*Himantopus himantopus*, Linn.).

Himantopus (Cienkonóg) Kluk.

Himantopus atropterus (Cienkonóg czarnoskrzydły) Jar.

Himantopus melanopterus (Szczudłak czarnoskrzydły) Tyz.

Himantopus melanopterus (Szczudłak czarnoskrzydły) Dzied.

Himantopus melanopterus (Szczudłak czarnoskrzydły) Tacz.

Himantopus himantopus (Szczudłak) Sztolcm.

Himantopus himantopus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Szablodziób**, Jar. (*Recurvirostra*, Linn.).

Szablodziób modronogi, Jar. (*Recurvirostra avocetta*, Linn.).

Recurvirostra Avocetta (Awoceta europejska) Jundz.

Recurvirostra Avocetta (Szablodziób modronogi) Jar.).

Recurvirostra Avocetta (Szablodziób Awoceta) Kum. & Gor

Recurvirostra Avocetta (Szablodziób czarnołbisty) Tyz.

Avocetta recurvirostra (Szablodziób) Tacz.

Recurvirostra avocetta (Szablodziób) Sztolcm.

Recurvirostra avocetta, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Kulig**, Jundz. (*Numenius*, Briss.).

Kulig ugorowy, Jar. (*Numenius arquatus*, Linn.).

Kulig wielki wodny szarego a białego piora, M. Pt.

Arquata (bez nazwy pol.) Rącz.

Scolopax arquata (errore) (Bekas Krzywodziób) Kluk.

Scolopax arquata (Bekas Kulik) Jundz.

Numenius Arquata (Kulig ugorowy) Jar.

Numenius arquatus (Kulik największy) Kum. & Gor.

Numenius arquatus (Kulig ugorowy) Tyz.

Scolopax arcuata (Kulig wielki) Waga.

Numenius arquatus (Kulik ugorowy) Wodz.

Numenius arquatus (Kulon stepowy) Dzied.

Numenius arquatus (Kulig wielki) Tacz.

Numenius arquatus (Kulig wielki) Sztolcm.

Numenius arquata, Doman.

Numenius arquatus, Reich. & Hesse.

Kulig mniejszy, Jar. (*Numenius phaeopus*, Linn.).

- Kulig mniejszy szarego piora, M. Pt.
Arquata minor (bez nazwy pol.) Rącz.
Scolopax phaeopa (Bekas Słotnik) Kluk.
Numenius phaeopus (Kulig mniejszy) Jar.
Numenius phaeopus (errore) (Kulik czerwodzioby) Kum. & Gor.
Numenius phaeopus (errore) (Kulig Kulon) Tyz.
Scolopax phaeopus (Kulig mały) Waga.
Numenius phaeopus (errore) (Kulon funtowy) Dzed.
Numenius phaeopus (errore) (Kulig mniejszy) Tacz.
Numenius phaeopus (Kulig mniejszy) Sztolcm.
Numenius phaeopus, Doman.
Numenius phaeopus Reich. & Hesse.

Rodzaj **Szlamnik, Tyz.** (*Limosa*, Briss.).

- Limosa* (Girzyca) Waga. Myśl Pt. (1842), str. 315).

Szlamnik rdzawy, Tyz. (*Limosa lapponica*, Linn.).

- Scolopax lapponica* (Bekas laponiński) Kluk.
Limosa rufa (Nabłotnik podgorzały) Jar.
Limosa rufa (Nabłotnik pręgowany) Kum. & Gor.
Limosa rufa (Szlamnik rdzawy) Tyz.
Limosa rufa (Szlamnik rdzawy) Dzed.
Limosa rufa (Szlamnik rdzawy) Tacz.
Limosa lapponica (Szlamnik rdzawy) Sztolcm.
Limosa lapponica, Reich. & Hesse.

Szlamnik rycyk, Tyz. (*Limosa limosa*, Linn.).

- Scolopax limosa* (Bekas zwyczajny) Kluk.
Scolopax aegocephala (Bekas KozogłóW) Kluk.
Limosa melanura (Nabłotnik rdzawoszyjny) Jar.
Limosa melanura (Nabłotnik pospolity) Kum. & Gor.
Limosa melanura (Szlamnik czarnosterny) Tyz.
Limosa melanura (Szlamnik hrycaj) Dzed.
Limosa melancura (Rycyk) Tacz.
Limosa limosa (Rycyk) Sztolcm.
Limosa limosa, Doman.
Limosa limosa Reich. & Hesse.

Rodzaj **Brodziec, Tyz.** (*Totanus*, Bechst.).

Brodziec śniady, Tyz. (*Totanus fuscus*, Linn.).

- Scolopax fusca* (Bekas Brudnik) Kluk.
Totanus fuscus (Londzik rudy) Jar.

Totanus fuscus (Łęczak brunatny) Kum. & Gor.
Totanus fuscus (Brodziec śniady) Tyz.
Totanus fuscus (Brodziec ciemny) Wodz.
Totanus fuscus (Kulik śniady) Dzed.
Totanus fuscus (Brodziec śniady) Tacz.
Totanus fuscus (Brodziec śniady) Sztolcm.
Totanus fuscus, Doman.
Totanus maculatus, Reich. & Hesse.

Brodziec krwawodzioby, Jar. (*Totanus calidris*, Linn.).

Tringa calidris (Biegus Zielonek) Kluk.
Scolopax calidris (Biegus czerwono-nog) Kluk.
Totanus Calidris (Londzik Krwawodziób) Jar.
Totanus Calidris (Londzik pręgowany) Kum. & Gor.
Totanus calidris (Brodziec krwawodziób) Tyz.
Totanus calidris (Brodziec krwawodziób) Wodz.
Totanus calidris (Kulik krwawodziób) Dzed.
Totanus calidris (Brodziec krwawodziób) Tacz.
Totanus calidris (Brodziec krwawodziób) Sztolcm.
Totanus calidris, Doman.

Taczanowski niewłaściwie pomieścił klukowską nazwę Biegus Zielonek w synonimii *Helodromas ochropus*, gdyż stosuje się ona do *Totanus calidris* (u Kluka *Tringa calidris*).

Brodziec pławny, Tyz. (*Totanus stagnatilis*, Bechst.).

Totanus stagnatilis (Londzik podbielały) Jar.
Totanus stagnatilis (Łęczak błotny) Kum. & Gor.
Totanus stagnatilis (Brodziec pławny) Tyz.
Totanus stagnatilis (Brodziec brzegowy) Wodz.
Totanus stagnatilis (Kulik pławny) Dzed.
Totanus stagnatilis (Brodziec pławny) Tacz.
Totanus stagnatilis (Brodziec pławny) Sztolcm.
Totanus stagnatilis, Reich. & Hesse.

Rodzaj Londzik, Jar. (*Helodromas*, Kaup).

Ponieważ rodzaj *Helodromas* nie posiada nazwy polskiej, przyjąłem dla niego Jarockiego nazwę Londzik, którą autor ten stosuje do wszystkich brodzieców.

Londzik samotny, Tyz. (*Helodromas ochropus*, Linn.).

Tringa ochropus (Biegus kulik) Jundz.
Tringa ochropus (Bekas kulik) Jar.
Totanus ochropus (Łęczak Ficlausz) Kum. & Gor.
Totanus ochropus (Brodziec samotny) Tyz.
Totanus ochropus (Brodziec samotny) Wodz.

Totanus ochropus (Kulik samotny) Dzied.
Totanus ochropus (Brodziec samotny) Tacz.
Totanus ochropus (Brodziec samotny) Sztolcm.
Helodromas ochropus, Doman.
Totanus ochropus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Kwokacz**, Tyz. (*Glottis*, Koch.).

Kwokacz szary, Jar. (*Glottis totanus*, Linn.).

Scolopax Glottis (Bekas Dżdżowiec) Kluk.
Scolopax totana (Bekas kszyk) Kluk.
Totanus Glottis (Londzik szary) Jar.
Totanus Glottis (Łęczak zielono-nogi) Kum. & Gor.
Totanus Glottis (Brodziec Kwokacz) Tyz.
Totanus glottis (Brodziec kwokacz) Wodz.
Totanus glottis (Kulik kwokacz) Dzied.
Totanus glottis (Kwokacz) Tacz.
Totanus glottis (Kwokacz) Sztolcm.
Glottis nebularis, Doman.
Totanus totanus, Reich. & Hesse.

Mylili się: Jarocki, podając za autora nazwy *Totanus glottis* — Meyera, Tyzenhauz i Wodzicki — Bechsteina, a Dzeduszycki i Taczanowski — Linneusza. Linneusz (*Sistema Naturae*, I, p. 245, rok 1766) nazwał ten gatunek *Scolopax totanus* (i dlatego pomieściłem w synonimii nazwy Kluka *Scolopax totana* — Bekas kszyk). Nazwy zaś *Scolopax glottis* użył pierwszy Latham (1787). Właściwą więc nazwą łacińską tego gatunku powinna być *Glottis totanus*, jako mająca pierwszeństwo przed używaną przez autorów angielskich nazwą *Glottis nebularius*, nadaną przez Gunnera w r. 1767.

Rodzaj **Łęczak**, Kum. & Gor. (*Rhyacophilus*, Kaup.).

Łęczak leśny, Kum. & Gor. (*Rhyacophilus glareola*, Linn.).

Gallinago cinerea, *Glareola* (bez nazwy pol.) Rzącz.
Tringa littorea (Biegus brudny dragan) Kluk.
Tringa Glareola (Biegus szary) Jar.
Totanus Glareola (Łęczak leśny) Kum. & Gor.
Totanus Glareola (Brodziec leśny) Tyz.
Totanus glareola (Brodziec leśny) Wodz.
Totanus glareola (Kulik leśny) Dzied.
Totanus glareola (Brodziec leśny) Tacz.
Totanus glareola (Brodziec leśny) Sztolcm.
Rhyacophilus (errore) *glareola*, Doman.
Totanus glareola, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Truchtan**, Waga. (*Tringoides*, Bp.).**Truchtan piskliwy**, Tyz. (*Tringoides hypoleucus*, Linn.).

- Tringa hypoleucus* (Biegus piaskowiec) Kluk.
Totanus hypoleucus (Łęczak mały) Kum. & Gor.
Totanus hypoleucus (Brodziec piskliwy) Tyz.
Tringa hypoleucus (Truchtan świosł) Waga.
Actitis hypoleucus (Łądzik piskliwy) Wodz.
Totanus hypoleucus (Kulik piskliwy) Dzied.
Actitis hypoleucus (Brodziec piskliwy) Tacz.
Tringoides hypoleucus (Biegus piskliwy) Sztolcm.
Tringoides hypoleucus, Doman.
Tringoides hypoleucus, Reich. & Hesse.

Taczanowski w swej synonimii cytuje niewłaściwie nazwę Jarockiego Biegus kulizek przy tym gatunku, gdyż nazwa ta stosuje się do *Pelidna alpina* (*Tringa cinclus*).

Rodzaj **Bojownik**, Jundz. (*Pavoncella*, Leach).**Bojownik batalion**, Tyz. (*Pavoncella pugnax*, Linn.).

- Avis pugnax* (Ptak bitny) Rącz.
Tringa pugnax (Biegus kłótnik) Kluk.
Tringa pugnax (Biegus Boiownik) Jundz.
Tringa pugnax (Biegus Boiownik) Jar.
Tringa pugnax (Biegus Bojownik) Kum. & Gor.
Machetes pugnax (Bojownik zmienny czyli batalion) Tyz.
Tringa pugnax (Bojownik batalion) Waga.
Machetes pugnax (Bojownik odmienny) Wodz.
Machetes pugnax (Bojownik batalion) Dzied.
Machetes pugnax (Batalion) Tacz.
Pavoncella pugnax (Bojownik) Sztolcm.
Pavoncella pugnax, Doman.
Pavoncella pugnax, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Piaskowiec**, Tyz. (*Calidris*, Cuv.).**Piaskowiec zmienny**, Tyz. (*Calidris arenaria*, Linn.).

- Tringa arenaria* (Biegus piasecznik) Kluk.
Calidris arenaria (Piaskowiec zmienny) Tyz.
Calidris arenaria (Piaskowiec zmienny) Dzied.
Calidris arenaria (Piaskowiec) Tacz.
Calidris arenaria (Piaskowiec) Sztolcm.
Calidris arenaria, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Draganek**, Kluk. (*Limonites*, Kaup).

Zamiast stwarzać nową, użyłem jako rodzajowej nazwę Draganek, nadaną przez Kluka jako gatunkową nazwę *Tringa pusilla* (dzisiejszy *Ereunetes pusillus*), który to ptak jest właściwy Syberii oraz Ameryce, a w Europie nigdy nie był dotychczas obserwowany.

Draganek malutki, Tyz. (*Limonites minuta*, Leisl.).

Tringa minuta (Biegus malutki) Tyz.
Tringa minuta (Biegus malutki) Wodz.
Tringa minuta (Biegus malutki) Dzied.
Tringa minuta (Biegus zdrobniały) Tacz.
Limonites minuta (Biegus zdrobniały) Sztolcm.
Limonites minuta, Doman.
Tringa minuta, Reich. & Hesse.

Nazwa Jarockiego — Biegus zdrobniały, użyta również przez Taczanowskiego i Sztolcmana, stosuje się do wspomnianego powyżej amerykańskiego *Ereunetes pusillus*.

Draganek Temmincka, Kum. & Gor. (*Limonites Temmincki*, Leisl.).

Tringa Temmincki (errore) (Biegus najmniejszy) Jar.
Tringa Temminckii (Biegus Teminka) Kum. & Gor.
Tringa Temminckii (Biegus Temminck'a) Tyz.
Tringa Temminckii (Biegus Temmincka) Wodz.
Tringa Temminckii (Biegus Temmincka) Dzied.
Tringa Temminckii (Biegus Temmincka) Tacz.
Tringa Temmincki (Biegus Temmincka) Sztolcm.
Limonites Temmincki, Doman.
Tringa Temmincki, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Kuliczek**, Tyz. (*Ancylochilus*, Kaup).

Kuliczek krzywodzioby, Tacz. (*Ancylochilus subarquatus*, Gldenst.).

Tringa subarquata (Biegus kuliczek) Tyz.
Tringa subarquata (Biegus kuliczek) Wodz.
Tringa subarquata (Biegus kuliczek) Dzied.
Pelidna subarquata (Biegus krzywodzioby) Tacz.
Ancylochilus subarquatus (Biegus krzywodzioby) Sztolcm.
Ancylochilus subarquatus, Doman.
Tringa ferruginea, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Biegus**, Kluk. (*Tringa*, Linn.).**Biegus rdzawy**, Jar. (*Tringa canutus*, Linn.).

- Tringa canutus* (Biegus Kanutek) Kluk.
Tringa feruginea (errore) (Biegus rdzawy) Jar.
Tringa cinerea (Biegus popielaty) Kum. & Gor.
Tringa cinerea (Biegus rdzawy) Tyz.
Tringa cinerea (Biegus rdzawy) Dzed.
Tringa cinerea (Biegus rdzawy) Tacz.
Tringa canutus (Biegus rdzawy) Sztolcm.
Tringa canutus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Stadnica**, m. (*Pelidna*, Cuv.).**Stadnica zmienna**, Jar. (*Pelidna alpina*, Linn.).

- Tringa cinclus* (Biegus Skowronek morski) Kluk.
Tringa cinclus (Biegus Kuliżek) Jar.
Tringa variabilis (Biegus zmienny) Jar.
Tringa variabilis (Biegus zmienny) Kum. & Gor.
Tringa alpina (Biegus górski) Tyz.
Tringa variabilis (Biegus odmienny) Wodz.
Tringa variabilis (Biegus zmienny) Dzed.
Tringa variabilis (Biegus zmienny) Tacz.
Pelidna alpina (Biegus zmienny) Sztolcm.
Pelidna alpina, Doman.
Tringa alpina, Reich & Hesse.

Rodzaj **Płaskodzióbek**, m. (*Limicola*, Koch.).**Płaskodzióbek brzegowy**, Wodz. (*Limicola platyrhyncha*, Temm.).

- Tringa platyrhyncha* (Biegus płaskodzioby) Tyz.
Limicola pygmaea (Bekasik brzegowy) Wodz.
Limicola pygmaea (Bekasik płaskodzioby) Dzed.
Limicola platyrhyncha (Biegus płaskodzioby) Tacz.
Limicola platyrhyncha (Biegus płaskodzioby) Sztolcm.
Limicola platiryncha, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Bekas**, Rącz. (*Gallinago*, Leach).**Bekas dubelt**, Kum. & Gor (*Gallinago major*, Gmel.).

- Rusticula major* (bez nazwy pol.) Rącz. Hist. Nat. p. 295.
Perdix rustica media (Bekas większy albo średni) Rącz. Auctuarium,
p. 410.
Scolopax maior (Bekas właściwy) Jundz.
Scolopax media (Bekas właściwy) Jar.

Scolopax major (Bekas dubelt) Kum. & Gor.
Scolopax major (Bekas dubelt) Tyz.
Scolopax maior (Bekas dubelt) Waga.
Scolopax major (Bekas dubelt) Wodz.
Scolopax major (Bekas dubelt) Dzied.
Gallinago major (Dubelt) Tacz.
Gallinago major (Dubelt) Sztolcm.
Gallinago major, Doman.
Gallinago media, Reich & Hesse.

Bekas kszyk, Rzącz. (*Gallinago gallinago*, Linn.).

Rusticula minor (Ksik) Rzącz. Hist. Nat. p. 295.
Perdix rustica minor, *Scolopax minor*, *Rusticula minor*, *Gallinago minor*, (Bekas, Koziełek, Baranek) Rzącz.
Scolopax gallinago (Bekas baranek) Kluk.
Scolopax gallinago (Bekas Kszyk) Jundz.
Scolopax gallinago (Bekas Kszyk) Jar.
Scolopax gallinago (Bekas Kszyk) Tyz.
Scolopax gallinago (Bekas kszyk) Waga.
Scolopax gallinago (Bekas kszyk) Wodz.
Scolopax gallinago (Bekas kszyk) Dzied.
Gallinago scolopacina (Kszyk) Tacz.
Gallinago gallinago (Kszyk) Sztolcm.
Gallinago gallinago, Doman.
Gallinago gallinago, Reich. & Hesse.

Godnem zaznaczenia jest, że Cygański w swem dziełku nie wspomina żadnej z nazw kszyka (baranek, koziełek); niepodobna jednak przypuścić, aby ptak równie pospolity jak kszyk nie był mu znany. Dlatego skłonny jestem wierzyć, że Cygańskiego Kuliszek maluczki szarego piora jest to właśnie kszyk, a nie bekasik czyli fielausz, jak mniema Waga, a natomiast Kuliszek maluczki zielonego a czerwonego pióra, którego ten uczoney uważa za *Truchtana piskliwego* (*Tringoides hypoleucus*), będzie niewątpliwie bekasikiem, gdyż na to wskazuje mieniąca czerwonym i zielonym odcieniem barwa piór pleców. Tego ostatniego nazywa jeszcze Cygański świstem leśnym, a Kuliszka szarego piora — świstem błotnym.

Rodzaj **Bekasik**, Wodz. (*Limnocyptes*, Kaup).

Widzieliśmy, że Wodzicki nazwę Bekasik dał rodzajowi *Limicola*, należącemu do zupełnie innej grupy ptaków a mianowicie do Biegusów. Wydaje mi się wszelako właściwszem użyć tej nazwy na oznaczenie rodzaju *Limnocyptes*, który dotychczas używał nazwy niemieckiej i to w dodatku nieprzyzwoitej. Nazwę Bekasik zastosowałem już kiedyś do tego rodzaju w czasopiśmie „Łowiec Polski“, a następnie w mej „Ornitologii Łowieckiej“.

Bekasik kurka, Kluk. (*Limnocyptes gallinula*, Linn.).

Kulik maluczki zielonego a czerwonego piora, M. Pt.

Scolopax gallinula (Bekas Kurka) Kluk.

Scolopax gallinula (Bekas mały) Jundz.

Scolopax gallinula (Bekas mały) Jar.

Scolopax gallinula (Bekas mały albo Ficlauz) Kum. & Gor.

Scolopax gallinula (Bekas mały pospolicie Ficlauz) Tyz.

Scolopax gallinula (Bekas ficlauz) Waga.

Scolopax gallinula (Bekas mały) Wodz.

Scolopax gallinula (Bekas ficlauz) Dzed.

Limnocyptes gallinula (Ficlauz) Tacz.

Limnocyptes gallinula (Bekasik) Sztolcm.

Limnocyptes gallinula, Doman.

Gallinago gallinula, Reich. & Hesse.

Rodzaj Słaka, Rzącz. (*Scolopax*, Linn.).

Słaka zmierzchna, m. (*Scolopax rusticola*, Linn.).

Słaka moręgiego a lisowatego piora, M. Pt.

Perdix rustica major (Słomka) Rzącz.

Scolopax rusticola (Bekas Słomka) Kluk.

Scolopax rusticola (Bekas Słomka) Jundz.

Scolopax rusticola (Bekas Słomka) Jar.

Scolopax rusticola (Bekas Słonka) Kum. & Gor.

Scolopax rusticola (Bekas Słonka) Tyz.

Scolopax rusticola (Bekas słaka) Waga.

Scolopax rusticola (Bekas słomka) Wodz.

Scolopax rusticola (Bekas słaka) Dzed.

Scolopax rusticola (Słomka) Tacz.

Scolopax rusticola (Słonka) Sztolcm.

Scolopax rusticola Doman.,

Scolopax rusticola, Reich. & Hesse.

Z powyższej synonimii widzimy, jak różnorodna jest pisownia wyrazu słonka, bogdy Cygański, a za nim Waga i Dzeduszycki piszą przez *a*, Kluk, Jundziłł, Jarocki, Wodzicki i Taczanowski używają pisowni *om*, a Kumelski i Gorski, Tyzenhauz oraz Sztolcman przez *on*. Zależy to, od jakiego wyrazu nazwę słonka wyprowadzamy. I tak Waga twierdzi, że słaka pochodzi od wyrazu *łaka*—to jest *ptak z łak*. Nazwa ta odpowiada czeskiemu *sluka* i słowiańskiemu *sluk* dla oznaczenia bekasa. Ztąd też zapewne Rzączyński użył wyrazu *sluk*, na oznaczenie jakiegoś ptaka brodzącego, nie dość wyraźnie opisanego. Ta etymologia zdaje się być najbardziej rzeczową. Zwolennicy pisowni przez *om* wyprowadzają nazwę słomka od wyrazu *słoma*, jako aluzję do długiego i cienkiego jak *słomka* dzioba. Wreszcie piszący przez *on* dowodzą, że nazwa słonka pochodzi od *słońce*, bowiem ptak ten o wschodzie i zachodzie słońca wylatuje na tak zwane *ciągi*. Jakkolwiek w dzisiej-

szej literaturze łowieckiej powszechnie używaną jest pisownia *stonka*, to jednak uważałem za stosowne utrzymać najdawniejszą i bodaj najlepiej udowodnioną pisownię *stąka*.

Rodzaj **Płatkonóg**, Jar. (*Phalaropus*, Briss.).

Płatkonóg płaskodzioby, Tyz. (*Phalaropus fulicarius*, Linn.).

- Phalaropus rufus* (Płatkonóg rdzawy) Jar.
Phalaropus platyrhynchus (Płatkonóg płaskodzioby) Tyz.
Phalaropus platyrrhynchus (errore) (Płatkonóg płaskodzioby) Dzed.
Phalaropus fulicarius (Płatkonóg płaskodzioby) Tacz.
Phalaropus fulicarius, Reich. & Hesse.

Płatkonóg rdzawoszyjny, Tyz. (*Phalaropus hyperboreus*, Linn.).

- Phalaropus cinereus* (Płatkonóg pstry) Jar.
Phalaropus hyperboreus (Płatkonóg rdzawoszyjny) Tyz.
Phalaropus angustirostris (Płatkonóg cienkonóg) Wodz.
Phalaropus hyperboreus (Płatkonóg rdzawoszyjny) Dzed.
Lobipes hyperboreus (Płatkonóg rdzawoszyjny) Tacz.
Phalaropus hiperboreus (errore) (Płaskonóg (*sic*) rdzawoszyjny) Sztolcm.
Phalaropus lobatus, Reich. & Hesse.

Rodzina MEWOWATE (*Laridae*).

Rodzaj **Szczeponóg**, Kluk. (*Hydrochelidon*, Boie.).

Szczeponóg białoskrzydły, Jar. (*Hydrochelidon leucoptera*, Meisner & Schinz).

- Larus fissipes* (Rybitw Szczeponóg) Kluk.
Sterna leucoptera (Rybitwa białoskrzydlna) Jar.
Sterna leucoptera (Rybołówka białoskrzydła) Tyz.
Sterna leucoptera (Rybołówka białoskrzydła) Dzed.
Hydrochelidon leucoptera (Rybołówka białoskrzydła) Tacz.
Hydrochelidon leucoptera, Doman.
Hydrochelidon leucoptera, Reich & Hesse.

Szczeponóg białowąsy, Tyz. (*Hydrochelidon hybrida*, Pall.).

- Sterna leucopareia* (Rybołówka białowąsa) Tyz.
Sterna leucopareia (Rybołówka białowąsa) Dzed.
Sterna leucopareia (Rybołówka białowąsa) Tacz.
Hydrochelidon hybrida, Reich & Hesse.

Szczeponóg czarny, Jar. (*Hydrochelidon nigra*, Linn.).

- Larus nigra* (Czarna Morska Jaskółka) Kluk.
Sterna nigra (Rybitwa czarna) Jar.

Sterna nigra (Rybitw czarny) Kum. & Gor.
Sterna nigra (Rybołówka Krzyczek) Tyz.
Sterna nigra (Rybołówka czarna) Wodz.
Sterna nigra (Rybołówka krzyczek) Dzied.
Hydrochelidon fissipes (Rybołówka czarna) Tacz.
Hydrochelidon nigra, Doman.
Hydrochelidon nigra, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Wielkodziób**, Jar. (*Hydroprogne*, Kaup.).

Wielkodziób kaspijski, m. (*Hydroprogne caspia*, Pall.).

Sterna megarhynchos (Rybitwa Wielkodziób) Jar.
Sterna caspia (Rybołówka Wielkodziób) Tyz.
Sterna caspia (Rybołówka wielkodzioba) Dzied.
Sylochelidon caspia (Rybołówka wielkodzioba) Tacz.
Sterna caspia, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Rybitwa**, Jar. (*Sterna*, Linn.).

Jakkolwiek większość naszych najwybitniejszych ornitologów, jak Tyzenhauz, Dzeduszycki, Wodzicki i Taczanowski, używa dla tego rodzaju nazwy Rybołówka, to jednak uważałem za właściwe utrzymać nazwę Jarockiego Rybitwa jako będącą w powszechnem użyciu, a która nadto korzysta z prawa pierwszeństwa. Nazwy Rybitwa użył pierwszy Jarocki, gdyż Kluk oraz Kumelski i Gorski używali nazwy Rybitw, a nadto pierwszy z nich stosował ją do rodzaju *Larus*, który mieszał z rodzajem *Sterna*.

Rybitwa pospolita, Jundz. (*Sterna hirundo*, Linn.).

Jaskółka morska białego a czarnego piora, M. Pt.
Hirundo marina (Jaskółka morska, Kulig morski) Rząc.
Larus hirundo (Europejska Morska Jaskółka) Kluk.
Sterna Hirundo (Rybołów pospolity) Jundz.
Sterna Hirundo (Rybitwa pospolita) Jar.
Sterna Hirundo (Rybitw pospolity) Kum. & Gor.
Sterna Hirundo (Rybołówka zwyczajna) Tyz.
Sterna hirundo (Rybołówka rzeczna) Wodz.
Sterna hirundo (Rybołówka zwyczajna) Dzied.
Sterna fluviatilis (Rybołówka zwyczajna) Tacz.
Sterna fluviatilis, Doman.
Sterna hirundo, Reich. & Hesse.

Osbert Salvin (Cat. B. Brit. Mus. v. XXV, p. 54), oraz R. B. Sharpe (Handlist., v. I, p. 135) używają naumannowskiej nazwy gatunkowej *fluviatilis*, pierwszeństwo jednak należy się linneuszowskiej nazwie *hirundo*.

Rybitwa białoczelna, Jar. (*Sterna minuta*, Linn.).

- Sterna minuta* (Rybołów mniejszy) Jundz.
Sterna minuta (Rybitwa białoczelna) Jar.
Sterna minuta (Rybitw mały) Kum. & Gor.
Sterna minuta (Rybołówka białoczelna) Tyz.
Sterna minuta (Rybołówka białoczelna) Dzed.
Sterna minuta (Rybołówka białoczelna) Tacz.
Sterna minuta, Reich. & Hesse.

Rodzaj Mewa, (*Larus*, Linn.).**Mewa mała, Kluk. (*Larus minutus*, Pall.).**

- Larus parvus* (bez nazwy pol.) Rząc.
Larus minuta (Mały Rybitw) Kluk.
Larus minutus (Mewa mała) Jar.
Larus minutus (Mewa mała) Kum. & Gor.
Larus minutus (Mewa najmniejsza) Tyz.
Larus minutus (Mewa najmniejsza) Dzed.
Chroicocephalus minutus (Mewa mała) Tacz.
Larus minutus, Reich. & Hesse.

Mewa śmieszka, Kluk. (*Larus ridibundus*, Linn.).

- Larus cinereus rostrum et pedibus rubris* (bez nazwy pol.) Rząc.
Larus ridibundus (Rybitw śmieszek) Kluk.
Larus ridibundus (Mewa śmieszka) Jar.
Larus ridibundus (Mewa krzykliwa) Kum. & Gor.
Larus ridibundus (Mewa śmieszka) Tyz.
Larus ridibundus (Mewa śmieszka) Wodz.
Larus ridibundus (Mewa śmieszka) Dzed.
Chroicocephalus ridibundus (Śmieszka) Tacz.
Larus ridibundus, Doman.
Larus ridibundus, Reich. & Hesse

Mewa siodłata, Jar. (*Larus marinus*, Linn.).

- Larus maximus* (bez nazwy pol.) Rząc.
Larus marinus (Rybitw morski) Kluk.
Larus marinus (Mewa siodłata) Jar.
Larus marinus (Mewa morska) Kum. & Gor.
Larus marinus (Mewa czarnogrzbieta) Tyz.
Dominicus marinus (Mewa siodłata) Tacz.
Larus marinus, Reich. & Hesse.

Mewa żółtonoga, Jar. (*Larus fuscus*, Linn.).

Kania Kaczłon żeleżistego a białego piora, M. Pt.

Larus fuscus (Rybitw brudny) Kluk.

Larus fuscus (Mewa kasztanowata) Jundz.

Larus flavipes (Mewa Żółtonóg) Jar.

Larus fuscus (Mewa żółto-noga) Kum. & Gor.

Larus fuscus (Mewa żółtonoga) Tyz.

Larus fuscus (Mewa żółtonoga) Wodz.

Larus fuscus (Mewa rybołów) Dzied.

Dominicanus fuscus (Mewa żółtonoga) Tacz.

Larus fuscus, Doman.

Larus fuscus, Reich. & Hesse.

Mewa srebrzysta, Tyz. (*Larus argentatus*, Brünn.).

Larus minor cinereus (bez nazwy pol.) Rządz.

Larus argentatus (Mewa srebrzysta) Tyz.

Larus argentatus (Mewa srebrzysta) Dzied.

Larus argentatus (Mewa srebrzysta) Tacz.

Larus argentatus, Reich. & Hesse.

Mewa pospolita, Jundz. (*Larus canus*, Brünn.).

Larus canus (Rybitw Rybołówek) Kluk.

Larus canus (Mewa pospolita) Jundz.

Larus canus (Mewa pospolita) Jar.

Larus canus (Mewa siwa) Kum. & Gor.

Larus canus (Mewa pospolita) Tyz.

Larus canus (Mewa pospolita) Dzied.

Larus canus (Mewa pospolita) Tacz.

Larus canus, Doman.

Larus canus, Reich. & Hesse.

Mewa biaława, Jar. (*Larus glaucus*, Brünn.).

Larus major cinereus (Rybitw popielaty większy, Kulig) Rządz.

Larus glaucus (Mewa biaława) Jar.

Larus glaucus (Mewa modra) Kum. & G.

Larus glaucus (Szybkołot prosty) Zaw.

Larus glaucus (Mewa blada) Tyz.

Larus glaucus (Mewa blada) Tacz.

Larus glaucus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Gawja**, m. (*Rissa*, Stephens).**Gawja trzypalcowa**, Kum. & Gor.

Larus tridactylus (Rybitw zimowy) Kluk.

Larus Tridactylus (Mewa zimowa) Jar.

Larus tridactylus (Mewa trzypalcowa) Kum. & Gor.
Larus tridactylus (Mewa trzypalcowa) Tyz.
Rissa tridactyla (Mewa trzypalcowa) Tacz.
Rissa tridactyla, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Wydrzyk**, Jar. (*Megalestris*, Bp.).

Wydrzyk białopióry, Jar. (*Megalestris skua*, Brunn.).

Larus catarractes (Strzelec bęgowaty) Kluk.
Lestris catarractes (Wydrzyk białopiór) Jar.
Lestris Cataractes (Wydrzyk białopiór) Tyz.
Lestris catarractes (Wydrzyk wielki) Wodz.
Catarrhactes skua (Wydrzyk białopióry) Tacz.
Stercorarius skua, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Nawozowiec**, m. (*Stercorarius*, Briss.).

Nawozowiec pasorzytny, Jundz. (*Stercorarius parasiticus*, Brunn.).

Larus parasiticus (Rybitw Strzelec) Kluk.
Larus parasiticus (Mewa pasorzyczna) Jundz.
Lestris parasiticus (Wydrzyk pasorzytny) Kum. & Gor.
Lestris parasitica (Wydrzyk pasorzytny) Tyz.
Lestris parasitica (Wydrzyk pasorzytny—sic!) Dzied.
Stercorarius parasiticus (Wydrzyk pasorzytny) Tacz.
Stercorarius parasiticus, Reich. & Hesse.

Nawozowiec żółtoszyjny, Tyz. (*Stercorarius pomarinus*, Tem.).

Lestris pomarina (Wydrzyk żółtoszyjny) Tyz.
Lestris pomarina (Wydrzyk żółtoszyjny) Dzied.
Lestris pomarina (Wydrzyk żółtoszyjny) Tacz.
Stercorarius pomarinus, Reich. & Hesse.

Nawozowiec długoogonowy, Tacz. (*Stercorarius crepidatus*, Banks).

Lestris crepidatus (Wydrzyk brudny) Jar.
Stercorarius crepidatus (Wydrzyk długoogonowy) Tacz.
Stercorarius longicaudus, Reich. & Hesse.

Rodzina IBISOWATE (*Ibididae*).

Rodzaj **Ibis**, Jar. (*Plegadis*, Kaup.).

Ibis kasztanowaty, Jar. (*Plegadis falcinellus*, Linn.).

Tantalus Falcinellus (Kulik europejski) Jundz.
Ibis Falcinellus (Ibis kasztanowaty) Jar.

Ibis Falcinellus (Ibis zielony) Kum. & Gor.
Ibis Falcinellus (Ibis kasztanowaty) Tyz.
Ibis falcinellus (Ibis kasztanowaty) Dzed.
Falcinellus igneus (Ibis kasztanowaty) Tacz.
Plegadis falcinellus (Ibis kasztanowaty) Sztolcm.
Plegadis falcinellus, Reich. & Hesse.

Rodzina WARZĘCHOWATE (*Plataleidae*).

Rodzaj **Warzęcha**, Kluk. (*Platalea*, Linn.).

Warzęcha biała, Kluk. (*Platalea leucorodia*, Linn.).

Pelicanus (Pelikan, Płaskonos) Rącz.
Platalea leucorodia (Warzęcha biała) Kluk.
Platalea Leucorodia (Płaskonos biały) Jundz.
Platalea Leucorodia (Warzęcha biała) Jar.
Platalea Leucorodia (Płaskonos biały) Kum. & Gor.
Platalea leucorodia (Warzęcha biała) Tyz.
Platalea leucorodia (Gęśica płaskonos) Waga.
Platalea leucorodia (Warzęcha biała) Dzed.
Platalea leucorodia (Warzęcha) Tacz.
Platalea leucorodia (Warzęcha) Sztolcm.
Platalea leucorodia, Reich. & Hesse.

Rzączyński (Auctuar, p. 407) pod nazwą „*Pelicanus Gesneri*, *Platea* Plinii, *Platalea Ciceronis*, *Anser Cochlearius*, *Cochlearia*, *Anser platorhynchus*, *Albardeola*, *Leucorodia*, Pol. Pelikan, Płaskonos podaje niewątpliwie Warzęchę. Cały opis zgadza się tu najzupełniej, a nadto w końcu powiada: „Ex Insula Surinamensi seu Nova Guinea (*sic!*) D. Klein accepit, Museoque suo intulit Pelicani albi caput & alas eleganter colore coccineo tinctas“. Otóż jest tu niechybnie mowa o gujańskim gatunku Warzęchy (*Platalea ajaja*). Zresztą Rzączyński o Pelikanie mówi pod nazwą *Onocrotalus* i nazywa go Babą lub Bakiem cudzoziemskim. Właściwie więc na zasadzie prawa pierwszeństwa należałoby Warzęchę nazwać Płaskonosem, lecz ta ostatnia nazwa powszechnie jest używaną dla oznaczenia kaczki (*Spatula clypeata*).

Dzieduszycki niewłaściwie podaje Tyzenhauza za autora nazwy Warzęcha biała, gdyż jak widzimy z powyższej synonimii autorem obu nazw (rodzajowej i gatunkowej) jest Kluk.

Rodzina CZAPLOWATE (*Ardeidae*).Rodzaj **Czapla**, Rzącz. (*Ardea*, Linn.).**Czapla siwa**, Jar. (*Ardea cinerea*, Linn.).

- Ardea cinerea* siwego piora, M. Pt.
Ardea cinerea major (Czapla) Rzącz.
Ardea cinerea (Czapla pospolita) Kluk.
Ardea maior var. cinerea (Czapla pospolita) Jundz.
Ardea cinerea (Czapla siwa) Jar.
Ardea cinerea (Czapla popielata) Kum. & Gor.
Ardea cinerea (Czapla popielata) Zaw.
Ardea cinerea (Czapla siwa) Tyz.
Ardea maior et cinerea (Czapla zwyczajna) Waga.
Ardea cinerea (Czapla siwa) Wodz.
Ardea cinerea (Czapla siwa) Dzied.
Ardea cinerea (Czapla siwa) Tacz.
Ardea cinerea (Czapla siwa) Sztolcm.
Ardea cinerea, Doman.
Ardea cinerea, Reich. & Hesse.

Czapla purpurowa, Kluk. (*Ardea purpurea*, Linn.).

- Ardea rubra* (w tekście) Rzącz.
Ardea purpurea (Czapla purpura) Kluk.
Ardea purpurea (Czapla czerwona) Jundz.
Ardea purpurea (Czapla purpurowa) Jar.
Ardea purpurea (Czapla purpurowa) Kum. & Gor.
Ardea purpurea (Czapla purpurowa) Tyz.
Ardea purpurea (Czapla purpurowa) Wodz.
Ardea purpurea (Czapla purpurowa) Dzied.
Ardea purpurea (Czapla purpurowa) Tacz.
Ardea purpurea (Czapla purpurowa) Sztolcm.
Pyrrherodias purpurea, Doman.
Ardea purpurea, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Forga**, Tyz. (*Herodias*, Boie).**Forga biała**, Kluk. (*Herodias alba*, Linn.).

- Ardea alba* białego piora, M. Pt.
Ardea alba major (bez nazwy pol.) Rzącz.
Ardea alba (Czapla biała z żółtym dziobem) Kluk.
Ardea Egretta (Czapla Egretta) Jundz.
Ardea Egretta (Czapla biała-duża) Jar.

- Ardea alba* (Czapla biała) Kum. & Gor.
Ardea egretta (Czapla biała) Zaw.
Ardea Egretta et alba (Czapla Forga) Tyz.
Ardea egretta (Czapla forga) Dzied.
Ardea egretta (Czapla biała) Tacz.
Herodias alba (Czapla biała) Sztolcm.
Herodias alba, Reich. & Hesse.

Cygańskiego „Czapla białego piora” jest niewątpliwie *Herodias alba*; mylił się zdaniem mojem Waga, uważając ją za stare egzemplarze Czapli siwej, a Czapkę siwego piora — za młode tego gatunku. Niema żadnej racyi do przypuszczenia, że Forga biała nie była znana Cygańskiemu, w czasach, kiedy Polska sięgała do Morza Czarnego, gdzie ptak ten nie jest bynajmniej rzadkością; a zresztą zalatuje on nawet niezbyt rzadko w granice Galicyi i Królestwa Kongresowego.

Rodzaj **Czaplon**, m. (*Garzetta*, Kaup.).

Czaplon nadobny, Tyz. (*Garzetta garzetta*, Linn.).

- Ardea Garzetta* (Czapla Garceta) Jundz.
Ardea Garzetta (Czapla biała mniejsza) Jar.
Ardea Garzetta (Czapla Garceta) Kum. & Gor.
Ardea Garzetta (Czapla nadobna) Tyz.
Ardea garzetta (Czapla nadobna) Dzied.
Ardea garzetta (Czapla nadobna) Tacz.
Garzetta garzetta (Czapla nadobna) Sztolcm.
Herodias garzetta, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Ślepowron**, Rzącz. (*Nycticorax*, Rafin).

Ślepowron właściwy, Tyz. (*Nycticorax nycticorax*, Linn.).

- Corvus nocturnus* (Ślepowron) Rzącz.
Ardea nycticorax (Czapla Nocnik) Kluk.
Ardea Nycticorax (Czapla nocna) Jundz.
Ardea Nycticorax (Czapla Ślepowron) Jar.
Ardea Nycticorax (Czapla Ślepowron) Kum. & Gor.
Ardea nycticorax (Czapla nocoryk) Zaw.
Ardea Nycticorax (Czapla Ślepowron właściwy) Tyz.
Ardea nycticorax (Czapla ślepowron) Waga.
Ardea nycticorax (Czapla nocoryk) Wodz.
Ardea nycticorax (Czapla ślepowron) Dzied.
Nycticorax europaeus (Ślepowron) Tacz.
Nycticorax nycticorax (Ślepowron) Sztolcm.
Nycticorax nycticorax, Doman.
Nycticorax nycticorax, Reich. & Hesse.

Rzeczyński tylko w pierwszym swem dziele (Hist. nat. cur., p. 272) wspomina o Ślepowronie mimochodem; w „Auctuarium” nie robi o nim żadnej wzmianki.

Rodzaj **Czapelka**, m. (*Ardeola*, Boie).

Czapelka modronosa, Jar. (*Ardeola ralloides*, Scop.).

- Ardea comata* (Czapla grzywiasta) Kluk.
Ardea ralloides (Czapla Modronos) Jar.
Ardea ralloides (Czapla kasztanowata) Kum. & Gor.
Ardea comata (Czapla Modronos) Tyz.
Ardea comata (Czapla modronos) Dzed.
Buphus comatus (Czapla modronosa) Tacz.
Ardeola ralloides (Czapla modronosa) Sztolcm.
Ardeola ralloides, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Bączek**, Tyz. (*Ardetta*, Gray).

Bączek trzcinnik, Waga. (*Ardetta minuta*, Linn.).

- Ardea minuta* (Bąk mały) Kluk.
Ardea minuta (Czapla zdrobniała) Jar.
Ardea minuta (Czapla maleńka) Kum & Gor.
Ardea minuta (Czapla huczek) Zaw.
Ardea minuta (Czapla Bąk Bączek) Tyz.
Ardea minuta (Czapla trzcinnik) Waga.
Ardea minuta (Czapla bączek) Wodz.
Ardea minuta (Czapla bączek) Dzed.
Botaurus minutus (Bączek) Tacz.
Ardetta minuta (Bączek) Sztolcm.
Ardetta minuta, Doman.
Ardetta minuta, Reich & Hesse.

Rodzaj **Bąk**, Rzącz. (*Botaurus*, Briss.).

Bąk właściwy, Tyz. (*Botaurus stellaris*, Linn.).

- Bąk czarnego a czerwonego piora, M. Pt.
Botaurus (Bąk) Rzącz.
Ardea stellaris (Czapla Bąk większy) Kluk.
Ardea stellaris (Czapla Bąk) Jundz.
Ardea stellaris (Czapla Bąk) Jar.
Ardea stellaris (Czapla Bąk) Kum. & Gor.
Ardea stellaris (Czapla huk) Zaw.
Ardea stellaris (Czapla Bąk właściwy) Tyz.
Ardea stellaris (Czapla bąk) Waga.
Ardea stellaris (Czapla bąk właściwy) Wodz.
Ardea stellaris (Czapla bąk) Dzed.
Botaurus stellaris (Bąk) Tacz.
Botaurus stellaris (Bąk) Sztolcm.
Botaurus stellaris, Doman.
Botaurus stellaris, Reich & Hesse.

Rodzina BOCIANOWATE (*Ciconiidae*).

Rodzaj **Bocian**, Rzącz. (*Ciconia*, Linn.).

Bocian biały, Rzącz. (*Ciconia ciconia*, Linn.).

- Bocian czarnego a białego piora, M. Pt.
Ciconia alba (Bocian biały) Rzącz.
Ciconia alba (Bocian pospolity) Kluk.
Ardea Ciconia (Czapla Bocian) Jundz.
Ciconia alba (Bocian biały) Jar.
Ciconia alba (Bocian biały albo pospolity) Kum. & Gor.
Ciconia alba (Bocian biały) Tyz.
Ardea ciconia (Bocian zwyczajny) Waga.
Ciconia alba (Bocian biały) Wodz.
Ciconia alba (Bocian biały) Dzed.
Ciconia alba (Bocian) Tacz.
Ciconia ciconia (Bocian zwyczajny) Sztolcm.
Ciconia ciconia, Doman.
Ciconia ciconia, Reich. & Hesse.

Jarocki, a za nim Tyzenhauz i Dzeduszycki niewłaściwie podają Jundziłła za autora gatunkowej nazwy biały, gdyż z powyższej synonimii widocznym jest, że autorem tej nazwy jest Rzeczyński.

Bocian hajstra, Kum & Gor. (*Ciconia nigra*, Linn.).

- Ciconia nigra* (Bocian czarny) Rzącz.
Ciconia fusca (Bocian śniady lub Bag) Rzącz.
Ciconia nigra (Bocian czarny) Kluk.
Ardea nigra (Czapla Bocian czarny) Jundz.
Ciconia nigra (Bocian czarny) Jar.
Ciconia nigra (Bocian czarny albo Hajstra) Kum. & Gor.
Ciconia nigra (Bocian śniady posp. zw. Hajstrą) Tyz.
Ardea nigra (Bocian bag) Waga.
Ciconia nigra (Bocian czarny) Wodz.
Ciconia nigra (Bocian hajstra) Dzed.
Ciconia nigra (Hajstra) Tacz.
Ciconia nigra (Bocian czarny czyli hajstra) Sztolcm.
Ciconia nigra, Doman.
Ciconia nigra, Reich. & Hesse.

Rzeczyński, idąc prawdopodobnie za innymi autorami, utworzył dwa różne gatunki ptaków zapewne z ptaków w różnym wieku, mówi bowiem, że oba zamieszkują nasz kraj, gdy wogóle jeden tylko gatunek czarnego bociana jest znany na świecie. Od Rzeczyńskiego też wzięli późniejsi autorowie gatunkową nazwę czar-

ny, a inni—śniady (Tyzenhauz) lub bag (Waga). Utrzymałem nazwę hajstra, jako powszechnie używaną. Pierwszy użył tej nazwy w tekście Jundziłł, ale że podał ją omyłkowo (Taystra), przeto za autora tej nazwy gatunkowej uważać należy Kumelskiego i Gorskiego.

Rodzina KORMORANOWATE (*Phalacrocoracidae*).

Rodzaj **Kormoran**, Tyz. (*Phalacrocorax*, Briss.).

Kormoran kruk morski, Rzącz. (*Phalacrocorax carbo*, Linn.).

- Corvus marinus* (Kruk morski) Rzącz.
Pelecanus (errore) *carbo* (Baba Komoran) *sic!* Kluk.
Pelecanus Carbo (Pelikan Kormoran) Jundz.
Carbo Comoranus (errore) (Komoran (*sic!*) czubaty) Jar.
Halieus Cormoranus (Kormoran Kruk morski) Kum. & Gor.
Carbo Cormoranus (Kormoran Kruk morski) Tyz.
Carbo cormoranus (Kormoran kruk morski) Wodz.
Carbo cormoranus (Kormoran kruk morski) Dzied.
Phalacrocorax carbo (Kormoran) Tacz.
Phalacrocorax carbo subcormoranus, Reich. & Hesse.

Tyzenhauz niewłaściwie przyznał sobie autorstwo gatunkowej nazwy kruk morski, a Wodzicki autorstwo to potwierdził, widzimy bowiem, że pierwszy użył jej Rzeczyński (Kruk — jako nazwy rodzajowej, a morski — gatunkowej), a Kumelski i Gorski znacznie przed Tyzenhauzem zastosowali ją w pełni jako nazwę gatunkową.

Kormoran czubaty, Tacz. (*Phalacrocorax graculus*, Linn.).

- Pelecanus graculus* (Pelikan Kruk wodny) Kluk.
Pelecanus graculus (Pelikan Kruk wodny) Jundz.
Carbo graculus (Kormoran Gawronek) Tyz.
Phalacrocorax graculus (Kormoran czubaty) Tacz.
Phalacrocorax graculus, Reich. & Hesse.

Kormoran mały, Jar. (*Phalacrocorax pygmaeus*, Gmel.).

- Carbo pygmaeus* (Komorun (*sic*) mały) Jar.
Carbo pygmaeus (Kormoran karzeł) Tyz.
Carbo pygmaeus (Kormoran karzeł) Dzied.
Phalacrocorax pygmaeus (Kormoran mały) Tacz.
Phalacrocorax pygmaeus, Reich. & Hesse.

Rodzina PELIKANOWATE (*Pelecanidae*).

Rodzaj **Pelikan**, Jundz. (*Pelecanus*, Linn.).

Za autora polskiej nazwy rodzajowej Pelikan uważać należy Jundziłła, gdyż Rzączyński, jak to widzieliśmy, używał nazwy Baba lub Bąk cudzoziemski, a Kluk — również nazwy Baba. Właściwie więc, opierając się na prawie pierwszeństwa, tej nazwy powinniśmy użyć za rodzajową, przyjąłem wszelako nazwę Pelikan ze względu, że wszyscy późniejsi autorowie używają jej, a nie innej.

Pelikan baba, Rączz. (*Pelecanus onocrotalus*, Linn.).

- Onocrotalus* (Baba, Bąk cudzoziemski) Rączz.
- Pelecanus* (errore) *onocrotalus* (Baba) Kruk.
- Pelecanus Onocrotalus* (Pelikan Baba) Jundz.
- Pelecanus Onocrotalus* (Pelikan Baba) Jar.
- Pelecanus Onocrotalus* (Pelikan właściwy) Kum. & Gor.
- Pelecanus Onocrotalus* (Pelikan Baba) Tyz.
- Pelecanus onocrotalus* (Pelikan olbrzym) Zaw.
- Pelecanus onocrotalus* (Pelikan baba) Waga.
- Pelecanus onocrotalus* (Pelikan baba) Wodz.
- Pelecanus onocrotalus* (Pelikan baba) Dzied.
- Pelecanus onocrotalus* (Pelikan) Tacz.
- Pelecanus onocrotalus*, Reich. & Hesse.

Pelikan kędzierzawy, Tyz. (*Pelecanus crispus*, Bruch).

- Pelecanus crispus* (Pelikan kędzierzawy) Tyz.
- Pelecanus crispus* (Pelikan kędzierzawy *sic!*) Dzied.
- Pelecanus crispus* (Pelikan kędzierzawy) Tacz.

Rodzina NUROWATE (*Colymbidae*).

Rodzaj **Nur**, Jundz. (*Colymbus*, Linn.).

Rzączyński i Kluk używają dla rodzaju *Colymbus* polskiej nazwy Nurek, lecz tę nazwę wszyscy późniejsi autorowie stosują do rodzaju *Podiceps*, a dla rodzaju *Colymbus*, używają nazwy Nur.

Nur rdzawogardlisty, Jar. (*Colymbus septentrionalis*, Linn.).

- Colymbus septentrionalis* (Nurek czerwonoszyi) Kluk.
- Eudites rufogularis* v. *septentrionalis* (Nur rdzawogardlisty) Jar.

Colymbus septentrionalis (Nur rdzawogardlisty) Tyz.
Eudytes septentrionalis (Nur północny) Zaw.
Eudytes rufogularis (Nur rdzawoszyjny) Wodz.
Colymbus septentrionalis (Nur rdzawoszyjny) Dzied.
Colymbus septentrionalis (Nur rdzawogardlisty) Tacz.
Colymbus septentrionalis (Nur rdzawogardlisty) Sztolcm.
Colymbus septentrionalis, Doman.
Urinator stellatus, Reich. & Hesse.

Widzimy, że Wodzicki, a za nim Dzieduszycki niewłaściwie podali rzekomo tyzenhauzowską nazwę rdzawoszyjny, gdyż Tyzenhauz użył nazwy Jarockiego — rdzawogardlisty, zmieniając ją tylko stosownie do potrzeb języka polskiego na rdzawogardlisty.

Nur czarnoszyi, Jundz. (*Colymbus arcticus*, Linn.).

Colymbus arcticus (Nurek) Rząc.
Colymbus arcticus (Nur czarnoszyi) Jundz.
Eudites arcticus (Nur popielaty) Jar.
Colymbus arcticus (Nur czarnoszyi) Tyz.
Edytes arcticus (Nur czarnogardł) Zaw.
Eudytes arcticus (Nur czarnoszyj) Wodz.
Colymbus arcticus (Nur czarnoszyjny) Dzied.
Colymbus arcticus (Nur czarnoszyi) Tacz.
Colymbus arcticus (Nur czarnoszyi) Sztolcm.
Colymbus arcticus, Doman.
Urinator arcticus, Reich. & Hesse.

Tyzenhauz niewłaściwie przywłaszczył sobie autorstwo gatunkowej nazwy czarnoszyi, a za nim błąd ten powtórzył Wodzicki i Dzieduszycki. Z powyższej synonimii widzimy, że autorem tej nazwy jest bezsprzecznie Jundziłł.

Nur lodowiec, Kluk. (*Colymbus glacialis*, Linn.).

Colymbus glacialis (Nur Lodowiec) Kluk.
Eudites glacialis (Nur Lodowiec) Jar.
Colymbus glacialis (Nur wielki) Kum. & Gor.
Colymbus glacialis (Nur Lodowiec) Tyz.
Colymbus glacialis (Nur lodowiec) Dzied.
Colymbus glacialis (Lodowiec) Tacz.
Colymbus glacialis (Nur lodowiec) Sztolcm.
Urinator immer, Reich. & Hesse.

Rodzina PERKOZOWATE (*Podicipedidae*).

Rodzaj **Perkoz**, Tyz. (*Podiceps*, Lath.).

Właściwie należałoby użyć nazwy Nurek, zastosowanej po raz pierwszy przez Jarockiego, ze względu jednak na autorytet dwu najwybitniejszych naszych ornitologów (Tyzenhauza i Taczanowskiego) przyjąłem tyzenhauzowską nazwę Perkoz.

W. R. Ogilvie Grant w XXVI tomie Cat. B. Br. M. (p. 502) używa nazwy *Podicipes* a nie *Podiceps*, widocznie uważając ją za lepiej skonstruowaną.

Perkoz mniejszy, Jundz. (*Podiceps fluvialis*, Tunstall).

- Colymbus minor* (Nur mniejszy) Jundz.
- Colymbus minor* (Nurek mniejszy) Jar.
- Podiceps minor* (Nurek mniejszy) Kum. & Gor.
- Podiceps minor et hybridicus* (Perkoz mniejszy) Tyz.
- Colymbus minor* (Nurek mały) Wodz.
- Podiceps minor* (Perkoz mniejszy) Dzied.
- Podiceps minor* (Perkozek) Tacz.
- Tachybaptus minor* (Perkoz mniejszy) Sztolcm.
- Podicipes fluvialis*, Doman.
- Podicipes nigricans*, Reich. & Hesse.

Perkoz zausznik, Kluk. (*Podiceps auritus*, Linn.).

- Colymbus auritus* (Nurek Zausznik) Kluk.
- Colymbus auritus* (Nurek Zausznik) Jar.
- Podiceps auritus* (Nurek uszaty) Kum. & Gor.
- Podiceps auritus* (Perkoz Zausznik) Tyz.
- Colymbus auritus* (Nurek uszaty) Wodz.
- Podiceps cornutus* (Perkoz rogaty) Tacz.
- Podiceps auritus* (Perkoz rogaty) Sztolcm.
- Colymbus auritus*, Reich. & Hesse.

Perkoz rogaty, Jar. (*Podiceps nigricollis*, Brehm.).

- Colymbus cornutus* (Nurek rogaty) Jar.
 - Podiceps cornutus* (Nurek kaspijski) Kum. & Gor.
 - Podiceps cornutus* (Perkoz uszaty) Tyz.
 - Podiceps auritus* (Perkoz zausznik) Dzied.
 - Podiceps auritas* (Zausznik) Tacz.
 - Podiceps nigricollis* (Perkoz zausznik) Sztolcm.
 - Proctopus nigricollis*, Doman.
 - Colymbus nigricollis*, Reich. & Hesse.
- Pam. Fizyogr. T. XXV. — Zoologia.

Perkoz rdzawoszyjny, Kum. & Gor. (*Podiceps griseigena*, Bodd.).

- Colymbus subcristatus* (Nurek w półczubaty) Jar.
Podiceps rubricollis (Nurek rdzawo-szyi) Kum. & Gor.
Podiceps rubricollis (Perkoz rdzawoszyjny) Tyz.
Colymbus rubricollis (Nurek rdzawoszyjny) Wodz.
Podiceps rubricollis (Perkoz rdzawoszyjny) Dzed.
Podiceps subcristatus (Perkoz rdzawoszyjny) Tacz.
Podiceps griseigena (Perkoz rdzawoszyjny) Sztolem.
Lophaaethya griseigena, Doman.
Colymbus griseigena, Reich. & Hesse.

I w tym wypadku Tyzenhauz uzurpował sobie autorstwo gatunkowej nazwy rdzawoszyjny na niekorzyść Kumelskiego i Górskiego, którzy są faktycznymi twórcami tej nazwy. Dzieduszycki błąd ten powtórzył.

Perkoz dwuczubny, Tyz. (*Podiceps cristatus*, Linn.).

- Colymbus cristatus et cornutus* (bez nazwy pol.) Rząc.
Colymbus cristatus (Nurek czubaty) Kluk.
Colymbus cristatus (Nur czubaty) Jundz.
Colymbus cristatus (Nurek czubaty) Jar.
Colymbus cristatus (Nurek czubaty) Kum. & Gor.
Podiceps cristatus (Perkoz dwuczubny) Tyz.
Colymbus cristatus (Nurek wielki) Wodz.
Podiceps cristatus (Perkoz pernykoza) Dzed.
Podiceps cristatus (Perkoz dwuczubny) Tacz.
Podiceps cristatus (Perkoz dwuczubny) Sztolem.
Lophaaethya cristata, Doman.
Colymbus cristatus, Reich. & Hesse.

Rodzina KACZKOWATE (*Anatidae*).

Rodzaj Łabędź, Rząc. (*Cygnus*, Bechst.).

Łabędź gędziec, Tyz. (*Cygnus cygnus*, Linn.).

- Labęc Krzykacz białego piora, M. Pt.
Anser Cygnus (Gęś Łabędź) Kluk.
Anas Cygnus (Gęś Łabędź dziki) Jundz.
Cygnus melanorhynchus (Łabędź dziki) Kum. & Gor.
Cygnus musicus (Łabędź Gędziec albo dziki) Tyz.
Cygnus musicus (Łabędź krzykacz) Waga.
Cygnus musicus (Łabędź gędziec) Dzed.
Cygnus musicus (Łabędź krzykliwy) Tacz.

Cygnus musicus (Łabędź krzykliwy) Sztolcm.

Cygnus cygnus, Doman.

Cygnus cygnus, Reich. & Hesse.

Dzieduszycki niewłaściwie podaje Taczanowskiego za autora gatunkowej nazwy gędziec, gdyż pierwszy użył jej (a prawdopodobnie nawet stworzył ją) Tyzenhauz. Taczanowski zaś użył nazwy krzykliwy.

Łabędź Bewicka, Tyz. (*Cygnus bewicki*, Yarr.).

Cygnus Bewickii (Łabędź Bewick'a) Tyz.

Cygnus minor (Łabędź czarnodzióby) Tacz.

Cygnus Bewicki (Łabędź czarnodzióby) Sztolcm.

Cygnus bewickii, Reich. & Hesse.

Łabędź niemy, Kum. & Gor. (*Cygnus olor*, Gmel.).

Labęc Głuchy białego piora, M. Pt.

Cygnus seu Olor (Łabęc) Rącz.

Cygnus Olor (Łabędź swojski) Jundz.

Cygnus Olor (Łabędź domowy albo niemy) Kum. & Gor.

Cygnus gibbus (Łabędź nadobny albo swojski) Tyz.

Cygnus gibbus (Łabędź niemy) Waga.

Cygnus gibbus (Łabędź nadobny) Dzied.

Cygnus gibbus (Łabędź głuchy) Tacz.

Cygnus olor (Łabędź nadobny) Sztolcm.

Cygnus olor, Doman.

Cygnus olor, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Gęś**, Rącz. (*Anser*, Briss.).

Gęś gęgawa, Tyz. (*Anser anser*, Linn.).

Gęś Gęgawa żeleźistego a białego piora, M. Pt.

Anser ferus (Gęś dzika) Rącz.

Anas anser (Gęś pospolita) Jundz.

Anser cinereus (Gęś popielata) Jar.

Anser cinereus (Gęś pospolita) Kum. & Gor.

Anser cinereus (Kaczka Gęś szara czyli gęgawa) Tyz.

Anas anser ferus (Gęś gęgawa) Waga.

Anas cinerea (Gęś szara) Wodz.

Anser cinerea (Gęś dzika) Dzied.

Anser cinereus (Gęś gęgawa) Tacz.

Anser cinereus (Gęś gęgawa) Sztolcm.

Anser anser, Doman.

Anser anser, Reich. & Hesse.

Gęś białoczelną, Jar. (*Anser albifrons*, Scop.).

- Anser albifrons* (Gęś białoczelną) Jar.
Anser albifrons (Gęś białoczelną) Kum. & Gor.
Anser albifrons (Kaczka Gęś białoczelną) Tyz.
Anser albifrons (Gęś białoczelną) Wodz.
Anser albifrons (Gęś białoczelną) Dzed.
Anser albifrons (Gęś białoczelną) Tacz.
Anser albifrons (Gęś białoczelną) Sztolcm.
Anser albifrons, Doman.
Anser albifrons, Reich. & Hesse.

Dzieduszycki podaje mylnie Taczanowskiego za autora nazwy gatunkowej białoczelną.

Gęś mała, m. (*Anser erythropus*, Linn.).

- Anser erythropus* (Gęś czerwonoą) Kluk.
Anser Heckelii (Gęś Heckel'a) Tyz.
Anser erythropus (Gęś krótkodzióbą) Tacz.
Anser erythropus (Gęś krótkodzióbą) Sztolcm.
Anser erythropus, Doman.
Anser erythropus, Reich. & Hesse.

Gęś posiewnicą, Jar. (*Anser fabalis*, Lath.).

- Gęś Litewka szarego a białego piora, M. Pt.
Anser segetum (Gęś Posiewnicą) Jar.
Anser segetum (Gęś zbożową) Kum. & Gor.
Anser segetum (Gęś dziką) Zaw.
Anser segetum (Kaczka Gęś Posiewnicą) Tyz.
Anser arvensis (Kaczka Gęś polną) Tyz.
Anser segetum (Gęś litewką) Waga.
Anser arvensis (Gęś rolną) Wodz.
Anser segetum (Gęś posiewnicą) Wodz.
Anser segetum (Gęś posiewnicą) Dzed.
Anser arvensis (Gęś polną) Dzed.
Anser arvensis (Gęś polną) Tacz.
Anser segetum (Gęś zbożową) Tacz.
Anser segetum (Gęś zbożową) Sztolcm.
Anser fabalis, Doman.
Anser fabalis, Reich. & Hesse.

Wszyscy współcześni ornitologowie łączą oba gatunki (*Anser segetum*, Gmelina i *Anser arvensis*, Brehma) w jeden, nadając mu dawniejszą nazwę Lathama — *fabalis* (1787).

Dzieduszycki niewłaściwie podaje Taczanowskiego za autora nazwy gatunkowej posiewnicą, którą stworzył Jarocki.

Gęś krótkodzioba, Tyz. (*Anser brachyrhynchus*, Baill.).

Anser brachyrhynchus (Gęś krótkodzioba) Tyz.
Anser brachyrhynchus, Reich. & Hesse.

Gatunek ten jest bardzo zbliżony do poprzedzającego i różni się tylko od niego znacznie mniejszymi rozmiarami oraz krótszym dziobem. Jakkolwiek żaden z naszych ornitologów nie cytuje tej gęsi, to jednak uważałem za właściwe wprowadzić ją do naszej fauny, gdyż zalatując z północy do krajów sąsiednich, musi też i Polskę odwiedzać. Przypuszczać też można, że brano nieraz ten gatunek za *Anser fabalis* respect. *Anser segetum* lub *Anser arvensis*.

Rodzaj **Bernikla**, Sztolcm. (*Branta*, Scop.).

Bernikla, Sztolcm. Ornit. Łow. str. 128.

Bernikla białolica, Tyz. (*Branta leucopsis*, Bechst.).

Anser leucopsis (Gęś łysa) Jar.
Anser leucopsis (Gęś czarnooka) Kum. & Gor.
Anser leucopsis (Kaczka Gęś białolica) Tyz.
Bernicla leucopsis (Gęś białolica) Tacz.
Bernicla leucopsis (Bernikla białolica) Sztolcm.
Branta leucopsis, Reich. & Hesse.

Bernikla obroźna, Sztolcm. (*Branta bernicla*, Linn.).

Anser bernicla (Gęś szkocka) Kluk.
Anas bernicla (Gęś Bernikla) Jundz.
Anser torquatus (Gęś Owróżka) Jar.
Anser Bernicla (Gęś północna) Kum. & Gor.
Anser Bernicla (Kaczka Gęś Bernikla) Tyz.
Anser Bernicla (Gęś Bernikla) Dzierż.
Bernicla torquata (Bernikla) Tacz.
Bernicla torquata (Bernicla obroźna) Sztolcm.
Branta bernicla, Reich. & Hesse.

Bernikla rdzawoszyja, Tacz. (*Bernicla ruficollis*, Pall.).

Anser ruficollis (Gęś czerwonoszyja) Kluk.
Anas ruficollis (Gęś czerwonoszyja) Jundz.
Anser ruficollis (Gęś czerwono-szyja) Kum. & Gor.
Anser ruficollis (Kaczka Gęś czerwonoszyja) Tyz.
Bernicla ruficollis (Gęś rdzawoszyja) Tacz.
Bernicla ruficollis (Bernikla rdzawoszyja) Sztolcm.
Branta ruficollis, Reich. & Hesse.

Rodzaj **O har**, Rz ą cz. (*Tadorna*, Leach).

O har norowy, J und z. (*Tadorna tadorna*, Linn.).

Anas taburna, *Vulpanser* (O har) Rz ą cz.
Anser tadorna (G ę ś brudna) Kluk.
Anas Tadorna (G ę ś norowa) J und z.
Anas Tadorna (Kaczk a Podgorzelec) Jar.
Anas Tadorna (Kaczk a norowa) Kum. & Gor.
Anas Tadorna (Kaczk a O har) Tyz.
Anas tadorna (Kaczk a o har) D z i e d.
Vulpanser tadorna (O har) Tacz.
Tadorna tadorna (O har) Sztolcm.
Tadorna tadorna, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Kaczk a**, Rz ą cz. (*Anas*, Linn.).

Kaczk a krzy ż ó w k a, W od z. (*Anas boschas*, Linn.).

Kaczk a wielka szarego p i o r a, M. Pt.
Kaczk a N i e r o z n a k w a szarego p i o r a, M. Pt.
Anas fera (Kaczk a dzika) Rz ą cz.
Anas boschas (Pospolita Kaczk a) Kluk.
Anas Boschas (Kaczk a pospolita) J und z.
Anas Boschas (Kaczk a pospolita) Jar.
Anas Boschas (Kaczk a pospolita) Kum. & Gor.
Anas boschas (Kaczk a dzika) Zaw.
Anas Boschas (Kaczk a Krakw a) Tyz.
Anas boschas (Kaczk a nieroznakw a) Waga.
Anas boschas (Kaczk a krzy ż ó w k a) W od z.
Anas boschas (Kaczk a krzy ż ó w k a) D z i e d.
Anas boschas (K r z y ż ó w k a) Tacz.
Anas boschas (K r z y ż ó w k a) Sztolcm.
Anas boschas, Doman.
Anas boschas, Reich. & Hesse.

Rodzaj **K r a k w a**, Kum. & Gor. (*Chaulelasmus*, G. R. Gray).

K r a k w a grzechotka, Kluk. (*Chaulelasmus streperus*, Linn.).

Anas strepera (Kaczk a Grzechotka) Kluk.
Anas Strepera (Kaczk a Grzechotka) Jar.
Anas strepera (Kaczk a Krakw a) Kum. & Gor.
Anas Strepera (Kaczk a Grzechotka) Tyz.
Anas strepera (Kaczk a krakw a) Waga.
Anas strepera (Kaczk a grzechotka) D z i e d.

Anas strepera (Krakwa) Tacz.
Chaulelasmus streperus (Krakwa) Sztolcm.
Chaulelasmus streperus, Doman.
Anas strepera, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Świstun**, Kum. & Gor. (*Mareca*, Steph.).

Świstun piszczątka, Kluk. (*Mareca penelope*, Linn.).

Anas fistularis, *Penelope* (bez nazwy pol.) Rządz.
Anas penelops (errore) (Kaczka Piszczątka) Kluk.
Anas Penelope (Kaczka gwizdząca) Jundz.
Anas Penelope (Kaczka Piszczątka) Jar.
Anas Penelope (Kaczka gwizdząca albo świstun) Kum. & Gor.
Anas Penelope (Kaczka gwizdząca albo świstun) Tyz.
Anas penelope (Kaczka świstuła) Waga.
Anas penelope (Kaczka świstun) Wodz.
Anas penelope (Kaczka świstun) Dzied.
Mareca penelope (Świstun) Tacz.
Mareca penelope (Świstun) Sztolcm.
Mareca penelope, Doman.
Anas penelope, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Cyraneczka**, Jar. (*Nettion*, Kaup).

Cyraneczka ozdobna, m. (*Nettion crecca*, Linn.).

Querquedula (Cyranka) Rządz.
Anas querquedula (Kaczka cyranka) Kluk.
Anas Crecca (Kaczka Cyranka) Jundz.
Anas Crecca (Kaczka Cyraneczka) Jar.
Anas Crecca (Kaczka Cyraneczka) Kum. & Gor.
Anas crecca (Kaczka cyranka) Zaw.
Anas crecca (Kaczka cyraneczka) Tyz.
Anas crecca (Kaczka cyraneczka) Waga.
Anas crecca (Kaczka cyraneczka) Wodz.
Anas crecca (Kaczka cyraneczka) Dzied.
Anas crecca (Cyraneczka) Tacz.
Nettion crecca (Cyraneczka) Sztolcm.
Nettium crecca, Doman.
Anas crecca, Reich. & Hesse.

Niewątpliwie Rzączyńskiego *Querquedula* (Germ. Kriech-Ente ¹⁾), Pol. Cyran-
ka) stosuje się do tego gatunku, a nie do Cyranki, która po niemiecku zwie się

¹⁾ Właściwie: Krickente.

Knäckente. Świadczy też o tem opis: „minima est in anatino genere, caput summum, gula et superior pars colli, spadicei coloris...“, wzmianki zaś niema o błękitnawych skrzydłach. Natomiast w dalszym ciągu opisuje Rzączyński cyrankę pod nazwą *Querquedula varia*: „circa caput rufa, sed punctis albis aspersa, vertex niger, dorsum fuscum, alae dilute caeruleae...“ (Auctuar. p. 416). Właściwie zatem, na zasadzie prawa pierwszeństwa należałoby stosować nazwę Cyranka do tego gatunku (*Nettion crecca*), a Cyraneczka do *Querquedula querquedula* i tak też czynili Jundziłł i Zawadzki; skoro jednak wszyscy nasi autorowie, jak również i ogół myśliwych stosował nazwy wręcz przeciwnie, więc uważałem za stosowne utrzymać nazwę Cyraneczka dla rodzaju *Nettion*, a nazwę Cyranka dla rodzaju *Querquedula*.

Rodzaj **Rożeniec**, Jar. (*Dafila*, Leach.).

Rożeniec długosterny, Tyz. (*Dafila acuta*, Linn.).

- Anas caudacuta* (bez nazwy pol.) Rzącz.
Anas acuta (Kaczka Strzałogon) Kluk.
Anas acuta (Kaczka Rożeniec) Jar.
Anas acuta (Kaczka długo-ogonowa, Rożeniec) Kum. & Gor.
Anas acuta (Kaczka długosterna, Rożeniec) Tyz.
Anas acuta (Kaczka rożeniec) Waga.
Anas acuta (Kaczka długosterna) Wodz.
Anas acuta (Kaczka rożeniec) Dzed.
Anas acuta (Rożeniec) Tacz.
Dafila acuta (Rożeniec) Sztolcm.
Dafila acuta, Doman.
Anas acuta, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Cyranka**, Rzącz. (*Querquedula*, Steph.).

Cyranka właściwa, m. (*Querquedula querquedula*, Linn.).

- Kaczka Cyranka szarego piora, M. Pt.
Querquedula varia (bez nazwy pol.) Rzącz.
Anas querquedula (Kaczka Cyranka) Kluk.
Anas Circia (Kaczka Cyraneczka) Jundz.
Anas Querquedula (Kaczka Cyranka) Jar.
Anas Querquedula (Kaczka Cyranka) Kum. & Gor.
Anas querquedula (Kaczka cyraneczka) Zaw.
Anas querquedula (Kaczka cyranka) Waga.
Anas querquedula (Kaczka cyranka) Wodz.
Anas querquedula (Kaczka cyranka) Dzed.
Anas querquedula (Cyranka) Tacz.
Querquedula querquedula (Cyranka) Sztolcm.
Querquedula querquedula, Doman.
Anas querquedula, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Płaskonos**, Jund. (*Spatula*, Boie).**Płaskonos różnokolorowy**, m. (*Spatula clypeata*, Linn.).

- ? *Anas latirostra major* (bez nazwy pol.) Rząd.
- Anas clipeata* (errore) (Kaczka hełmiasta) Kluk.
- Anas clipeata* (errore) (Kaczka płaskonos) Jundz.
- Anas clypeata* (Kaczka Płaskonos) Jar.
- Anas clypeata* (Kaczka płaskonos) Kum. & Gor.
- Anas clypeata* (Kaczka płaskonos) Tyz.
- Anas clypeata* (Płytynos korsuń) Waga.
- Anas clypeata* (Kaczka płaskodziób) Wodz.
- Anas clypeata* (Kaczka płaskonos) Dzied.
- Rhynchaspis clypeata* (Płaskonos) Tacz.
- Spatula clypeata* (Płaskonos) Sztolcm.
- Spatula clypeata*, Doman.
- Spatula clypeata*, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Rdzawoczub**, Jar. (*Netta*, Kaup)**Rdzawoczub hełmiasty**, Tyz. (*Netta rufina*, Pall.).

- Anas rufina* (Kaczka Pustelniczka) Kluk.
- Anas rufina* (Kaczka rdzawoczub) Jar.
- Anas rufina* (Kaczka czubata) Kum. & Gor.
- Anas rufina* (Kaczka hełmiasta) Tyz.
- Anas rufina* (Kaczka hełmiasta) Dzied.
- Branta rufina* (Kaczka hełmiasta) Tacz.
- Netta rufina* (Kaczka hełmiasta — *sic!*) Sztolcm.
- Nyroca rufina*, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Podgorzałka**, Kum. & Cor. (*Nyroca*, Flem.).**Podgorzałka głowienka**, Tacz. (*Nyroca ferina*, Linn.).

- ? *Anas erythrocephalos* (bez nazwy pol.) Rząd.
- Anas ferina* (Kaczka czerwonoszyja) Kluk.
- Anas ferina* (Kaczka kasztanowata) Jar.
- Anas ferina* (Kaczka rdzawogłowa) Kum. & Gor.
- Anas ferina* (Kaczka podgorzałka) Tyz.
- Anas ferina* (Grążyca rdzawogłowa) Waga.
- Anas ferina* (Kaczka podgorzałka) Wodz.
- Anas ferina* (Kaczka ponur) Dzied.
- Fuligula ferina* (Głowienka) Tacz.
- Nyroca ferina* (Głowienka) Sztolcm.
- Nyroca ferina*, Reich. & Hesse.

Podgorzałka właściwa, m. (*Nyroca nyroca*, Guld.).

- Anas leucophthalmos* (Kaczka białooka) Jar.
Anas leucophthalmos (Kaczka Podgorzałka) Kum. & Gor.
Anas leucophthalmos (Kaczka białooka) Tyz.
Anas nyroca (Grążyca ogorzałka czyli podgorzałka) Waga.
Anas leucophthalmos (Kaczka białooka) Wodz.
Anas leucophthalmos (Kaczka podgorzałka) Dzied.
Fuligula leucophthalmos (Podgorzałka) Tacz.
Nyroca nyroca (Podgorzałka) Sztolcm.
Aythya nyroca, Doman.
Nyroca nyroca, Reich. & Hesse.

Z synonimii poprzedniego gatunku widzimy, że Tyzenhauz, a za nim Wodzicki, zastosowali nazwę podgorzałka do głowienki (*Nyroca ferina*); lecz Kumelski i Gorski przed Tyzenhauzem użyli tej nazwy dla właściwej podgorzałki (linneuszowskiej *Anas nyroca*), za nimi zaś poszli: Dzieduszycki, Taczanowski i Sztolcman. Największym autorytetem w tym wypadku jest Taczanowski, gdyż podstawą naszej nomenklatury ojczystej są niewątpliwie nazwy gminne lub nadawane przez myśliwych, a nikt nie mógł lepiej wiedzieć, która nazwa stosuje się do tego lub owego gatunku, od Taczanowskiego, gdyż on dziesiątki lat spędził na zbieraniu ptaków krajowych, miał więc najlepszą sposobność zapoznania się z nazwami gminnymi. Opierając się na tem, oraz na prawie pierwszeństwa, użyłem nazwy podgorzałka dla *Nyroca nyroca*, a ponieważ jest to gatunek typowy dla rodzaju, zastosowałem nazwę Podgorzałka do rodzaju *Nyroca*.

Rodzaj **Czernica**, Kum. & Gor. (*Fuligula*, Steph.).

Czernica ogorzałka, Tyz. (*Fuligula marila*, Linn.).

- Kaczka Ogorzałka czarnego a szarego piora, M. Pt.
Anas marila (Kaczka górna) Kluk.
Anas Marila (Kaczka górna) Jar.
Anas Marila (Kaczka Ogorzałka) Tyz.
Anas marila (Kaczka ogorzałka) Wodz.
Anas marila (Kaczka ogorzałka) Dzied.
Fuligula marila (Ogorzałka) Tacz.
Fuligula marila (Ogorzałka) Sztolcm.
Fuligula marila, Doman.
Nyroca marila, Reich. & Hesse.

Mylił się Waga w swych komentarzach do „Myślistwa ptaszego“ (str. 91) twierdząc, że Cygańskiego Kaczka Ogorzałka stosuje się do *Anas nyroca v. leucophthalmos*, czyli do Podgorzałki właściwej. Dyagnoza Cygańskiego „czarnego a szarego piora“ może tylko odpowiadać gatunkowi *Fuligula marila* i tak też zrozumiał Tyzenhauz, a za nim Wodzicki, Dzieduszycki, Taczanowski i Sztolcman.

Czernica właściwa, m. (*Fuligula fuligula*, Linn.).

- Anas cristata* (bez nazwy pol.) Rząc.
Anas fuligula (Kaczka europejska czubata) Kluk.
Anas Fuligula (Kaczka czubata) Jundz.
Anas fuligula (Kaczka Czarnoczub) Jar.
Anas Fuligula (Kaczka Czernica) Kum. & Goi.
Anas Fuligula (Kaczka Czernica) Tyz.
Anas fuligula (Grążyca czernica) Waga.
Anas fuligula (Kaczka czernica) Wodz.
Anas fuligula (Kaczka czernica) Dzied.
Fuligula cristata (Czernica) Tacz.
Fuligula fuligula (Czernica) Sztolcm.
Fuligula fuligula, Doman.
Nyroca fuligula, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Gogoł**, Rząc. (*Clangula*, Leach).

Gogoł właściwy, Waga. (*Clangula clangula*, Linn.).

- Gogoł wielki żeleźistego a białego piora, M. Pt.
 Hohol i Gogol (bez nazwy łac.) Rząc.
Anas clangula (Kaczka głośna) Kluk.
Anas Clangula (Kaczka krzykliwa) Jundz.
Anas Clangula (Kaczka krzykliwa) Jar.
Anas Clangula (Kaczka krzykliwa) Kum & Gor.
Anas clangula (Kaczka krzykliwa) Tyz.
Anas clangula (Gogoł właściwy) Waga.
Anas clangula (Kaczka krzykliwa) Wodz.
Anas clangula (Kaczka krzykliwa) Dzied.
Clangula glaucion (Gągół) Tacz.
Clangula glaucion (Gągół) Sztolcm.
Clangula clangula, Doman.
Nyroca clangula, Reich. & Hesse.

Nazwa Gogoł pochodzi niewątpliwie z małopolskiego gogol lub hohol, wspomina bowiem o tem Rzączyński („In Ukraina Anates, Cosacis Hohole, sunt bicolores“ — Auctuar. p. 358). W każdym razie nazwa w powyższej formie utarła się u nas od bardzo dawna, bo już w końcu XVI-go wieku Cygański jej używa. Czy używana przez Taczanowskiego forma Gągół jest spolszczeniem, dokonanem przez tegoż autora, czy też naturalną metamorfozą powstałą wśród ludu naszego, na to żadnych danych nie mamy. Uważałem jednak za stosowne użyć pierwotnej formy, w jakiej nam nazwę tę dziełko Cygańskiego przekazało.

Rodzaj **Lodówka**, Kluk. (*Harelda*, Leach).**Lodówka właściwa**, m. (*Harelda glacialis*, Linn.).

- Anas glacialis* (Kaczka Lodówka) Kluk.
Anas glacialis (Kaczka Lodówka) Jar.
Anas glacialis et hyemalis (Kaczka Lodówka) Tyz.
Anas glacialis (Kaczka lodówka) Wodz.
Anas glacialis (Kaczka lodówka) Dzied.
Harelda glacialis (Lodówka) Tacz.
Harelda glacialis (Lodówka) Sztolcm.
Harelda glacialis, Doman.
Nyroca hyemalis, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Markaczka**, Waga. (*Oedemia*, Fleming).**Markaczka czarna**, Kluk. (*Oedemia nigra*, Linn.).

- Anas nigra* (Kaczka czarna) Kluk.
Anas nigra (Kaczka czarna) Jar.
Anas nigra (Kaczka czarna) Kum. & Gor.
Anas nigra (Kaczka czarna) Tyz.
Anas nigra (Markaczka uchła) Waga.
Anas nigra (Kaczka czarna) Dzied.
Oedemia nigra (Kaczka czarna) Tacz.
Oedemia nigra (Kaczka czarna) Sztolcm.
Oedemia nigra, Reich. & Hesse.

Markaczka uchła, Rzącz. (*Oedemia fusca*, Linn.).

- Uhła (bez nazwy łac.) Rzącz. Hist. Nat. Cur. p. 269.
Anas nigra (bez nazwy pol.) Rzącz. Auctuar. p. 357.
Anas fusca (Kaczka brunatna dzika) Kluk.
Anas fusca (Kaczka biało-brwista) Jar.
Anas fusca (Kaczka brunatna; Głowienka) Kum. & Gor.
Anas fusca (Kaczka Uhła) Tyz.
Anas fusca (Kaczka uchła) Dzied.
Oedemia fusca ((Uhła) Tacz.
Oedemia fusca (Uhła) Sztolcm.
Oedemia fusca, Doman.
Oedemia fusca, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Miękkopiór**, Kluk. (*Somateria*, Leach).**Miękkopiór edredonowy**, Jundz. (*Somateria mollissima* Linn.).

- Anser mollisiana* (errore) (Gęś Miętkopiór) Kluk.
Anser mollissima (Gęś edredonowa) Jundz.

Eider mollissimus (Miękkopiór właściwy) Jar.
Anas mollissima (Kaczka erdredonowa) Kum. & Gor.
Anas moliissima (Kaczka erdredonowa) Tyz.
Somateria mollissima (Miękkopiór) Tacz.
Somateria mollissima (Miękkopiór) Sztolcm.
Somateria mollissima, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Sterniczka**, Kluk. (*Erismatura*, Bp).

Sterniczka białogłowa, Tyz. (*Erismatura leucocephala*, Scop.).

Anas nersa (errore) (Kaczka Sterniczka) Kluk.
Anas leucocephala (Kaczka białogłowa) Tyz.
Anas mersa (Kaczka białogłowa) Dzied.
Erismatura leucocephala (Kaczka białogłowa) Tacz.
Erismatura leucocephala (Kaczka białogłowa) Sztolcm.
Erismatura leucocephala, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Szlacharek**, Tacz. (*Mergus*, Linn.).

Szlacharek bielaczek, Jar. (*Mergus albellus*, Linn.).

Kaczka Szlacharek czarnego a czerwonego a gliniastego pióra, M. Pt.

Serrator minimus (Tracz maluchny) Kluk.
Mergus Albellus (Tracz Bielaczek) Jar.
Mergus Albellus (Tracz mały) Kum. & Gor.
Mergus albellus (Tracz Bielaczek) Tyz.
Mergus albellus (Tracz bielaczek) Wodz.
Mergus albellus (Tracz Dniestrówka) Dzied.
Mergus albellus (Szlacharek) Tacz.
Mergus albellus (Traczyk lub bielaczek) Sztolcm.
Mergus albellus, Doman.
Mergus albellus, Reich. & Hesse.

Rodzaj **Tracz**, Kluk. (*Merganser*, Briss.).

Tracz nurogęs, Kluk. (*Merganser merganser*, Linn.).

Merganser (bez nazwy pol.) Rzącz.
Serrator merganser (Tracz Nurogęs) Kluk.
Mergus Merganser (Tracz Nurogęs) Jundz.
Mergus Merganser (Tracz Nurogęs) Jar.
Mergus Merganser (Tracz Nurogęs) Kum. & Gor.
Mergus Merganser (Tracz Nurogęs) Tyz.
Mergus merganser (Tracz nurogęs) Wodz.
Mergus merganser (Tracz hohol) Dzied.
Mergus merganser (Nurogęs) Tacz.

Mergus castor (Tracz wielki lub nurogęs) Sztolcm.

Mergus merganser, Doman.

Mergus merganser, Reich. & Hesse.

Tracz długodziób, Kluk. (*Merganser serrator*, Linn.).

Serrator serrator (Tracz Długodziób) Kluk.

Mergus Serrator (Tracz Długodziób) Jar.

Mergus Serrator (Tracz czubaty) Kum. & Gor.

Mergus Serrator (Tracz Długodziób) Tyz.

Mergus serrator (Tracz długodziób) Wodz.

Mergus serrator (Tracz długodziób) Dzied.

Mergus serrator (Szlachar) Tacz.

Merganser serrator (Tracz średni czyli szlachar) Sztolcm.

Mergus serrator, Doman.

Mergus serrator, Reich. & Hesse.

